

UBANGIJINA ALLAH

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

www.with-allah.com

Dr. Muhammad Bin Sarrar Al-Yamiy
Dr. Abdullahi Bin Salim Bahammam

UBANGIJINA ALLAH

Muhammad Bin Sarrar Al-Yamiy
Dr. Abdullahi Bin Salim Bahammam

Tarjamar:

Sheikh Muhammad Rabi'u Umar R/Iemo

Bit:

Dr. Muhammad Sani Umar R/Iemo

ح) عبدالله سالم عمر باهمام ، ١٤٣٥ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

باهمام، عبد الله سالم عمر

ربي الله باللغة الهوساوية / عبد الله سالم عمر

باهمام، الرياض، ١٤٣٥ هـ

...ص: ... سم

ردمك: ٣-١٦٢٤١-١-١٠٣-٦٠٣-٩٧٨

١- الإيمان (الإسلام) ٢- العقيدة الإسلامية، أ. العنوان

١٤٣٥/ ٨٥٣٩

ديوي ٢٤٠

رقم الإيداع: ١٤٣٥/٨٥٣٩

ردمك: ٣-١٦٢٤١-١-١٠٣-٦٠٣-٩٧٨

Abubuwan Da Suke Ciki

Ubangijina Allah

Yayin Da Aka Rasa Imani Da Allah	7	girma da xaukaka, abin bautawa, abin	
Buqatuwar Bayi Mabuqata Zuwa Ga		yabo da godiya.	10
Allah Mawadaci	8	Buqatuwar Bayi Zuwa Ga Allah Ta'ala	
Ya ku Bayina	8		11
Ka Kiyaye Allah Sai Ya Kiyaye Ka	9	Girman Ilimin Sani Allah	11
Allah Mai Girma Da Buwaya	10	A Cikin Komai Yanada Aya	12
Allah Mai Girma Da Xaukaka Allah mai			

IMANI DA ALLAH

Ma'anar Imani Da Allah Da Haqiqarsa		Mutuwa	31
	17	Na biyu : Imani Da Tashi Bayan Mutuwa	
Mahimmancin Imani	18		33
Fa'idojin Imani	19	Abu Na Uku : Imani Da Abin Da Ya Zo	
Alamomin Imani	22	Na Alamomin Tashin Alqiyama	34
Imani da Manzannin Allah Waxanda		Abu Huxu : Imani Da Abin Da Zai Zo Na	
suke sanar da mutane Allah.	26	Ban Tsoro Ranar Alqiyama, kamar	36
Imani Da Haxuwa Da Allah	30	Abu Na Biyar : Imani Da Hisabi Da	
Abin da Imani da ranar Lahira ya		Sakamako :	39
qunsa:	31	Abu Na Shida : Imani Da Aljannah Da	
Na Farko : Imani Da Abin da Yake Bayan		Wuta :	40

Ka San Allah Mahalicci Mai Kirƙira

Abu Na Farko : Ubangijina Allah	47	Dalilin Shari'a	51
1. Ma'anar Ubangiji	47	Dalili Na Gani da Ji	52
2. Dalilan Da Suke Nuna Samuwar		3. Tasirin Kaxaita Allah a cikin	
Ubangiji	48	ayyukansa akan bawa mai tauhidi :	53
Dalili Na Fixirah	49	4. Aqidar Babu Allah Da Haxarinta	56
Dalili Na Hankali	50		

Abubuwan Da Suke Ciki

Ka San Allah Mai Girma Da Buwaya

Abu Na Biyu : Kasan Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi :	61	Tasirin Ibada Ga Zukata	72
Ma'arnar kalmar "Ilahu"	61	1. Soyayya :	72
Ma'anar kalmar Shahada "La'ilaha Illal Lahu"	61	2. Kyakkyawan Fata.	84
Falalar : La'ilaha Illal Lahu"	62	3. Tsoro	91
Sharuƙƙan La'ilaha Illal Lahu	62	Kaso Na Biyu : Tasirin Bauta A Kan Ayyuka Da Halayya	101
Abubuwan da suke warware la'ilaha Illal Lahu	64	Na farko : Kevantattun tasiri akan mutum shi kaxai :	101
Tasirin Shaidawa Babu Abin Bautawa Da Gaskiya Sai Allah A Kan Bawa Mai Tauhidi	72	Na biyu : Gamammen Tasirin Aikin Hajji A Tsakanin Mutane	110

Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

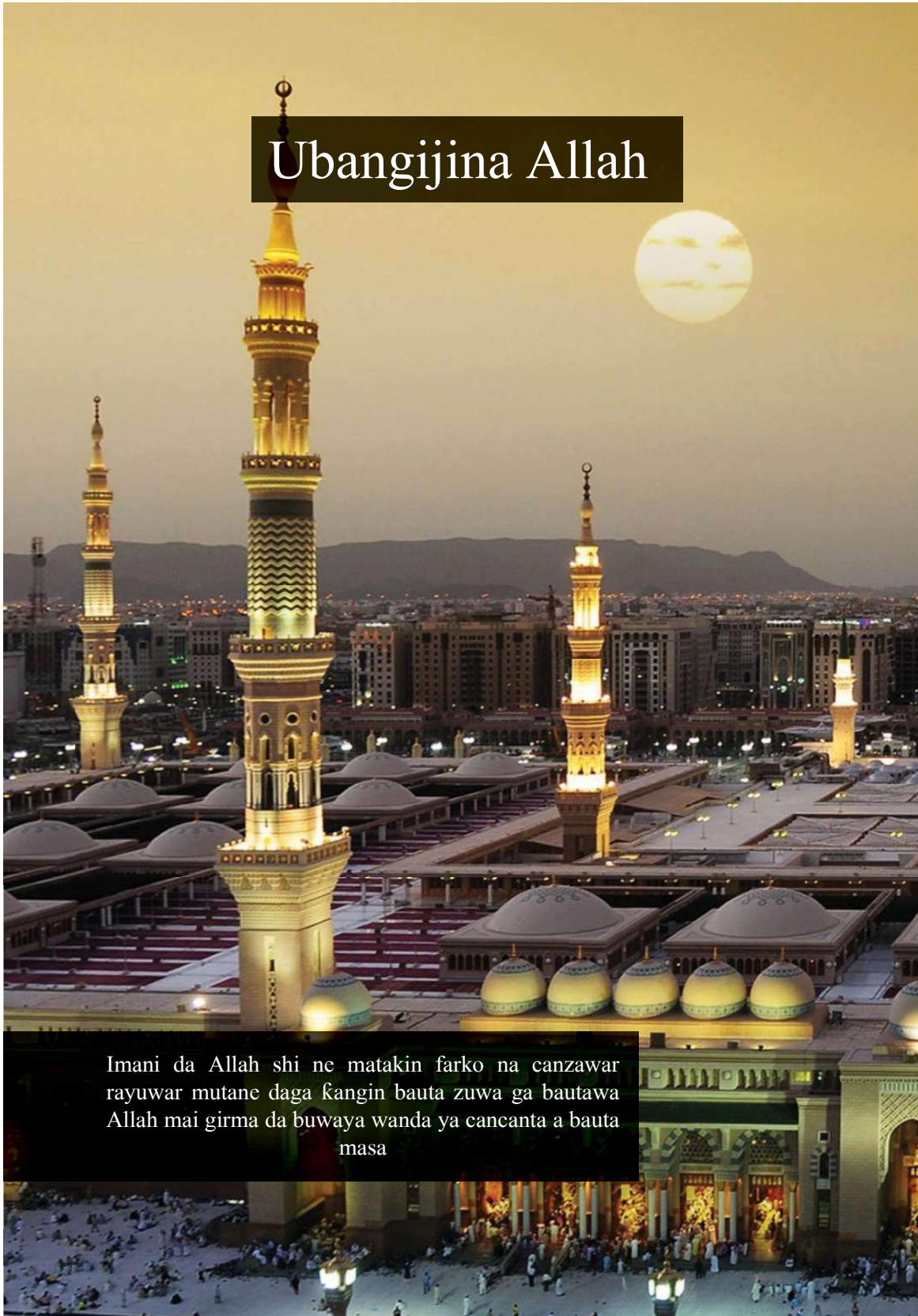
Na Uku : Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa	117	Qa'idoji Da Faxakarwa Game Da Fahimtar Sunayen Allah Da Siffofinsa	125
A. Ma'anar Allah Yana Sunaye Mafiya Kyau	117	Tasirin Imani Da Sunayen Allah Da Siffofinsa A Kan Bawa	128
B. Ma'anar : "Ku kira shi da su"	119	Rayuwa Tare Da Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa	132
C. Ma'nar : (Ku qyale waxanda suke karkacewa a cikinsu)	119	A. Shi ne Allah	132
Mahimmancin Sanin Sunayen Allah Da Siffofinsa	119	B. Tasirin sunayen Allah A Duniya	170

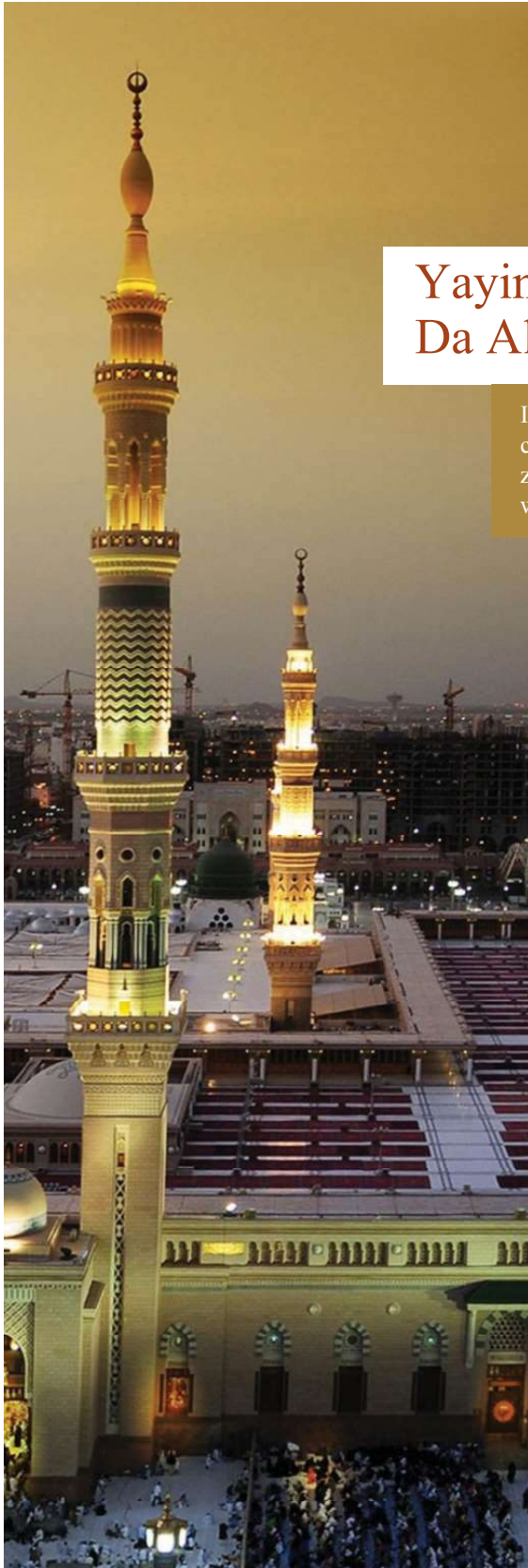
Rufewa : Kira zuwa ga tataccen imani

Ma'anar Tsakake zuciya	177	Ta yaya za ka zama mai tsarkake zuciyarka?	179
Matsayin Ikhlas	178	Daga Fa'idojin Ikhlas :	180

Ubangijina Allah

Imani da Allah shi ne matakin farko na canzawar rayuwar mutane daga kangin bauta zuwa ga bautawa Allah mai girma da buwaya wanda ya cancanta a bauta masa

Ubangijina Allah

Yayin Da Aka Rasa Imani Da Allah

Imani da Allah shi ne matakin farko na canzawar rayuwar mutane daga fangin bauta zuwa ga bautawa Allah mai girma da buwaya wanda ya cancanta a bauta masa

Yayin da za a rasa mabudfin imani a rayuwar da yawa daga cikin mutane, to babu shakka sakamakon zai kasance kunci ne da wahala, abin da yakan sa wasu al'ummomi su kirkiro sababbin hanyoyin kashe kansu da kansu, don rabuwa da rayuwar kunci da takuruwa. Godiya ta tabbata ga Allah a bisa ni'imar musulunci, kuma lallai ta isa ni'ima. Mu karanta wannan labari mai zuwa :

Sabuwar Hanyar Fita Daga Duniya

Philip Nistsehke dan ranjin kiran kisan tausayi a Kasar Ustaraliya y ake, : Na'urar kashe kai wanda ake kira da (jaka mutuwa) wadda kuma ake nemanta ta hanyar akwatin gidan waya, daga Kanada ana cin riba sosai a kasar.

Kudin Na'ura daya ta kai dala talatin ta America, a cikin wannan jaka a kan hado ta da wata jaka ta leda wacce take taimakawa wajen fitar da rai ta hanyar makara.

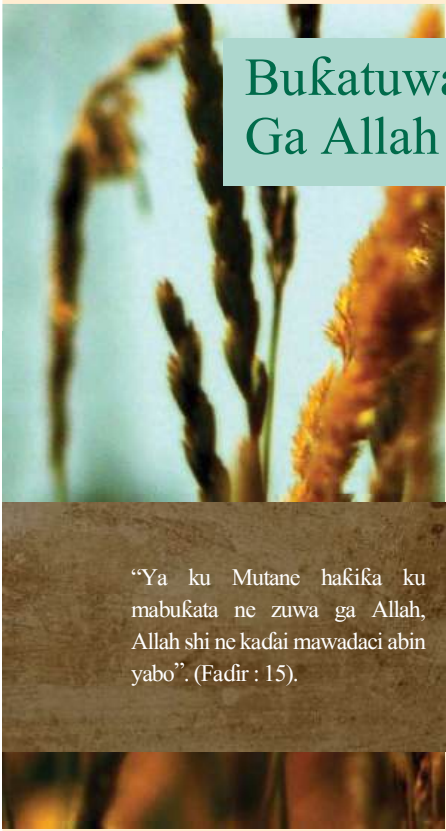
Nistsehke ya fadawa gidan radion E.B.C na Australia cewa duk da wannan na'urar mai sanya damuwa ce kwarai sai dai fa nan da nan take kawar da rai.

Ya ci gaba da cewa : Ana amfani da wannan na'ura sosai, kuma da mutane da yawa sukan yi masa maganarta da bayanin yadda take da sauran abubuwan da suka shafe ta.

Ta wani banagaren kuma wata mace yar birtaniya, wadda take fama da rashin lafiyar da take hana mutum motsawa, ta kai karar mijinta a babban kotun dake London, don kotun ta bashi damar ya taimaka mata ta kashe kanta.

Hakanan radion London ya ba da labarin wata mace yar shekara 42, da ake kira da Dayana Pirate, wadda ta kamu da irin wannan cuta a shekaru biyu da suka wuce, kuma ta je kotu ta kai fara, saboda hukumomi sun fi yarda su kyale mijinta kada su kama shi idan ya taimaka mata ta kashe kanta.

Allah Mai Girma Da Buwaya yana cewa, “Wanda duk ya kawar da kai daga ambatona to yana da rayuwar kunci”. (Daha : 124)

Bukatuwar Bayi Mabukata Zuwa Ga Allah Mawadaci

Ya ku Bayina

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, cikin abin da ya rawaito daga Ubangijinsa Mai Girma Da Buwaya, Allah ya ce : Ya ku bayina haƙiƙa ni na haramtawa kaina zalunci, kuma na sanya shi haramun a tsakaninku, don haka kada ku yi zalunci. Ya ku bayina dukkanku batattu ne, sai wanda na shirya da shi, don haka ku nemi shirya wata in shirya daku. Ya ku bayina dukkanku mayunwata ne, sai wanda na ciyar da shi, ku nemi ciyawarta, in ciyar daku. Ya ku bayina dukkanku matsiraita ne, sai wanda na tufatar da shi, ku nemi tufatarwata zan tufatar da ku. Ya ku bayina haƙiƙa kuna laifuka dare da rana, Ni kuma ina gafarta zunubai gabaɗaya, ku nemi gafara ta in gafarta muku. Ya ku bayina haƙiƙa ba ku isa ku cutar da niba, ballantana ku

“Ya ku Mutane haƙiƙa ku mabukata ne zuwa ga Allah, Allah shi ne kaɗai mawadaci abin yabo”. (Fadīr : 15).

cuce ni, kuma ba ku isa ku amfanar da niba, balle ku amfane ni. Ya ku bayina da ace na farkonku da farshenku, da mutanenku, da aljanunku, za su kasance akan zuciyar wanda ya fi kowa tsoron Allah a cikinku, hakan ba zai fara komai a cikin mulkina ba. Hakanan da za a ce na farkonku da na farshenku da aljanunku da mutanenku za su kasance a kan zuciyar wanda ya fi kowa fajirci a cikinku, hakan ba zai tauye komai daga mulkina ba. Ya ku bayina da a ce na farkonku da na farshenku da aljanunku da mutanenku za su taru a wuri d'aya, su roke ni, in kuma baiwa kowa abin da ya roke ni, to da hakan ba zai rage komai daga abin da yake wurina ba, sai kamar yadda allura za ta rage in sanyata cikin kogi. Ya ku bayina ayyukanku ne nake lissafawa, sannan in cika muku sakamakonsu, wanda ya samu alheri ya godewa Allah, wanda kuwa ya samu wanin haka, to kada ya zargi kowa sai kansa” Muslim ne ya rawaito shi

Ka Kiyaye Allah Sai Ya Kiyaye Ka

An karfo daga Abdullahi dan Abbas – Allah ya yarda da shi – ya ce, Manzon Allah (S.A.W) wata rana ya goya ni akan abin hawa, sai yace,

“Ya kai dan yaro zan sanar da kai wasu kalmomi. Ka kiyaye (addinin) Allah, Allah kiyayeka, kiyaye (addinin) Allah za ka sami Allah kusa da kai, idan za ka yi roko, to roki Allah, idan zaka nemi taimako, ka nema a wajen Allah, ka

sani cewa da al'umma za ta haɗu akan ta amfaneka da wani abu, to da baza ta amfaneka da komai ba sai da abin da Allah ya rubuta maka, hakama da al'umma zata haɗu akan ta cuce ka da wani abu, to da baza ta cuce ka ba, sai da abin da Allah ya rubuta zai same ka, an ɗaga alƙaluma, takardun sun bushe”. Tirmizi ne ya rawaito shi

Allah Mai Girma Da Daukaka Allah mai girma da ɗaukaka, abin bautawa, abin yabo da godiya.

Sammai da ƙassai da abin da yake cikinsu suna yi masa tasbihi.

Da dare da abin da ya ƙunsa, da rana da abin da ya bayyana a cikinta, da tuda da cikin ruwa, dukkan waɗannan suna tsarkake Allah suna yi masa tasbihi. Allah ya ce, “Babu wani abu face yana tasbihi da godiya ga (Allah) sai dai baku gane tasbihinsu”. (Al-isra’i 44)

Lafazin “Allah” Sanannen suna ne ba buƙatar a yi bayaninsa, dukkan zukata sun san shi, kuma rayukansu suna sunkuyawa don saninsa.

Allah shi ne wanda zukata suke bauta masa, kuma rayuka suke kwadayin samun afuwarsa, suke samun debewar kewa in an ambace shi.

Allah wanda ya sanya tsoro da buƙata a zukatan bayinsa, kuma babu abin da zai wadatar da zuciyar bawa har sai ya koma zuwa gareshi.

Lafazin Allah suna ne na zatin Allah, wanda ya siffatu da dukkan wata kyakkyawar siffa.

Bukatuwar Bayi Zuwa Ga Allah Ta'ala

Bawa yana buƙatar mafaka da makoma a yayin da yake cikin musifa da baƙin ciki, haka Allah ya haliƙce shi, don haka a kowanne lokaci yake da buƙata wajen Ubangijinsa, yake kuma gaggawa wajen neman yardarsa, saboda zai haɗu da shi.

Idan bawa ya maida buƙatunsa zuwa ga Allah, ya yi abin da aka dora masa na wajibi, ya wadatu da abin da yake wajen Allah, kuma ya yi haƙuri to Allah zai sanya shi ya zama jagora abin koyi a cikin halittunsa, ya zama ana koyi da shi.

“Muka sanya su jagorori suna shiruwa da lamarinmu yayin da suka yi haƙuri, kuma sun kasance masu sakankancewa da ayoyinmu”. (Assajada : 24)

Don haka Allah ya sanya haƙuri da sakankancewa sababaine na samun jagoranci a addini.

An haliƙci halitta akan rataya zuciya ga mahaliƙci. Hakanan an haliƙce su akan son wanda ya kyautata musu,

ya fifita su, wanda shi ne Allah Madaukakin Sarki.

Duk wani guzuri wanda ba imani da Allah ba, yana ƙarewa, haka ma duk wata madogara ko wani taimako wanda ba na Allah ba, to mai rugujewa ne.

Girman Ilimin Sani Allah

Girman ilimi da darajarsa tana damfare da abin da ake koya a cikinsa, babu kuwa abin da ya kai Ubangiji Allah girma da daraja, hakama sanin siffofinsa da sunayensa da hikmarsa da haƙƙinsa akan bayi, don haka

tauhidi ya zama shi ne ƙunshin addini, kusan kashi ɗaya bisa uku na Alƙur'ani duk tabbatar da tauhidi ne ƙarara

Yana daga cikin karamcin Allah ga bawa ya sauwaƙe masa saninsa.

A Cikin Komai Yanada Aya

Allah ya sanya ayar dake nuna samuwarsa da kadaitakarsa da cikarsa da girmansa da daukakarsa a cikin dukkan abin da ya halitta. Kai ya yi ma umarni da a yi tunani a cikin waɗannan dalilai (waɗanda suke nuna samuwar Allah) ya ba mu labarin cewa waɗannan abubuwa ayoyi ga masu hankali masana masu tunani.

A gurguje mu duba wasu ayoyin Alkur'ani, waɗanda suke kiran masu hankali da tunani zuwa ga imani da Allah shi kaɗai wanda ake nufata da buƙatu. Allah ya ce, “A bayan ƙasa akwai ayoyi ga matafiya, haka ma a cikin halittar kawunanku, yanzu baku gani”. (Azzariyat : 20 – 21)

Kuma Allah ya ce, “Ka ce, ku yi tunani, meye a cikin sammai da ƙasa”. (Yunus : 101).

Allah ya ce, “Haƙiƙa Ubangijinku Allah, wanda ya halicci sammai da ƙassai a cikin kwana shida, sannan ya daidaita a kan Al'arshi, yana jujjuya lamura, babu wani mai ceto sai da izininsa, wannan shi ne Allah Ubangijinku ku bauta masa, yanzu ba za ku yi tunani ba. Dukkan makoma tana gare shi, alƙawarin Allah ne na gaskiya, kuma haƙiƙa Allah yana farar da halitta sannan ya dawo da ita, don ya sakawa waɗanda suka yi imani da aiki na ƙwarai da adalci, waɗanda suka kafirta kuwa suna da abin sha mai

zafi da azaba mai radadi saboda kafircin da suka kasance suna yi. Allah ne ya sanya rana ta zama haske, ya sanya wata ya zama haske, ya sanya shi mai tafiya akan mataakai daban daban don ku san adadin shekaru da lissafi, duk Allah bai halicci wadannan (abubuwa) ba sai da gaskiya, kuma yana rarrabe ayoyi ga mutane masu ilimi. A cikin saɓawar dare da yini, da abin da Allah ya halinta a cikin sammai da ƙasa akwai ayoyi ga mutane masu taƙawa”.

(Yunus : 3 – 6).

Kuma Allah ya ce, “A cikin halittar sammai da ƙasa da saɓawar dare da yini akwai ayoyi ga masu hankali. Waɗanda suke ambaton Allah a tsaye da zaune da kwance, kuma suke tunani a cikin halittar sammai da ƙasa, (suna cewa) ya Ubangijinmu baka halicci wannan don wasa ba, tsarki ya tabbata a gareka, ka tseratar da mu daga azabar wuta”.(Ali-Imran : 190 – 191)

Ya kuma cewa : “A cikin halittarku da abin da (Allah) ya watsa na dabbobi masu tafiya a bayan ƙasa akwai ayoyi ga mutane masu yaƙini”. (Al-Jasiya : 4)

Kuma ya ce, “Ashe ba za su yi tafiya a bayan ƙasa ba, ya zama suna da zukata da suke hankalta da su ba, da kunnuwa da suke ji da su ba” (Al-hajji 46)

Ya ce, “Yanzu ba za su kalli sama dake samansu ba, (su ga) yaya muka ginata, muka ƙawata ta, ba ta da wasu hudoji”. (Kaf : 6)

Kuma ya ce, “Aikin Allah ne wanda ya kyautata dukkan komai” (Annamli : 88)

Kuma Ya ce, “lallai a cikin haka akwai ayoyi ga masu hankali” (Daha : 54)

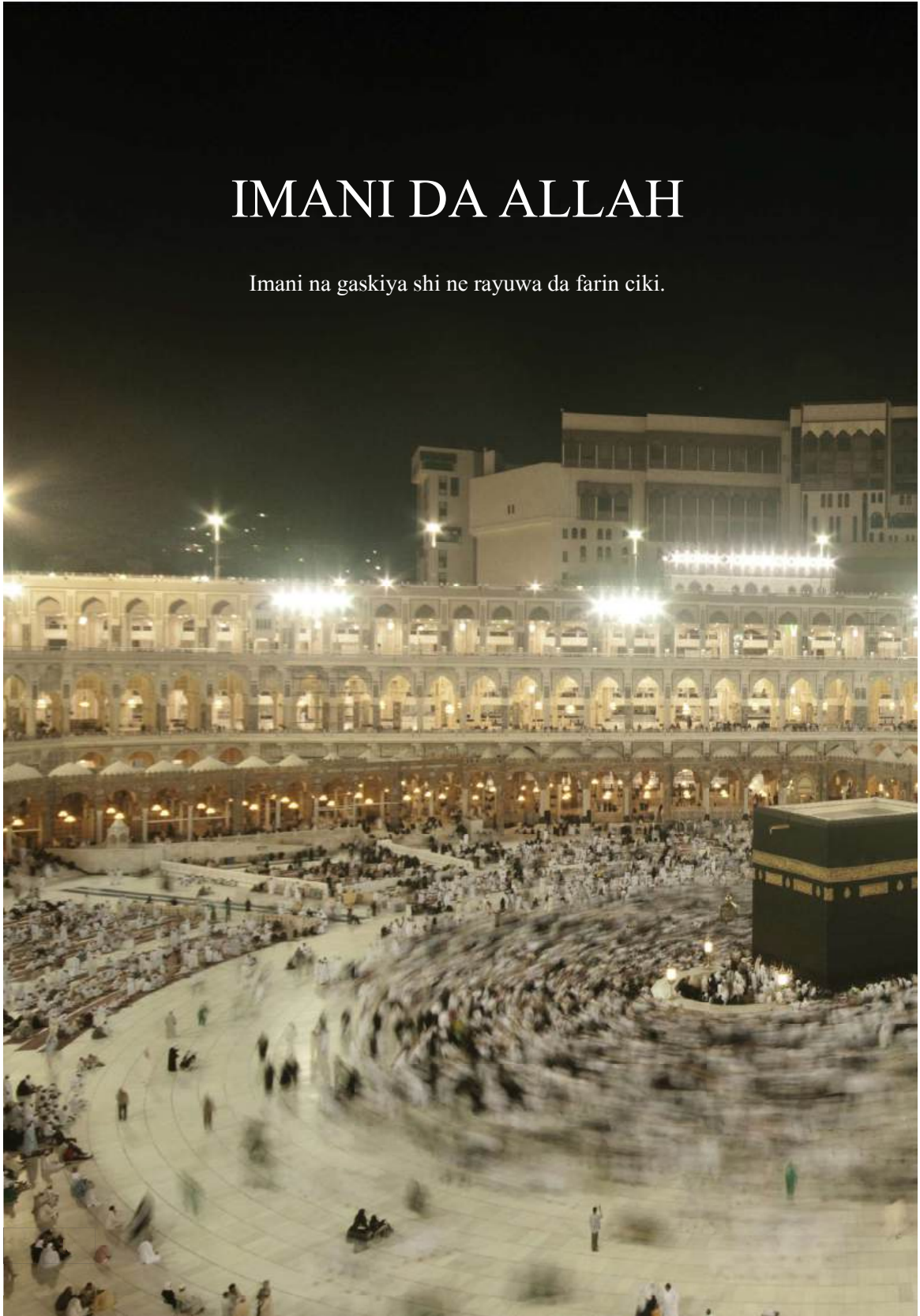

Bitar Abin Da Ya Wuce

1. Me zai faru idan babu imani a rayuwar mutane?.
2. Shin Allah yana buƙatar ibadar bayi ko tubansu?.
3. Mece ce buƙatar bayi a wurin Allah? Kuma mene ne dalilai akan haka?
4. Fadi babban abin da yake maka tasiri a cikin ayoyin Allah waƙanda kake gani a rayuwarka.

IMANI DA ALLAH

Imani na gaskiya shi ne rayuwa da farin ciki.

Imani Da Allah

Ma'anar Imani Da Allah Da Hakikarsa

Imani na gaskiya shi ne rayuwa da farin ciki.

Ba a samun kwanciyar hankali sai dai imani da Allah mai girma da buwaya. Duk zuciyar da ba ta da imani za ta zauna cikin tsoro da rudani da rauni da rashin kwanciyar hankali. Imanin da ake samun tsira da shi shi ne imani da Allah, wanda ma'anarsa shi ne gaskatawa da yankewa cewa Allah shi ne Ubangijin komai, mamallakinsa, mahaliccinsa, kuma Shi kadai ya cancanta a kadaita shi da ibada, ta sallah da azumi da addu'a da fata da tsoro da kasantar da kai, kuma Shi ne ya siffatu da siffofin kamala gaba daya, ya tsarkaku daga dukkan wani aibi da tawaya, mai girma da buwaya.

Imani da Allah ya kunshi imani da Mala'ikunsa, da littattafansa, da ranar lahira, da imani da kaddara, alkhari ko sharri. Irin wannan imanin shi ne samun arzikin mutum, kai shi ne ma Aljannar duniya ga mumini, wanda karshensa Aljannar lahira ce Insha Allahu.

Imani a shari'a shi ne, kudurcewa da zuciya, tare da furtawa da harshe".

Idan an gane wannan to a sani tushen karɓar ayyuka a wurin Allah shi ne Imani, saboda faɗin Allah mai girma da buwaya : **"Duk wanda ya yi ayyukan kwarai yana mai imani"**. (Al-anbiya'a : 94)

Imani da Allah haske ne mai kaiwa zuwa ga adalci, haske ne zuwa ga 'yanci, haske ne zuwa ga ilimi da sani, haske ne zuwa ga shiriya, haske ne zuwa ga nutsuwa da kwanciyar hankali.

Mahimmancin Imani

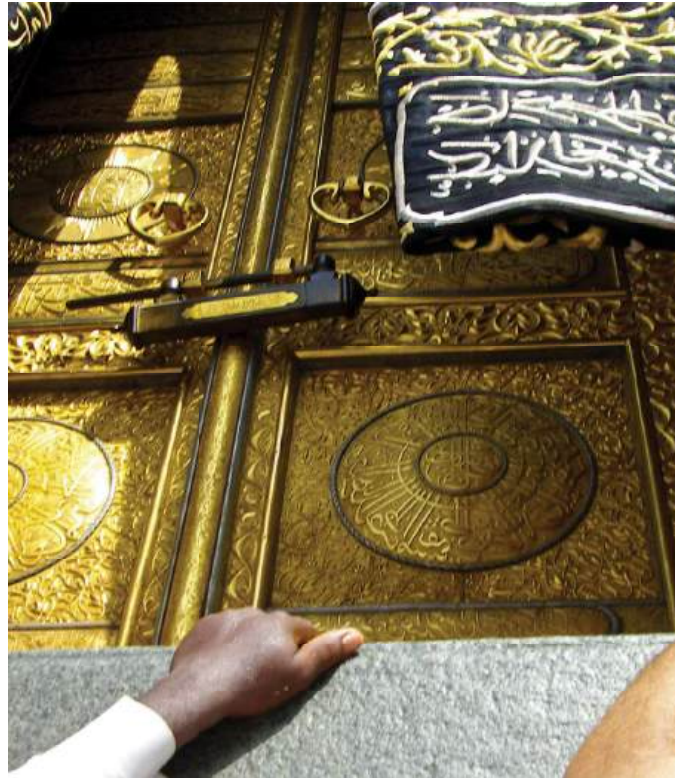
Haƙiƙa mafi falalar ayyuka da tsarkinsu a wajen Allah shi ne Imani, saboda hadisin da Abu Zarrin – Allah ya yarda da shi – ya tambayi Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ya Manzon Allah, waɗanna ayyuka ne suka fi falala? Sai ya ce, “Imani da Allah da jihadi a kan tafarkinsa”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Shi ne sababin shiriya da samun arzikin duniya da na lahira, saboda faɗin Allah mai girma da buwaya : “Duk wanda Allah ya yi nufin ya shirye shi sai ya yalwata zuciyarsa ga musulunci”. (Al-an’am : 125).

Kuma imani yana kawar da mumuni daga saɓon Allah, saboda faɗin Allah Ta’ala, “Waɗanda suka yi taƙawa idan wani mai kewaye daga shaidan ya shafe su sai su tuna Allah, sai ga su suna gani”. (Al-aaraf : 201)

Imani sharadi ne na karɓar aiki, Allah yana cewa :

“Haƙiƙa an maka wahayi da waɗanda suke gabaninka cewa lallai

idan ka yi shirka, to tabbas ayyukanka za su rushe, kuma wallahi za ka zama daga cikin masu hasara”. (Azzumar : 65).

Tsarkaken Imani, Allah yana sa albarka a cikin aikin da aka yi a cikinsa, yana karɓar addu’o’i da shi, “Haƙiƙa an maka wahayi da waɗanda suke gabaninka cewa lallai idan ka yi shirka, tabbas ayyukanka za su rushe, kuma wallahi za ka zama daga cikin masu hasara”. (Azzumar : 65).

Tsarkaken Imani, Allah yana sa albarka a cikin aikin da aka yi a cikinsa, yana karɓar addu’o’i da shi,

Fa'idojin Imani

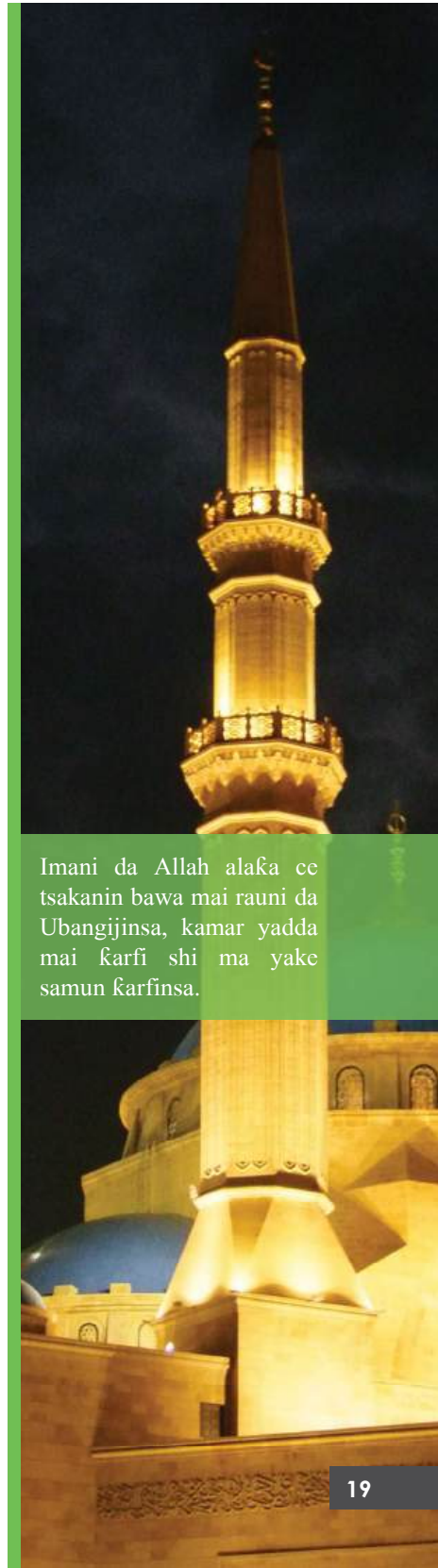
Allah Mai girma da buwaya yana cewa, “Ashe ba ka ga yadda Allah ya buga misalin kalma mai dadɓi ba, kamar bishiya ce mai dadɓi da tushenta yana ƙasa, rassanta kuma suna sama, tana bayar da abincinta a kowanne lokaci da izinin Ubangijinta”. (Ibrahim : 24 – 25).

Yana daga cikin fa'idojin imani abin da zai zo :

1. Imani na gaskiya yana sanya nutsuwa da kwanciyar hankali da yalwar kirji, kamar yadda Allah ya ce, “Ku saurara, waliyyan Allah babu tsoro a kansu, kuma babu baƙin ciki a tare da su”. (Yunus : 62)
2. Samun keɓantacciyar kasancewa tare da Allah, wadda yake wa muminaɓi, ma'ana yana fitar da su daga duhun kafirci da wahalhalunsa zuwa ga hasken imani da sakamakonsa.
3. Rabauta da yardar Allah da samun Aljannah, wadda ya tanade ta ga wanda ya yi imani ya gaskata shi. Allah Ta'ala ya ce, “Alƙawarin da Allah ya yi wa muminaɓi maza da mata shi ne Aljannataɓi waɗanda ƙoramu suke gudana a ƙarƙashinsu, da wuraren zama masu dadɓi a cikin Aljannar zama da samun yardar Allah”. (Attauba : 72)
4. Samun kariyar Allah da yake bawa waliyyansa da masoyansa muminaɓi : “Haƙiƙa Allah yana kare waɗanda suka yi imani”. (Al-hajj : 38)

Misalin haka : Kariyar da Allah ya bawa Annabinsa Muhammad (S.A.W) a lokacin hijirarsa, da kariyar da ya ba wa Badaɗayinsa Ibrahim (S.A.W) lokacin da aka jefa shi cikin wuta.

5. Samun ɗaukaka a addini da samun jagoranci a cikinsa, Allah yana cewa, “Muka sanya su jagorori suna shiryuwa da umarninmu yayin da suka yi haƙuri”. (Assajdah : 24)

Imani da Allah alaƙa ce tsakanin bawa mai rauni da Ubangijinsa, kamar yadda mai ƙarfi shi ma yake samun ƙarfinsa.

Babban abin da yake nuna haka, jagorancin masu addini da yaƙini, Allah ya tabbatar da ambatonsu, ya tabbatar da abin da suka bari a baya, alhali suna ƙarƙashin ƙasa a binne, jikkunansu basa nan, amma gurabunsu da labarukansu suna nan a raye.

6. Samun Son da Allah yake wa Muminai. Allah Ta'ala ya ce dangane da muminai, “Yana son su, suna son shi”.

(Al-ma'idah : 54).

Rayuwar da ba imani mutuwa ce tabbatacciya. Kwayar idon da ba imani makanta ce. Harshen da Imani bebe ne. Hannun da ba imani shanyayye ne.

Kuma Ya ce, “Wadanda suka yi imani da ayyuka na ƙwarai Allah mai rahama zai sanya ƙaunarsu da son su (a zukatan bayinsa). (Maryam : 96).

7. S a m u n rayuwa mai dafi

duniya da lahira. Allah ya ce, “Wanda duk ya yi aiki na ƙwarai namiji ko mace, alhali yana mumini, to za mu raya shi rayuwa mai dafi, kuma tabbas wallahi za mu saka masa ladansa da mafi kyan abin da suke aikatawa”.

(Annahli : 97).

To ina masu neman rayuwa mai dafi da kwanciyar hankali da arziki?!!

8. Samun son da Allah yake wa mumini, da son mumini da yake wa Allah, Allah yana cewa, “(Allah) yana son su, kuma suma son shi”.

(Al'ma'idah 54)

Ma'ana, yana son su, kuma ya sanya son su da ƙaunarsu a tsakanin mutane.

9. Samun Busharar da aka yi wa masu imani ta girmamawar Allah gare su, Allah yana cewa,

“Ka yi wa muminai bushara”

(Attaubah : 112).

Bushara kuwa ba ta kasancewa sai da wani abu mai girma, wanda in aka faɗe shi sai ka ga alamunta a a fatar wanda aka faɗa masa ita, don haka ma ake ce mata bushara. Babu wata bushara da tafi rahamar Allah da yardarsa da Aljannarsa girma. Allah yana cewa,

“Ka yi wa wadanda suka yi imani, kuma suka yi ayyukan ƙwarai albishir cewa suna da Aljannatai wadanda ƙoramu suke gudana a ƙarƙashinsu”.

(Albakrah : 25)

10. Imani sababi ne na samun tabbata, Allah yana cewa, “Wadanda mutane suka ce musu : “Lallai mutane sun yi muku taron dangi, ku ji tsoronsu” Sai hakan ya ƙara musu imani, suka ce, Allah ya isar mana, kuma madallah da abin dogaro”.

(Ali- Imran : 173).

Babu abin da ya fi nuna irin wannan tabbatar, fiye da abin da tarihi ya rubuta na yadda Annabawa da Sahabbai da Tabi'ai da waƙanda suka biyo bayansu suka yi sadaukarwa ga addini.

11. Amfanuwa da wa'azi, Allah yana cewa, “**Ka tunatar, haƙiƙa tunatarwa tana amfanar mumina**” (Azzariyat : 55)

Ba wanda yake amfanuwa da tunatarwa da wa'azi sai masu imani.

12. Samun kai cikin alheri a kowanne hali, a halin kunci ko yalwa, shi dai mumini yana tare da alheri. Manzon Allah ya ce, “**Abin mamakin al'amarin mumini, shi ne dukkan al'amuransa alheri ne, babu wanda yake da haka sai mumini, idan abin farin ciki ya same shi, sai ya gode, sai ya zamar masa alheri, idan kuma cuta ta same shi, sai ya yi haƙuri, sai ya zamar masa alheri**”.

(Muslim ne ya rawaito shi”).

Imani yana sanya mai shi haƙuri akan cuta, da godiya akan abin farin ciki.

13. Samun kariya daga faɗawa cikin manya – manyan zunubai, ya inganta daga Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Mazinaci ba ya zina a lokacin da yake yi yana mumini**” (Bukhari ne ya rawaito).

Waƙannan su ne manya – manayan fa'idojin imani, to ina masu neman kwanciyar hankali da nutsuwa?!

Alamomin Imani

Yana daga cikin Alamomin imani a rayuwar mumini :

1. Karuwar kwaɗayin mumini wajen miƙa wuya da jayuwa ga shari'a, Allah yana cewa, “Kadai abin da muminaɗi suke faɗa idan an kirawo su zuwa ga Allah da Manzonsa don yin hukunci tsakaninsu shi ne su ce, mun ji mun bi, waɗannan su ne masu rabauta”. (Annur : 51)

Imani yana sanya ma'abocinsa yin gaggawa zuwa ga kamanta da bin umarnin Allah mai girma da buwaya

Allah Ta'ala yana cewa “Na rantse da Ubangijinka ba za su yi imani ba, har sun hukunta ka akan abin da ya faru tsakaninsu, sannan kuma baza su

Imani da Allah shi ne rayuwa, kuma rayuwa tare da Allah ita ce imani

ji kunci ko damuwa ba dangane da abin da ka hunkunta, su kuma sallama, sallamawa ta gabaɗaya” (Annisa'i : 65)

Kai Imani yana sanya ma'abocinsa ya sallamawa da yarda da lamarin Allah mai girma da buwaya

2. Kariyar Allah ga bawansa da shirka boyayya da bayananniya, kamar kin juyar da wani abu na addu'a ko neman taimako da agaji ga wanin Allah mai girma da buwaya, domin mai amfanarwa shi ne Allah, haka ma mai cutarwa shi ne Allah mai girma da buwaya “Idan Allah ya shafe ka da wata cuta to babu mai yayewata sai shi” (Al-an'am : 17)
3. So don Allah da ki don Allah, wannan kuwa shi ne mafi karfin igiyar imani, Allah yana cewa : “Muminaɗi yan uwan juna ne” (Al-hujurat : 10)
4. Babu abin da yake nuna haka fiye da yan uwantakar sahabban Madina ga yan uwansu sahabban da suka yi hijira daga Makkah (Almuhajiruun), da yadda suka ba da kawunansu da dukiyoyinsu ga yan uwansu, Manzoni Allah ya ce, “Dayanku ba zai yi imani ba, har sai ya so wa dan uwansa abin da yake so wa kansa”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

5. Haƙuri a wajen Jihadi akan tafarkin Allah, da bayar da abu mai tsada da kima don yardar Allah, Allah yana cewa, “Muminai su ne waɗanda suke yi imani da Allah da Manzonsa, sannan ba su yi shakka ba, suka yi jihadi da dukiyoyinsu da rayukansu saboda Allah, waɗannan su ne masu gaskiya”. (Alhujurat : 15)

6. Rataya zuciya ga Allah da alƙawarinsa, da abin da yake wajensa, da jin daɗin hakan, Aljannar duniya a wajen mumini ita ce imani da bin Allah mai rahama, don haka yana fatan samun Aljannar lahira, wadda ita ce Allah ya yi masa alƙawari, kuma yana san ran samun lada daga wajen Allah akan dukkan abin da ya same shi na wahala da gajiya, a rubuta masa a cikin takardun ayyukansa. Allah yana

“Ya ku waɗanda suka yi imani ku yi imani”. Ya kira su da sunan imani, ya kuma kwaɗaitar da su a kanshi, don saboda matsayin imanin

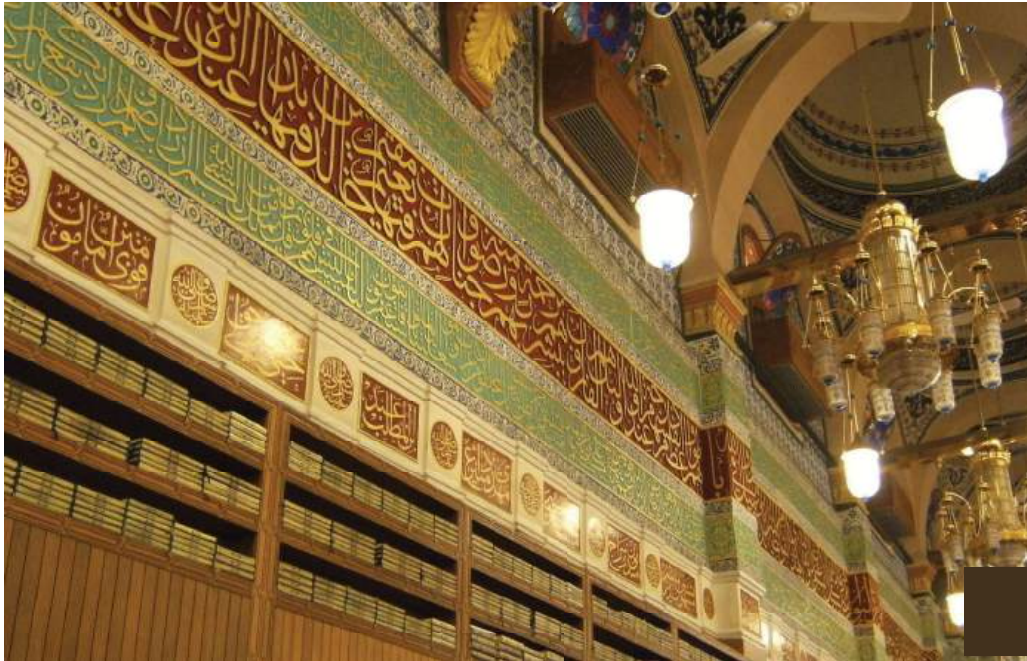
cewa “Baya halatta ga mutanen Madinah da larabawan da suke kewayansu su ƙi bin Manzoni Allah (Wajen yaƙi), ko su so rayukansu akan ran (Manzoni Allah) domin kuwa babu wata ishirwa ko wahala ko yunwa da za ta same su saboda Allah, ko su taka wani wuri da zai baƙantawa kafirai rai, haka nan ba su yiwa kafitai wani abu ba face sai an rubuta musu kyakkyawan aiki akan hakan. Haƙiƙa Allah ba ya tozarta aikin masu kyautatawa. Haka nan ba za su ciyar da wata ciyarwa ba, babba ko ƙarama, ba za su shiga wani kwari ba, face an rubuta musu (ladan wannan aiki) don Allah ya saka musu da mafi kyan abin da suke aikatawa”. (Attaubah : 120 – 121)

Dukkan waɗannan suna faruwa ne ga waɗanda suka yi imani da Allah, da gaskiya cikin mu’amala.

7. Samun Jibintar Allah da Manzonsa (walittaka). Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Kaɗai maciɓinci lamarinku shi ne Allah da Manzonsa da waɗanda suke yi imani”. (Alma’idah : 55)

Jibintar Allah tana nufin son da Allah, da taimakon addininsa, da son waliyyansa, da barranta daga kishiyar haka, waɗanda su ne maƙiya Allah, Allah yana cewa, “Ba za ka samu mutanen da suka yi imani da Allah da ranar lahira suna son waɗanda suka saɓawa Allah da Manzonsa koda kuwa iyayensu ne ko yayansu ko yan uwansu ko danginsu, waɗannan su ne waɗanda Allah ya rubuta musu imani a cikin zukatansu, ya kuma ƙarfafa su da ruhi daga wajensa, kuma yana shigar da su Aljanatai waɗanda ƙoramu suke gudana ta ƙarƙashin su, suna masu dawwama a cikinsu, Allah ya yarda da su, suma sun yarda da shi. Ku saurara rundunan Allah su ne masu rabauta”. (Almujadala : 22)

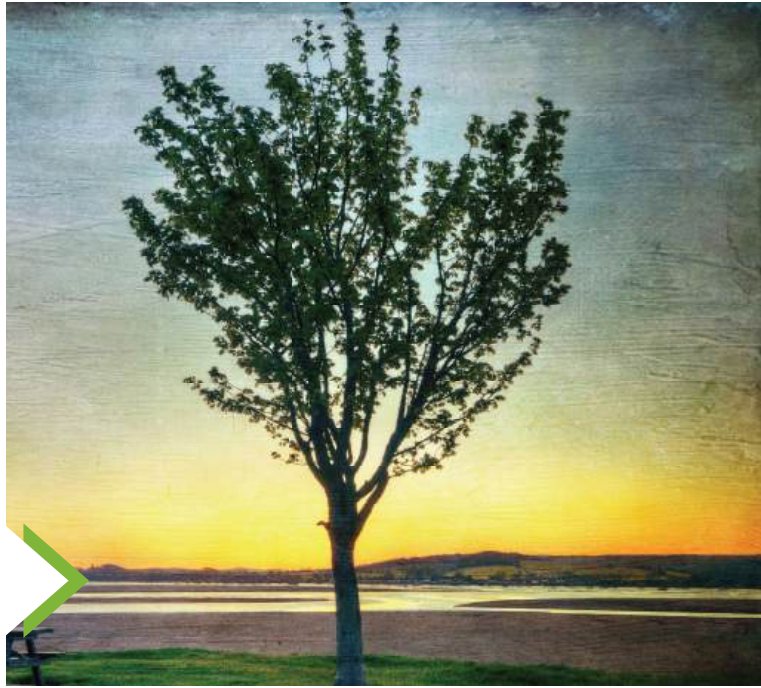
Mumini yana son Allah da manzonsa da muminai, ba ya kuma riƙon kafirai masoya. Allah yana cewa, “**Kada muminai su riƙi kafirai masoya koma bayan Muminai**”. (Ali- Imran : 28)

8. Samun kyawawan halaye. Ya tabbata Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Kunya da imani an hada su waje ɗaya, idan aka ɗauke ɗaya, to sai ɗayan ma sai ya tafi**” (Baihaƙi ya rawaito shi)

Dabi’ar kunya tana daga cikin manya-manyan halaye, mumini yana kyautata halayensa tare yan uwansa, don ya rayu a cikin ni’imar duniya ba tare da wasu matsaloli ba ko rarrabuwa ko husuma, duk wannan suna samuwa ne saboda shi mumini, don haka ba wanda yake samun haka sai mumini.

9. Samun haƙiƙanin arziki da kwanciyar hankali, shi ne abin da yake sawa mumini jin cewa yana Aljannar duniya, saboda arziki da kwanciyar hankali, saboda yana da Ubangiji ɗaya, Annabi ɗaya, shi ne Muhammad ɗan Abdullahi (S.A.W), da kuma tsari ɗaya, shi ne bin yardar Allah, da kuma manufa ɗaya, wadda ita ce Aljannah, da faɗinta faɗin sammai da ƙassai ne. Idan ka duba dama da hagu za ka ga asibitoci da wuraren duba taɓin hankali sun

cika da marasa lafiya,
zaka kuma ji koke
– koken da damuwa
da rashin barci da
abubuwan ban tsoro
kala-kala, sai ka
gane cewa dukkan
wadannan abubuwa
abin da ya kawo su
shi ne nisantar imani
da Allah mai girma da
buwaya, da karkata ga
duniya da damfaruwa
da ita, har ya zamana
son duniya ya mamaye
kula da gyara zuciya,
shi ko ɗan adam yana
da tsananin bukatar
ciyar da zuciyarsa
abincinta, wanda shi
ne Imani da Allah da

komawa zuwa gare shi, da dauwama wajen ambatonsa, da imani da mala'iku da littattafai, da ranar lahira, da kaddara alherinta ko sharrinta, mai ɗaɗi ko maras ɗaɗi, duk a yi imani daga Allah take.

A takaice dai da yawa daga cikin mutane sun gafala daga maganin zuciya, da samun hutunta, da barin Aljannar duniya, sun koma bayan tarkacen duniya mai karewa, don haka su ba su samu abin da suke nema ba, kuma ba su huta ba tun daga farko.

Kosar da bangaren ruhi ba ya samuwa sai da imani, saboda ruhi daga Allah yake, Allah ne ya haliƙce shi, jiki kuma Allah ya haliƙce shi ne daga fasa, don haka duk lokacin da ɗan adam ya kosar da bangaren ruhinsa sai ya ruhinsa ya ɗaukaka, ya yi sama, ya nisanci Kananan al'amura ta samu nutsuwa, amma duk lokacin da ya yi watsi da wannan bangaren, sai ruhinsa ya yo fasa zuwa ga ɗabi'ar dabbobi ta sha'awa, kuncin rai da damuwa su karu, duniya ta yi mata baƙinƙirin.

Imani da Manzannin Allah Waɗanda suke sanar da mutane Allah.

Allah bai halicci bayinsa haka sakakai ba, bai kuma barsu aka kara-zube ba, don haka ya aiko musu da Manzanni waɗanda suke sanar da su Shi Allah, da girmansa da kamalarsa, suke sanar da su shari'arsa. Allah ya aiko mafifitan mutane, ya aiko manzanni masu yawa daga cikin mutane, Nuhu, Ibrahim, Musa, Isa, (A.S) ya cike aikensa da mafificin manzanni, Muhammad (S.A.W). Ya sanya musu ayoyin da suke nuna gaskiyarsu, suka sauke amana, suka isar da saƙo, suka sanar da bayin Ubangijinsu, mahaliccinsu, don haka duk wanda bai yi imani da saƙonsu ba, bai gaskata su ba, to bai yi imani da Allah ba. Allah ya ce, “Manzo ya yi imani da abin da aka saukar masa daga Ubangijinsa, haka ma muminai, dukkaninsu sun yi imani da Allah da Mala'ikunsa da littattafansa da Manzanninsa”. (Baƙara : 285)

Domin su ne masu isar da saƙon Allah, waɗanda ya aiko, mu yi imani da su gabaɗaya, Allah ya ce,

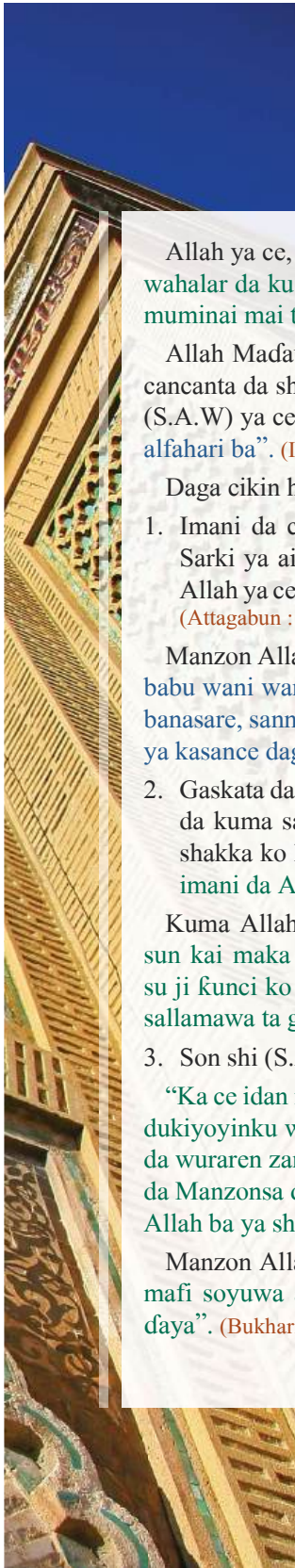
“Ba za mu bambanta wani daga cikinsu ba”. (Baƙara : 285)

Allah ya aiko manzanni tare da littattafai saboda su zama haske ga mutane, ya aiko Ibrahim da takardu (Suhuf) Dawud da Zabura, Musa da Attaura, Isa da Injila, Muhammad (S.A.W) da littafi, gagara koyo Alƙur'ani mai daraja. Allah ya ce, “Wani littaffi ne da an kyautata ayoyinsa sannan aka rarrabe su daga wajen mai Hikima Masani”. (Hud : 1)

Allah ya sanya shi (Alƙur'ani) shiriya da haske da albarka da hujja, Allah ya ce, “Wannan littafi ne mun saukar da shi mai albarka ku bi shi, ku ji tsoron Allah, ko kwa samu rahama”. (Al-an'am : 155)

Ya kuma cewa, “Ya ku mutane haƙiƙa hujja ta zo muku daga Ubangijinku, ya kuma saukar muku da haske mabayyani”. (Annisa'i : 174)

Allah ya sanya imani da cikamakin Annabawa da Manzanni, fiyayyen halitta, Muhammad (S.A.W) da saƙonsa wani yanki ne na imani da kaɗaituwar Allah Ta'ala, a cikin kalmar shahada, wadda ita ce, “Na shaida babu abin bautawa da cancanta sai Allah, kuma na shaida Muhammad Manzon Allah”. Allah ya aiko shi don rahama ga talikai, ya fitar da su daga duhu zuwa haske, daga jahilci zuwa ilimi, daga bata zuwa shiriya da imani, ya sauke amana, ya yi al'umma nasiha, ya kasance mai kwaɗayin alheri ga al'ummarsa.

Allah ya ce, “Haƙiƙa wani Manzo ya zo muku daga cikinku, duk abin da zai wahalar da ku yana yi masa nauyi, mai kwaɗayin (alheri) gareku, dangane da muminaɗi mai tausayi ne mai jinƙai” (Attaubah : 128)

Allah Maɗaukakin Sarki ya baiwa Annabinsa Manzonsa haƙƙoƙin da suka cancanta da shi, shi ne mafi alherin mutane, kuma shugabansu, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ni ne shugaban yayan Adam, amma (na faɗi haka ne) ba don alfahari ba”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

Daga cikin haƙƙoƙinsa (S.A.W)

1. Imani da cewa shi bawan Allah ne Manzonsa, kuma Allah Maɗaukakin Sarki ya aiko shi don jin ƙai ga talikai, ya sauke amana, ya isar da saƙo, Allah ya ce, “Ku yi imani da Allah da Manzonsa da hasken da muka saukar”. (Attagabun : 8)

Manzon Allah (S.A.W) “Na rantse da wanda ran Muhammad yake hannunsa, babu wani wanda zai ji labarinsa daga cikin wannan al’umma, bayahude ne ko banasare, sannan ya mutu bai yi imani da abin da aka aiko ni da shi ba, face sai ya kasance daga ma’abota wuta”. “Muslim ne ya rawaito shi”

2. Gaskata da karɓar abin da ya zo da shi daga Ubangijinsa Maɗaukakin Sarki, da kuma sakankancewa saƙon na shi gaskiya ne daga wajen Allah, babu shakka ko kokwanto. Allah ya ce, “Muminaɗi su ne kaɗai waɗanda suka yi imani da Allah da Manzonsa, sannan ba su yi shakka ba”. (Alhujurat : 15).

Kuma Allah ya ce, “ Na rantse da Ubangijinka ba za su yi imani ba, har sun kai maka hukunci akan abin da ya faru tsakaninsu, sannan kuma ba za su ji ƙunci ko damuwa ba dangane da abin da ka hunkunta, su kuma sallama, sallamawa ta gabaɗaya” (Annisa’i : 65)

3. Son shi (S.A.W) Allah ya ce,

“Ka ce idan iyayenku da yayanku da yan uwanku da matanku da danginku da dukiyoyinku waɗanda kuka tara, da kasuwancinku wanda bakwa so ya lalace, da wuraren zaman da kuka yarda da su, sun fi soyuwa a wurinku fiye da Allah da Manzonsa da jihadi akan tafarkinsa, to ku jira har Allah ya zo da lamarinsa, Allah ba ya shiryar da mutane faɗiƙai”. (Attaubah : 24)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Dayanku ba zai yi imani ba har sai na zama mafi soyuwa a wajensa, fiye da babansa da ɗansa da dukkan mutane gaba ɗaya”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

4. Girmamashi da darajta shi. Allah ya ce, “Don ku yi imani da Allah da Manzonsa, ku karfafa shi, ku girmamshi” (Alfathu : 9)

Ya kuma cewa, “Wadanda suke yi imani da shi, suka karfafa shi, suka taimake shi, suka bi hasken da aka saukar gare shi, wadannan su ne masu rabauta”. (Al-araf : 157)

5. So da kauna da girmama iyalan gidansa, wadanda suke musulunta, suka tafi akan sunnarsa, wadannan su ne wasiyyar da Annabinmu Muhammad (S.A.W) ya yi mana, inda yake cewa, “Ina tunatar daku Allah akan iyalan gidana, ina tunatar daku Allah a kan iyalan gidana, ina tunatar daku Allah a kan iyalan gidana”. (Muslim ne ya rawaito shi).

Iyalan gidansa su ne mafifitan mutane, kamar matansa, da zuriyarsa, da yan uwansa, wadanda sadaka ta haramta a kansu, ba ya halatta a tauye su, ko a zage su, kamar yadda ba ya halatta a yi da'awar cewa ba sa safo (Ma'asumai) ko kuma a kira su ba Allah ba.

6. Son sahabbansa, wadanda suke yi imani da shi, suka gaskata shi, da kuma barin kutsawa cikinsu da munanan maganganu, Hakika Allah ya yabe su,

Kada a kutsa cikin tarihin sahabbansa wadanda suka yi imani da shi da munanan mganganu, saboda su ne wadanda Allah Madaukakin Sarki ya yabe su, ya ce, “Muhammad Manzon Allah ne, wadanda suke tare da shi masu tsanantawa ne ga kafirai, masu jinkai a tsakaninsu, za ka gan su suna yawan

ruku'u da sujjada, suna neman falala daga wajen Allah da yarda, alamominsu suna fuskokinsu daga alamar sujjada". (Alfathu : 29)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, "kada ku zagi sahabbaina, kada ku zagi sahabbaina, na rantse da wanda raina yake hannunsa, da dayanku zai ciyar da misalin dutsen Uhud na zinariya, da ba zai kai mudun dayansu ko rabin sa ba". (Muslim ne ya rawaito shi)

Mafifitan Sahabbai su ne khalifofi shiryayyu, Abubakar, sai Umar, sai Usman, sai Aliyyu, Allah ya yarda da su, da sauran sahabbai gabaɗaya, Allah ya ce, "Wadanda suka riga (Shiga musulunci) daga Sahabban da suka yi hijira (Almuhajirai) da na Madinah (Al'ansar) da wadanda suka bi su da kyautatawa, Allah ya yarda da su, suma sun yarda da shi, ya tanadar musu da Aljanatai wadanda koramu suke gudana ta farkashinsu, suna masu dauwama a cikinsu har abada, wannan shi ne rabo mai girma". (Attaubah : 100)

Dukkan wadannan sahabbai sun isar mana da sakon Manzon Allah (S.A.W) har ilimi da imani ya zo mana.

Imani Da Haduwa Da Allah

Dukkan halittu za su koma zuwa ga Allah, gare shi makomarsu, kuma wannan rukuni ne tabbatacce daga rukunin imani da Allah, kai! Yana ma cikin rukunan imani. Yana daga cikin rukunan imani, imani da ranar lahira, ya tabbata lokacin da Mala'ika Jibril ya tambayi Annabinmu (S.A.W) a gaban sahabbansa yana mai koyar da su – dangane da rukunan imani sai ya ce, “**Ka yi imani da Allah, da Mala'ikunsa, da littattafansa, da Manzanninsa, da ranar lahira, ka yi imani da kaddara, alherinta da sharrinta**”. (Muslim ne ya rawaito shi)

An kirata da ranar karshe, saboda ba wata rana a bayanta, inda ‘yan Aljannah za su tabbata a gidajensu, ‘yan wuta ma a gidajensu. Ranar karshe ta zo da sunaye da yawa a cikin Alkur’ni mai girma, wanda hakan yana nuna girman ranar da matsayinta da abin zai faru a cikinta, daga cikin sunayen rana karshe akwai : Mai aukuwa (Alwaki’a) saboda tabbacin faruwarta, akwai mai dagawa da saukewa (Khafidatun Rafi’ah) saboda za ta daukaka wasu mutane a Aljannah, ta kuma sauke wasu a cikin wuta. An kirata da ranar hisabi da sakamako (Yaumul Hisabi wal Jaza’i waddini), an kirata ranar tabbatarwa (Yaumul Haakka) a ranar labarun da Allah ya bayar suke tabbata. Daga cikin sunayenta akwai (Adfaamma) ma’ana mai rinjaye, akwai kuma (Assakkha) mai kara saboda kararta tana sa kurumta, haka ana kiranta (Yaumul Wa'id) ranar narkon azaba, saboda alƙawarin azaba da Allah ya yi zai tabbata. Ana kiranta da (Yaumul Hasarat Wannadamah) saboda abin zai kasance a cikin na hasara da nadama, (Yaumul Talaki) ranar haduwa, saboda kowa da kowa za a haɗu a wuri ɗaya, (Yaumul Azifa) rana ta kusa, saboda kusancinta. (Yaumul Tanadi) ranar kiraye – kiaraye, saboda kiraye-kirayen da za a yi a cikinta, Yan Aljannah su kira ‘yan wuta, ‘yan wuta su kira yan Aljannah. (Yaumul Akeem) wato bakararrar rana, saboda babu wata rana a bayanta ko a gabanta. Hakanan ana kiranta (Addarul Akhirah) gidan karshe, da (Darul Karar) gidan tabbata, da (Algashiya) mai lulluɓewa, saboda tana lulluɓe mutane, da sauran irin waɗannan sunaye nata

Abin da Imani da ranar Lahira ya kunsu :

Na farko : Imani Da Abin da Yake Bayan Mutuwa

Na daga fitinar kabari

Ita ce tambayar mamaci dangane da Ubangijinsa da addininsa da Annabinsa bayan an binne shi, sai Allah ya tabbatar da waɗanda suka yi imani da magana tabbatacciya, sai ya ce, “Ubangijina Allah, addinina musulunci, Annabina Muhammad” Kuma Allah ya batar da azzalumai, sai kafiri ya ce, “Haa haa!! Ban sani ba” sai munafiki ko mai shakkah ya ce, “Ban sani ba, na ji mutane suna faɗaɗa abu ne nima na faɗa”.

Da azabar kabari da ni'imarsa

Ita dai azabar kabari tana kasancewa ga Azzalumai da Munafikai da Kafirai, da wasu daga cikin Muminai masu sabo. Allah ya ce,

“Da za ka ga Azzalumai yayin da suke cikin mayen mutuwa, Mala'iku sun shimfiɗa hannayensu (suna cewa) ku fito da rayukanku, a yau za a saka muku da azabar wulaɗanci saboda munanan abin da kuka kasance kuna faɗa a kan Allah, wanda bana gaskiya ba, da kuma abin da kuka kasance kuna yin isgili da ayoyin (Allah). (Al-an'am : 93)

Kuma Allah ya ce a kan mabiya Fir'auna : “Wuta ce ake bijirar da su a kanta safe da yamma, a ranar da Alkiyama za ta tashi, za a ce ku shigar da mabiya Fir'auna matsananciyar azaba”. (Gafir : 46)

A cikin hadisin Zaid ɗan Sabit, daga Annabi (S.A.W) ya ce, “Ba don kada ku fi binne mamata ba, da na roki Allah ya jiyar daku wani

abu daga azabar kabari, irin abin da nake ji” Sannan sai Annabi (S.A.W) ya juyo da fuskarsa wajenmu, ya ce, “Ku nemi tsarin Allah daga azabar kabari” Sai muka ce, “Muna neman tsarin Allah daga azabar kabari” Sai ya sake cewa, “Ku nemi tsari daga azabar kabari” sai muka ce, “Muna neman tsarin Allah daga azabar kabari” sai ya ce, “Ku nemi tsarin Allah daga fitina ta boye da ta sarari” sai muka ce, “Muna neman tsarin Allah daga fitina ta fili da ta boye” Sai ya ce, “Ku nemi tsarin Allah daga fitinar Dujal”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Amma ni’imar kabari kuwa tana kasancewa ne ga muminai masu gaskiya, Allah Ma’aukakin Sarki ya ce, “Hakika wadanda suka ce Ubangijinmu Allah, sannan suka

daidaita, to Mala’iku suna sauka a gare su, suna cewa kada ku ji tsoro kada ku yi bakin ciki, ana muku bushara da Aljannah, wadda aka kasance ana muku al’kawarinta”. (Fussilat : 30)

Kuma Allah Ma’aukakin Sarki ya ce, “Ina ma lokacin da rai ya kai ma’kogwaro. A lokacin ku, kuna kallo. Mu kuma mun fi kusa da shi fiye da ku, amma ba kwa gani. Ina ma kun kasance ba wadanda ake yiwa hisabi ba. Zaku dawo da ran in kuna da gaskiya. To amma idan ya kasance daga wadanda suke makusanta. To hutu da aljannar ni’ima da arzikin abinci sun tabbata gare shi. To amma idan ya kasance daga ma’abota dama. Sai a ce masa aminci ya tabbata gareka daga ma’abota dama. Kuma amma in idan ya kasance daga

masu karyatawa batattu. To yana da wata liyafa ta ruwan zafi, da konuwa da wutar Jahim. Lalle wannan tabbas ita ce gaskiya ta yakini. Saboda haka ka tsarkake sunan Ubangijinka Mai girma. (Alwa'fi'a : 83 – 96)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce idan mumini ya amsa wa Mala'iku biyu masu tambaya a kabari sai a ce, “Mai kira daga sama zai yi kira, ya ce, bawana ya yi gaskiya, ku shimfida masa shimfida na Aljannah, ku sanya masa tufafi daga Aljannah, ku buɗe masa kofa zuwa Aljannah. Sai kanshinta da iskarta su shigo masa, a fadada masa kabarinsa iya ganinsa”. (Ahmad ne ya rawaito shi a cikin wani hadisi dogo)

Na biyu : Imani Da Tashi Bayan Mutuwa

Shi ne raya matattu yayin da aka yi busa kaho karo na biyu, sai mutane su tsaya ga Ubangijin talikai, marasa takalma, tsirara basu da tufafi, da loba a tare da su. Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Kamar yadda muka farar da halitta za mu mayar da ita, alƙawari ne na gaskiya akanmu, haƙiƙa mu masu aikatawa”. (Al'anbiya : 104)

Tashi bayan mutuwa abu ne tabbatacce na gaskiya, Alƙur'ani da Sunnah da Ijma'in musulmi sun nuna haka, Allah ya ce, “Sannan haƙiƙa ku bayan haka matattu ne. Sannan ku za tashe ku ranar Alƙiyama”. (Almuminuna : 15 – 16)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Za a tara mutane ranar Alƙiyama, babu takalma, babu kaciya” (Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi).

Kuma musulmai sun haɗu akan tabbatuwar wannan abu, kuma wannan ce hikimar da Allah ya sanya wa bayi makoma, wadda zai saka musu a cikinta, akan abin da ya dora musu ta harshen Manzanninsa. Allah madaukakin Sarki ya ce, “Yanzu kuna zaton mun haliƙce ku ne don wasa, kuma ku baza ku dawo wajenmu ba”. (Almumina : 115).

Allah Madaukakin Sarki ya cewa Annabinsa (S.A.W) “Haƙiƙa wanda ya saukar maka da Alƙur'ani zai dawo da kai zuwa ga makoma”. (Alƙasas : 85)

Sayyidina Usman ya kasance yana kuka, idan ya tsaya a kan kabari. har ya jifa gemunsa, sai aka ce da shi, “Kana tuna Aljannah da Wuta amma baka kuka, amma kana kuka don wannan? Sai ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Kabari shi ne farkon gida daga gidajen lahira, idan mutum ya tsira daga gare shi, to abin da zai zo bayansa ya fi shi sauƙi, in kuwa bai tsira daga gare shi ba, to abin da zai zo bayansa ya fi shi tsanani” sai ya ce, “Ban taɓa ganin wani abu mai ban tsoro ba, face kabari ya fi shi ban tsoro”.

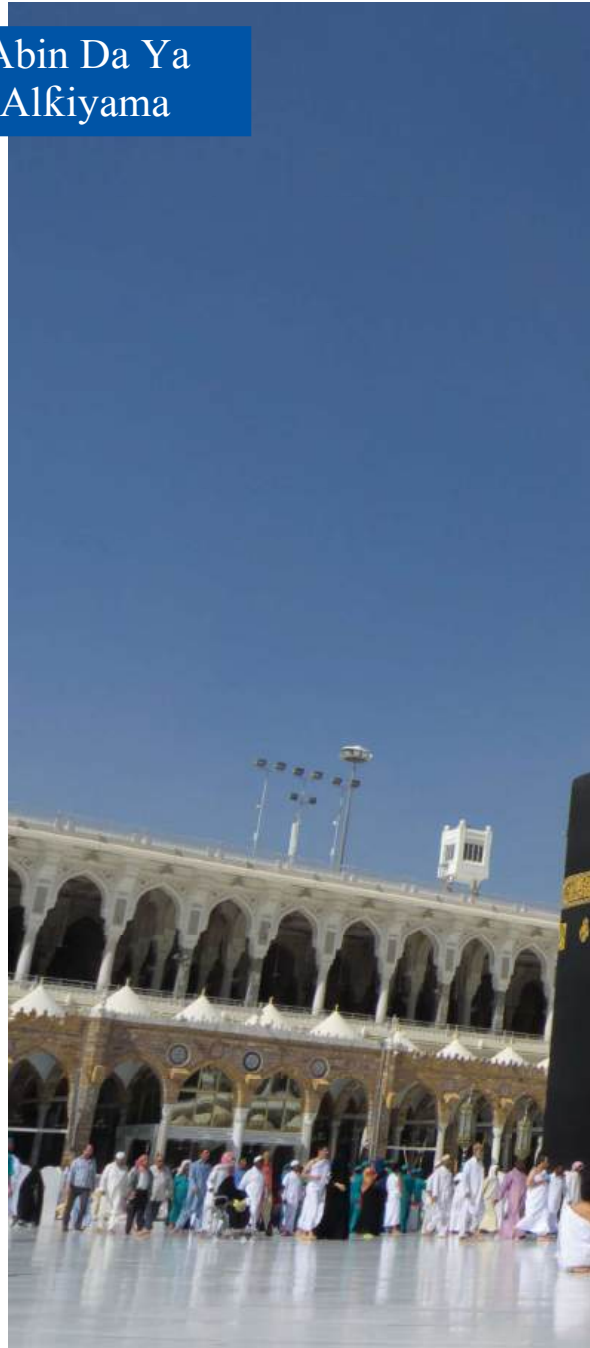
(Ahmad ya rawaito shi)

Abu Na Uku : Imani Da Abin Da Ya Zo Na Alamomin Tashin Alkiyama

Su ne alamomin da suke fara zuwa kafin tashin Alkiyama, suna nuna ta kusa zuwa, an raba su gida biya, kanana da manya.

Kananan Alamomi

Su ne alamomin da yawanci sukan zo tun gabanin Alkiyama da lokaci mai tsawo, akwai wadanda sun zo sun wuce, sun kare, akwai wadanda suke maimaituwa, akwai wadanda sun faru, kuma suna ci gaba da faruwa, akwai wadanda kuma har yanzu ba su faru ba, amma za su faru kamar yadda Manzon Allah (S.A.W) mai gaskiya abin gaskatawa ya fada, misalin irin wadannan kananan alamomin akwai, aiko Annabi (S.A.W) da mutuwar, da bude Baitil Makdis, da bayyanar fitintinu, da rashin amana, da dauke ilimi da bayyanar jahilci, da yaduwar zina da riba, da bayyanar kayan kide-kide, da yawan shan giya, da dogayen gine-gine da makiyaya za su yi, da yawan sabawa iyaye daga 'ya'yansu, har su rika yi wa iyayen mu'amala kai ka ce su ne iyayen gidansu, da yawan kashe-kashe, da yawan girgizar kasa, da bayyanar kishewa da shafewa, da bayyana 'yan mata masu sanya tufafin tsiraici kuma suna tsirara, da yawan shaidar zur, da boye shaidar gaskiya, da sauransu da yawa wadanda suka zo a Alkur'ani da hadisin Manzon Allah (S.A.W).

Manyan Alamomi

Wasu al'amura ne manya-manyu waɗanda bayyanarsu tana nuna kusancin tashin alkiyama, saura kiris ta tashi, alamomin guda goma ne, su ne, Dujal, saukar Annabi Isa ɗan Maryam, Yajuju da Majuju, kisfewa guda uku, ɗaya a gabas, ɗaya a yamma, ɗaya a tsibirin larabawa, sai ganin wani hayaki, sai bullowar rana daga mafadarta, sai fitowar Dabba, sai wuta wadda za ta kora mutane zuwa ga matattararsu. Waɗannan alamomi za su fito ɗaya bayan ɗaya, duk wadda ta fara bayyana to sauran na biye da ita.

Abu Hudfu : Imani Da Abin Da Zai Zo Na Ban Tsoro Ranar Alkiyama, kamar

1. Rugurguza manya-manyan duwatsu, da maida su kasa, da daidaita su da kasa. Allah ya ce, “Zaka ga duwatsu kana zatonsu a kafe suke, sai ka ga suna wucewa kamar yadda girgije yake wucewa”. (Annamli : 88)

Ya ce, Kuma aka nika duwarwatsu nikewa, suka zamo kura abar daidaitawa (Alwa'ifi'a : 5 – 6)

Ya ce, “Duwatsu za su zama kamar audugar da aka kada” (Alma'arij : 9)

Allah ya ce, “Suna tambayarka akan duwatsu, ka ce, Ubangijina zai sheke su shekewa. Ya bar su fafo fetal. Ba za ka ga wani kwari ko tudu ba a cikinsu”. (Daha : 105 -107)

2. Fashewar koguna, saboda za su kama da wuta, wafannan koguna da suka dau kaso mai yawa a bayan kasa zasu fashe a wannan rana, Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Idan koguna suka fashe”. (Al-infidar : 3). “Idan tekuna aka kone (ruwan) su”. (Attakwir : 6)

3. Za a canza wannan kasar da mutane suka saba da ita, haka ma sammai, sai a tashi mutane a kan wata kasa daban wadda ba su komai nata ba. Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Ranar da za a canza kasa ba wannan kasar ba, haka ma sammai, sun fito zuwa ga Allah Shi kadai mai rinjaye”. (Ibrahim : 48).

Ya ce, “Za a tara mutane ranar Alkiyama a wata farar kasa mai jaja-jaja, kamar gurasar farin gari. Babu wata alama ta wani a kanta”. (Bukhari da Muslim ne ya rawaito shi)

Sai ta wayi gari fili fetal babu wata alama

4. Mutane za su ga abin da basu saba da shi ba, don za su ga wata da rana sun hadu, sai tsoro ya karu a zukata. Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Yayin da gani ya dimauce. Kuma hasken wata ya dusashe. Kuma aka tara rana da wata (a wuri guda). (Alkiyama : 107)

5. Busa a cikin kaho, wanda shi ne karshen wannan rayuwar ta duniya, idan ranar ta zo za a yi busa a cikin kaho, sai wannan busa ta kawo karshen duk wata rayuwa a sama da kasa. “Aka yi busa a cikin kaho, sai duk wanda yake cikin sammai da kassai su sume sai wanda Allah ya so” (Azzumar : 68)

Busa ce mai ban tsoro, mai rushe komai da komai, mutum yana jin ta, ba zai iya wasiyya da komai ba, kuma ba zai iya komawa wajen iyalansa da abokanansa ba. “Ba komai suke jira ba sai busa daya, wadda za ta kama su, sai ga su suna husuma. Ba za su iya wata wasiyya ba, kuma ba za iya komawa iyalansu ba”. (Yaasin : 49 – 50)

Kuma ya ce “Sannan aka yi busa a kaho, babu wanda zai ji wannan busar face sai ya daga wuyansa, ko gefen wuyansa, Farkon wanda zai ji wannan busa wani mutum ne da yake gyara wurin shan ruwan rakuminsa, sai ya sume. Dukkan mutane su ma sumanci”. (Muslim ne ya rawaito shi)

6. Taruwar da ta hada dukkan halittun da Allah ya halitta har zuwa na karshensu a filin taruwa. Za su taru a kan kasar mattattara tun daga farkonsu har zuwa na karshensu, aljanunsu da mutanensu, kai har ma dabbobinsu. Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Hafika a cikin haka akwai aya ga duk wanda yake tsoron azabar lahira, wannan rana ce da za a tara mutane a cikinsa, kuma yini ne wanda ake halarta”. (Hud : 103).

Allah Madaukakin Sarki ya ce “Ka ce, Hafika na farko da na karshe za a tara su zuwa wani lokaci a wani yini sananne”. (Alwaki’a : 49 – 50).

7. Za a tara mutane tsirara kamar yadda Allah ya hali ce su, ba kuma wanda zai kalli wannan saboda tsananin wannan tsayuwa mai ban tsoro. Nana Aishatu Uwar Muminai – Allah ya yarda da ita – ta yi mamakin hakan, An karbo daga gareta ta ce, Manzon Allah ya ce, “Za a taraku marasa takalma masu loba” Sai Aisha ta ce, “na ce ya Manzon Allah, maza da mata, shashinsu yana kallon sashi? Sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ai tsananin lamarin ya fi haka, balle su damu da haka”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

8. Ramawa wanda aka zalunta daga wanda ya zalunce shi, har dabbobi, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Wallahi za ku mayar da haƙƙoƙi ga masu su ranar alƙiyama, har dabba marar faho sai an karɓo mata haƙƙinta daga dabba mai faho”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk wanda ya zalunci ɗan uwansa, a mutuncinsa ko wani abu na shi, to su warware tun daga nan duniya, tun kafin ranar da babu dinari ko dirhami, idan yana da kyakkyawan aiki sai a ɗiba daga wajensa gwargwadon zaluncin da ya yi, idan kuma baya da kyawawan ayyuka, to sai a ɗebo munanan ayyukan abokin a ɗora masa”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

9. Kusantowar rana zuwa ga mutane, har su nutse cikin guminsa, gwargwadon ayyukansu. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Za a kusanto da rana a ranar alƙiyama ga halitta, har ta zama a kansu daidai da mil ɗaya. Sulaim ɗan Amir ya ce, “Wallahi ban sani ba, me yake nufi da mil, yana nufin mil na nisan tafiya, ko kuma yana nufin mishin da ake sa kwalli da shi. Manzon Allah ya ci gaba da cewa, “Sai mutane su zama a cikin gumi gwargwadon ayyukansu, daga cikinsu akwai wanda gumi zai kawo masa zuwa idon fafa, daga cikinsu akwai wasu zuwa gwiwa, daga cikinsu akwai wanda zuwa wuyansa, akwai wanda gumi zai masa linzami. Ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya yi nuni da hannunsa zuwa bakinsa”. (Muslim ne ya rawaito shi)

10. Akwai wanda zai karɓi littafinsa da hannun damansa, akwai wanda zai karɓa da hagu. Sai mutane su zauna a cikin ruɗani da rikicewa, har kowacce takardar aiki ta faɗa hannun mai ita, sai muminaɗi su yi murnar kusantowar tsira, a yayin da suka ga takardunsu a hannuwansu na dama, a lokacin kafirai da munafukai zasu kara samun baƙin ciki da damuwa yayin da suka ga takardunsu a hannayensu na hagu. Kuma wannan sakamako ne wanda ya dace. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Amma wanda aka ba littafinsa a hannun damarsa, sai ya ce, ku zo ku karanta littafina. Haƙiƙa ni na tabbatar zan gamu da sakamakona. Yana cikin rayuwa yardaddiya. A cikin Aljannah maɗaukakiya. Ababen tsinkarta dab-dab-dab suke. (za a ce) ku ci ku sha hankali kwance, saboda abin da kuka gabatar a kwanakin da suka wuce. Amma wanda aka bawa littafinsa da hannun hagu, sai ya ce, kaicon a ina ma ba a ba ni littafina ba. Ban san menene sakamakona ba. Kaicon a wannan mai halakarwa ce. Dukiyata bata wadata min komai ba. Hujjata da mulkina sun face min”. (Alhaƙƙa : 19 – 29).

11. Abin da zai samu mutane na tsoro da razana, har ya zamana mutum ba zai tambayi kowa ba, ba wanda zai dame shi sai kansa. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Ranar da dukiyar da ‘ya’ya ba sa amfani”. (Ashu’ara : 88)

Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Ranar da mutum yake gujewa ɗan uwansa. Da babarsa da babansa. Da matarsa da ‘ya’yansa. Kowanne mutum a cikinsu a wannan ranar yana da sha’anin da ya ishe shi”. (Abasa : 34)

Abu Na Biyar : Imani Da Hisabi Da Sakamako :

Za a yiwa kowanne bawa hisabi akan aikinsa, a saka masa akan abin da ya aikata. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Makomarsu tana garemu. Sannan hisabinsu yana wajenmu”. (Algashiya : 25 – 26)

Kuma Ya ce, “Duk wanda ya zo da kyakkyawa to yana da goma irinta. Wanda ya zo da mummuna to za a saka masa sai dai irinta, kuma baza a zalunce su ba”. (Al’an’am : 160).

Kuma Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Mun sanya ma’auni na gaskiya saboda ranar alkiyama, ba za a zalunci wata rai da komai ba, Idan kuwa akwai wani abu daidai da kwayar zarra zamu zo da shi, mun isa masu yin hisabi”. (Al’anbiya’a : 47).

An karɓo daga Abdullahi ɗan Umar – Allah ya yarda da shi – ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Haƙiƙa Allah zai kusanto kusa da mumini, sai ya sanya masa sitirarsa, ya rufe shi, sai ya ce, kasan zunubi kaza, kasan zunubi kaza? Sai ya ce, eh ya Ubangiji. Har sai ya yarda da laifukansa, ya tabbatar ya halaka, sai Allah ya ce, “Na sitirtaka a duniya, a yau ma zan gafarta maka” Sai Manzon Allah ya ce, “Sai a ba shi littafin kyawawan ayyukansa. Amma kafirai da Munafikai sai a yi musu shela a gaban halittu, a ce, “Wadannan su ne wadanda suka yi wa Ubangijinsu ƙarya. Ku saurara tsinuwar Allah ta tabbata akan Azzalumi”. (Hud : 18) (Bukhari da Muslim ne ya rawaito shi).

Ya kuma inganta daga Annabi (S.A.W) cikin abin da ya rawaito shi daga Ubangijinsa mai girma da buwaya, ya ce, “Haƙiƙa Allah ya rubuta abubuwa masu kyau da munana, sannan ya bayyana haka, duk wanda ya yi niyyar kyakkyawan aiki, amma bai yi ba, to Allah zai rubuta masa ladan kyakkyawa guda ɗaya cikakkiya. Idan kuwa ya yi niyya kuma ya aikata, to Allah zai rubuta masa kyakkyawa goma, zuwa ninkin ɗari bakwai, zuwa ninki da yawa. Idan ya yi niyyar mummuna, amma bai aikata ba, sai Allah ya rubuta masa kyakkyawa guda ɗaya cikakkiya, in kuwa ya yi niyya kuma ya aikata, to sai Allah ya rubuta masa mummuna ɗaya”. (Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi).

An cewa Hasanul Basariy : Mun ga Tabi’ai sun fi Sahabbai yawan ibada, to dame sahabbai suka fi su? Sai Alhassan ya ce, “Wadannan suna bauta amma duniya tana cikin zukatansu, sahabbai kuwa suna bauta amma lahira ce a zuciyarsu”.

Musulmai sun haɗu (Ijma'i) akan tabbatar da hisabi da ba da sakamakon ayyuka, kuma wannan ce hikimar da ta sa Allah ya saukar da littattafai, ya aiko manzanni, ya wajabtawa bayi yin imani da shi, ya yi alƙawarin azaba ga wanda bai bi shi ba, kuma bai yi imani da shi ba, bai bi manzanninsa ba, ya yi masa alƙawarin azaba mai tsanani da azaba mai raɗaɗi. Da a ce babu wani hisabi, babu wani sakamako, da abin ya zama wasa, wanda Allah ya tsarkaka ga barinsa. Allah ya yi nuni da haka, inda ya ce, “Wallahi tabbas sai mun tambayi waɗanda muka aikawa manzanni, kuma wallahi sai mun tambayi Manzannin. Kuma zamu ba su labari da ilimi, bamu kasance masu fakuwa ba”. (Al-aaraf : 6 – 7).

Abu Na Shida : Imani Da Aljannah Da Wuta :

Su ne makoma na har abada ga halitta. Aljannah gidan ni'ima ce, wadda Allah ya tanade ta don muminaɗi masu tsoron Allah, waɗanda suka yi imani da abin da Allah ya wajabta musu, suka tsayu da yi wa Allah da Manzonsa, suna masu tsarkake zuciyoyinsu, masu bin Annabinsa. A cikin Aljannah akwai ni'ima kala-kala, “Abin da ido bai taɓa gani ba, kunne bai taɓa ji ba, tunani bai taɓa tunanwa ba” Allah ya ce, “Waɗanda suka yi imani kuma suka yi aiki na ƙwari waɗannan su ne fiyayyun halitta. sakamakonsu a wajen Ubangijinsu Aljanatai waɗanda ƙoramu suke gudana a ƙarƙashinsu, suna masu dauwama a ciki har abada, Allah ya yarda da su, suma sun yarda da su. Wannan (sakamako ne) ga wanda ya ji tsoron Ubangijinsa”. (Albayyinah : 7 – 8).

Kuma Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Wata rai baɓta san me aka ɓoye musu ba na farin ciki, sakamakon abin da suka kasance suna aikatawa”. (Assajda : 17)

Mafi girman ni'imar aljannah ita ce ganin Allah maɗaukakin Sarki Allah ya ce : “Wasu fuskokin a wannan rana masu haske ne. masu kallon Ubangijinsu” (Alkiyama : 22 – 23).

Allah Mai girma da buwaya ya ce, “Waɗanda suka kyautata suna da sakamako mafi kyau da ƙari a kan hakan”. (Yunus : 26)

Sakamako mafi kyau : shi ne Aljannah. Karin kuwa shi ne ganin Allah mai girma, kamar yadda Manzoni Allah (S.A.W) ya ce, “Idan ‘yan Aljannah suka shiga Aljannah, ya ce, sai Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Kuna son in ƙara muku wani abu? Sai su ce, “Ashe ba ka haskaka fuskokinmu ba, ka tseratar da mu daga wuta? Ya ce : Sai ya yaye musu hijabi (su ga Allah) babu wani abu da

aka ba su da suka fi so irin gani Ubangijinsu mai girma da buwaya, sannan sai Manzon Allah (S.A.W) ya karanta wannan ayar : “Wadanda suka kyautata suna da sakamako mafi kyau da ƙari”. (Yunus : 26). (Muslim ne ya rawaito shi)

Ita kuwa wuta gidan azaba ce, wadda Allah ya tanade ta don kafirai azzalumai, wadanda suka kafirce masa, suka sabawa Manzanninsa. A cikinta akwai kala-kalar azaba da narko, wadda ba ka taɓa tunani ba. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Ku ji tsoron wuta wadda aka tanada don kafirai”. (Ali-Imran : 131).

Kuma Ya ce, “Haƙiƙa mun tanadarwa da azzalumai wata wuta da gadajenta sun kewaye ta, idan suka nemi taimako sai a basu wani ruwa mai kama da tafasasshen mai, yana ƙona fuskoki, tir da abin sha, kuma wurin hutu ya munana. (Alkahfi : 29)

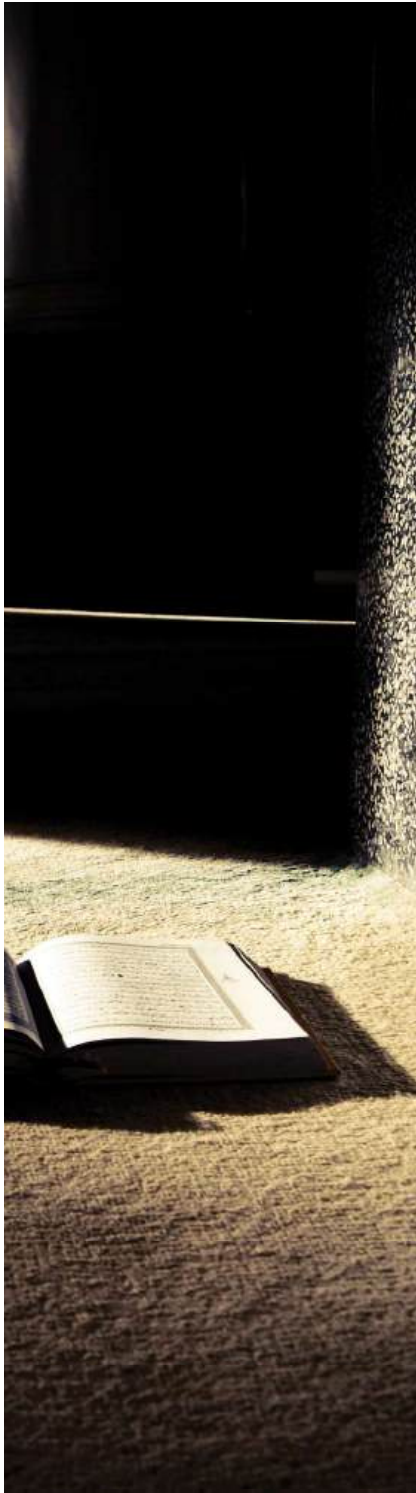
Kuma Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Tabbas Allah ya la’anci kafirai ya kuma tanadar musu da wutar sa’ira. Suna masu dauwama a cikinta har abada, baza su samu wani majiɓincin lamari ba ko mataimaki. A ranar da za a juya fuskokinsu a wuta, suna cewa ya kaiconmu ina ma mun bi Allah mun bi Manzo”. (Al’ahzab : 64 – 66)

Mafi samun saukin azaba – Allah ya kare mu – shi ne wanda Manzon Allah (S.A.W) ya ambata, ya ce, “Mafi saukin yan wuta a azaba ranar alkiyama, shi ne mutumin da za a sanya masa garwashi a tafiƙaƙafunsa, tana tafarfasa ƙwaƙwalwarsa” (Bukhari ne ya rawaito shi)

Fa'idojin Imani Da Ranar Karshe :

1. Tabbatar da rukuni daga cikin rukunan imani, saboda Imani da Allah ba ya tabbata har sai an yi imani da ranar karshe, domin yana cikin rukunan imani, don haka ma Allah ya wajabta mana yaƙar wanda bai yi imani da shi ba. Allah Maƙaukakin Sarki ya ce, “Ku yaƙi waƙanda ba su yi imani da Allah da ranar lahira ba” (Attaubah : 29).
2. Samun aminci duniya da lahira, da alƙawarin lada mai girma. Allah Maƙaukakin Sarki ya ce, “Ku saurara, haƙiƙa waliyyan Allah babu tsoro a kansu, kuma ba sa baƙin ciki”. (Yunus : 62).
3. Alƙawarin lada mai girma, Allah Maƙaukakin Sarki ya ce, “Haƙiƙa waƙanda suka yi imani da waƙanda suke yahudu da nasara da masu bautawa taurari duk wanda ya yi imani da Allah da ranar lahira ya yi aiki na ƙwarai suna da ladansu a wajen Ubangijinsu, babu tsoro a kansu, kuma ba su baƙin ciki”. (Albarkara : 62).
4. Kwadaitarwa akan ayyukan alheri. Allah Maƙaukakin Sarki ya ce,
“Ya ku waƙanda suka yi imani, ku bi Allah, ku bi Manzonsa, da ma’abota al’amari a cikinku. Idan kuka yi jayayya a cikin wani abu to ku mayar da shi ga Allah da Manzonsa, in kun kasance kun yi imani da Allah da ranar lahira. Wannan shi ne alheri kuma mafi kyau ga makoma”. (Annisa’i : 59).

Kuma Ya ce, “Kadai wadanda suke raya masallatan Allah su ne wadanda suka yi imani da Allah da ranar Lahira”. (Attaubah : 18)

Kuma Ya ce, “Kuna da abin koyi kyakkyawa a wajen Manzon Allah, ga wanda yake fata ga Allah da ranar lahira, ya ambaci Allah da yawa”. (Alahzab : 21)

Kuma Ya ce, “ Kuna da abin koyi kyakkyawa a wajen Manzon Allah, ga wanda yake fata ga Allah da ranar lahira” (Al-Mumtahana : 6)

Ya ce, “Ku yi shaida don Allah, wannan shi ne abin da ake wa wanda ya yi imani da Allah da ranar lahira wa’azi da shi”. (Adfalak : 2)

5. Yana hana aikata munanan ayyuka Ubangijinmu Allah ya ce, “Ba ya halatta gare su (mata) su boye abin da Allah ya halitta a cikin mahaifansu, in har sun yi imani da Allah da ranar lahira” (Albakra : 228)

Kuma Ya ce, “Idan kun saki mata, suka gama iddarsu, to kada ku hana su su aure mazajensu idan sun yarda da hakan a tsakaninsu da adalci, wanna shi ne abin da ake wa wanda ya yi imani da Allah da ranar lahira wa’azi da shi”. (Albakra : 232)

Kuma Ya ce, “Wadanda suka yi imani da Allah da ranar lahira ba sa neman izininka a kan barin jihadi da dukiyoyinsu da rayukansu, Allah ya san masu tsoran shi. Wadanda ba su yi imani da Allah da ranar lahira ba, wadanda suke shakka, su ne suke naman izininka a kan barin jihadi, suna cikin shakkarsu suna kai kawo”. (Attaubah : 44 – 45)

Don haka wanda bai yi imani da wannan rana ba, ba ya takatsantsan wajen aikata haramun, kuma ba ya jin kunyar haka. “Ba ni labarin wanda yake faryata ranar sakamako. Mai irin wannan shi ne yake hankafɛ maraya. Kuma ba ya kwadaitarwa a bisa ciyar da miskini” (Alma’un : 1 – 3)

Uwar Muminai
A’isha ta fadawa
wata mata cewa, ki
yawaita ambaton
Allah zuciyarki za
ta yi laushi.

Rarrashin mumini akan abin da ya kubce masa na duniya, saboda abin da yake sa ran samu na ladan lahira da sakamakonta. Aljannah ita ce babbar rabo, rayuwar duniya kuma ba komai ba ce face jin dadfi kaɗan mai ruɗarwa. Allah Maɗaukakin sarki ya ce, “**Dukkan wata rai za ta dandani mutuwa, ana cika muku ladanku ne ranar alkiyama, duk wanda aka nesantar da shi daga wuta aka sa shi a Aljannah, to tabbas ya tsira. Rayuwar duniya ba komai ba ce face ɗan dadfi kaɗan mai ruɗarwa**”. (Al-Imran : 185)

Alhasan - Allah ya yarda da shi - ya ce, “Wanda duk ya san mutuwa, to masifun duniya za su yi masa sauki”

Allah ya ce, “**ka ce, ni ina tsoron azabar wata rana mai girma in na saɓawa Ubangijina. Duk wanda aka kawar masa da wannan azabar a wannan ranar to (Allah) ya jifansa. Wannan shi ne rabo mabayyani**”. (Al'an'am : 15 – 16)

Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “**Lahira ita ta fi alheri kuma ita ta fi wanzuwa**”. (Al-aala : 17).

Zuciya ba ta gyaruwa, bata rabauta, ba farin ciki, ba ta jin dadfi, ba daɗaɗa, ba ta nutsuwa, sai da bautawa Ubangijinta da komawa gare shi.

Shaikhul Islam

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Bayyana alaƙar da ke tsakanin imani da kwanciyar hankali da nutsuwa?
2. Mene ne imani, faɗi tasirinsa a cikin al'umma?
3. Mene abin da Imani da Allah ya ƙunsa yake kuma yake haifarwa?
4. Wane aiki ne ya fi falala da tsada a wurin Allah Maɗaukakin Sarki?
5. Faɗi abin da kake ji na fa'idodin imani da Allah maɗaukakin sarki a kanka, da iyalanka da al'ummaka.
6. Me Imani da Manzanni ya ƙunsa?
7. Mene ne ya sa son Sahabban Manzoni Allah (S.A.W) yake cikin imani da shi?
8. Siffata abin da ka sani na abubuwan ban tsoron da za su faru ranar Alkiyama a jere, tun daga ƙananan alamomin tashin alkiyama har zuwa shigar 'yan aljannah gidan aljannah.
9. Waɗanne ne mafi mahimmancin ayyukan da suke shigar da bawa Aljannah su nesanta shi daga wuta?
10. Bayyana fa'idar imaninka da ranar alkiyama a cikin ibadarka da tsoron Allanka, da son ka ga Allah.
11. Wacce ni'ima ce ta fi girma a aljannah, kuma wacce azaba ce ta fi sauƙi a wuta?

Ka San Allah Mahalicci Mai Kirƙira

Lafazin Allahu, suna ne mai daƙi a wajen ma'ana
da faɗa, kuma ya samo asali daga Allantaka da so
da ƙauna, da kaɗaitawa da tsakake zuciya, me ya fi
wannan sunan girma!!

Ka San Allah Mahalicci Wanda Ya Kirƙiri Halitta

Abu Na Farko : Ubangijina Allah

Lafazin Allahu, suna ne mai daɗi a wajen ma'ana da faɗa, kuma ya samo asali daga Allantaka da so da ƙauna, da kaɗaitawa da tsakake zuciya, me ya fi wannan sunan girma!!

“Shi ne Allah Mahalicci mai ƙirƙirar halitta” (Alhashar : 24)

1. Ma'anar Ubangiji

Ubangiji shi ne shugaban da babu kamarsa, wanda yake gyara al'amuran halittarsa da abin da ya zuba musu na ni'imomi. Mai mulkin da yake da halitta da al'amura gabaɗaya, ba a amfani da lafazin (Arrabbu) a kan halitta sai dai idan an goya shi da wani suna, kamar a ce, Rabbud Dari, ko Rabbul Mali, wanda ya mallaki gidan ko dukiya, amma a faɗe shi haka kurum ba tare da an goya shi da wani suna ba, to wannan sai ga Allah shi kaɗai.

Da yake mutane sun riga sanin buƙatarsu ga wanda zai rene su ya kula da su, kafin su san buƙatarsu ga abin bauta, haka ma sun fi sanin a biya musu buƙatunsu na gaggawa kafin waɗanda za a biya musu a nan gaba, don haka sai suka yadda da kaɗaituwar Allah da ayyuka, kafin su yarda da cancantarsa

Shi ne Allah Mahalicci wanda ya yi ƙirƙira, mai kamanta halitta yadda ya so, wanda ya halicci dukkan komai, ya samar da su ya daidaita su, ya suranta su da hikimarsa, kuma Allah bai gushe ba da wannan siffofi har abada.

Allah Ubangiji shi ne mai renon dukkan bayinsa, ta hanyar jujjuya al'amura da ni'imomi kala-kala, musamman ma renon da yake wa bayinsa keɓantattu na gyara musu zukata da halaye, don haka suke yawan kiran shi da sunan (Rabbu) don suna neman irin wannan renon keɓantacce.

da bauta kiransa shi kadai, da neman taimakonsa da dogara da shi fiye da bauta masa da komawa zuwa ga gare shi.

Lafazin (Arrabbu) ya kunshi abubuwa da dama, kamar jujjuwa abubuwa, da azurtawa, da ba da lafiya, da datarwa, Allah yana cewa, “Shi ne wanda yake ciyar da ni yake shayar da ni. Idan na yi rashin lafiya shi ne yake warkar da ni. Wanda kuma yake kashe ni kuma yake rayani”. (Ashua’ara : 79 – 81)

2. Dalilan Da Suke Nuna Samuwar Ubangiji

Duniyar nan gabaɗɗanta tana mai tabbatarwa da shaidawa da faɗin akwai Allah Mai girma da buwaya. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce,

“Manzanninsu suka ce, yanzu akwai shakka a cikin samuwar Allah, wanda ya haliƙci sammai da ƙassai, yana kiranku don ya gafarta muku zunubanku ya jinkirta musu zuwa wani lokaci sananne. Sai suka ce, kufa ba kowa ba face mutane kamar mu, kuna so ne ku kange

Mumini shi ne da ya yi yaƙinin cewa Allah Maɗaukakin Sarki shi ne Ubangiji, mai iko, ya kuma tabbatar da cewa shi ne abin bautawa shi kadai.

Babu wani abu da za ka yaƙi Allah da shi face da falalarsa da ni'imominsa, kai kuma a kowane hali kana buƙatar Allah mai girma da buwaya.

mu daga abin da iyayenmu suke bautawa, ku zo mana da wata hujja mabayyaniya”. (Ibrahim : 10)

Ta yaya za a nemi dalili akan samuwar abin da shi ne dalilin samuwar komai Allah mai girma da buwaya.

Idan muka tsallaka zuwa ga dalilan da suke nuna samuwar Allah, za mu samu dalilai kama haka :

Dalili Na Fidīrah

Asalin halitta an yi ta ne a kan imani da Allah mahalicci. Babu wanda yake barin wannan abin da aka haliƙƙe shi a kai na imani da Allah mahalicci sai wanda Allah ya rufewa zuciya da hankali. Daga cikin manya-manyan dalilai da suke nuna an haliƙƙe mutum a kan imani da samuwar Allah Maɗaukakin Sarki faɗin Manzon Allah (S.A.W): “Dukkan wanda ake haihuwa ana haihuwarsa akan asalin halitta (Fidīrah), iyayensa ne suka mayar da shi bayahude ko banasare ko bamajuse, kamar irin yadda dabba take haihuwa, shin kuna ganin ana haihuwar mai yankakken kunne”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Dukkan wani abin halitta ya yarda da kaɗaita Allah a yanayin halittarsa.

Allah ya ce, “Ka tsayar da fuskarka a kan addini, kana mai karkata ga barin karya. Halittar Allah ce da ya haliƙƙe mutane a kanta, babu canji ga halittar Allah. Wannan shi ne addini miƙaƙƙe sai dai da yawan mutane ba su sani ba”. (Arrum : 30)

Wadannan dalilai na hankali suna nuna samuwar Allah maɗaukakin Sarki.

Tabbatsuwar da samuwar Allah a hankalce ya fi kowane dalili karfi ga duk wani wanda shaidanu ba su janye shi ba, don haka Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Halittar Allah ta asali da ya haliƙƙe mutane a kanta”. (Arrum : 30)

Bayan ya ce “Ka tsayar da fuskarka ga addini kana kauƙewa barna”. (Arrum : 30)

Lafiyayyen hankali yana shaida wa da samuwar Allah, amma wanda shaidanu suka janye shi zai iya kin wannan dalili ya ji ba ya buƙatarsa. Amma idan ya faɗa cikin wata matsala babba, sai ka ga hannayensa da idanuwansa da zuciya sun nufi sama kai tsaya suna neman taimako da agaji daga Ubangijinsa. Domin ya koma halittarsa ta asali madaidaiciya.

Sunan Allah suna ne da aka zana shi a cikin halittar kowa, ba ya buƙatar wani dalili fiye da wannan.

Dalili Na Hankali

Daga cikin manya-manyan dalilai masu karfi, waɗanda ba wanda zai yi musu akansu sai mai jayayyar runto kaɗai, akan tabbatar da samuwar Allah mahalicci, daga cikinsu akwai :

1. Dukkan halitta akwai wanda ya hali ceta : dukkan waɗannan ababen halitta gabaɗayansu akwai wanda ya samar da su, domin ba zai yi wu su samar da kansu da kansu ba, saboda babu abin da ya hali cci kansa, don kuwa babu shi kafin samuwarsa, to kuma ta yaya zai samar da kansa, don dukkan wani abu samamme akwai wanda ya samar da shi. Sannan kuma samuwar waɗannan abubuwa akan wannan tsari mai kyau, haɗaɗɗe, mai tafiya tare da sababi, a haɗe da juna, ba zai yiwu ba a ce haka kurum abun ya faru kwatsam, a'a dukkan wani mahaluki ba makawa yana da wanda ya hali cce shi. To idan kuwa abin haka yake, to lallai Allah ne Ubangijin talikai ya samar da su, Allah Maɗaukakin Sarki ya faɗi wannan dalili inda yake cewa “Shin an hali cce su ne daga babu, ko kuwa su ne masu yin halittar”. (Adɗur : 35)

Allah yana nufin su ba haka kurum akan hali cce su ba, ba tare da wani wanda ya hali cce su ba, kuma ba su suka hali cci kawunansu ba, to dole suna da wanda ya hali cce su, wanda shi ne Allah Maɗaukakin Sarki, don haka ma lokacin da Jubairu ɗan Muɗ'im – Allah ya yarda da shi – ya ji Manzon Allah (S.A.W) yana karanta suratud' Duri, ya zo kan waɗannan ayoyi, inda Allah yake cewa, “Shin an hali cce su ne daga babu, ko kuwa su ne masu yin halittar. Ko su ne suka hali cci Sammai da Kasa, a'a ba su yi yaƙini ba. Ko a wajensu akwai taskokin Ubangijinka, kai ko su ne waɗanda suka mamaye komai”. (Adɗur : 35 – 37).

A lokacin Jubairu yana mushiriki bai musulunta ba, amma duk da haka sai ya ce, “Zuciyata ta kusa ta tsinke” (Bukhari ne ya rawaito shi)

2. Bayyanannu ayoyin Allah a cikin duniya da halittarsa. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Ku duba (ku yi tunani) mene ne a cikin Sammai da Kasa” (Yunus : 101)

Saboda a cikin duba sammai da kasa zai bayyana Allah ne mai halitta, kuma ya kara tabbatar da kaɗautuwar Allah

da ayyukansa. An cewa wani mutumin kauye, dame ka gane Ubangijinka? Sai ya ce, “Alamar sawu tana nuna tafiya, kashin rakumi yana nuna akwai rakumin. To yanzu sama mai matakalai, da kasa mai hanyoyi, da teku mai igiyar ruwa da yawa, yanzu wadannan ba za su nuna akwai Allah mai ji mai gani ba?”.

Dan adam tare da dimbin ilimin sanin duniya da Allah ya ba shi, har yanzu ya kasa gano wasu abubuwa na boye wadanda babu abin zai kawo karshen cece-kuce a kansu sai kawai imani da akwai Allah shi kadai.

3. Tsaruwa lamarin duniya da kyautatuwarsa, dalili ne akan wanda yake tsara shi, shi ne abin bauta shi kadai, kuma mamallakinsa shi kadai, Ubangiji shi kadai, babu wani abin bauta sai shi, kamar yadda ba zai yi wu ba a samu Ubangiji biyu, masu halitta kuma wadanda suka yi daidai da juna, to haka ma ba zai yiwu a samu ababen bauta guda biyu ba, wadanda suka yi daidai da juna. Kuma ba zai yi wu a samu wadanda suka yi duniya su biyu ba, abu ne tabbatacce a hankali, to haka ma ba za a samu abbaben bautawa guda biyu ba.

Dalilin Shari'a

Dukkan Shari'u suna nuana samuwar wanda ya yi halitta, kuma suna nuna cikas iliminsa da hikmarsa da jinkansa, saboda dukkan shari'u ba makawa da wanda ya shar'anta su, wanda shi ne Allah Mai girma da buwaya, Allah ya ce, “**Ya ku mutane ku bautawa Ubangijinku wanda ya halicce ku, da wadanda suke gabaninku ko kwa samu takawa. Wanda ya sanya muku kasa ta zama shimfida gareku, ya sanya kuma sama ta zama gini gareku, ya saukar daruwa daga girgije, ya fitar da ‘ya’yan itace arziƙi gareku, to kada ku sanya wa Allah abokan tarayya alhali kuna sane**”. (Albaƙra : 21 – 22)

Dukkan littattafan da Allah ya saukar suna faɗin haka.

Dalili Na Gani da Ji

Daga bayanannun dalilai da suke nuna samuwar Allah Mahalicci akwai dalilin da duk mai hankali yake gani kuma yake jinsa, kamar :

1. Amsa addu'o'i : Mutum yana rokon Allah, ya ce, "Ya Ubangiji" ya roki wani abu, sai kuma ya ga an amsa masa, to wannan dalili ne da ake gani dake nuna samuwar Allah Ubangiji, saboda Allah ya amsa masa, kuma mutum ya ga hakan kuru-kuru. Haka ma muma sau da yawa mun ji misalai a da, da yanzu na cewa Allah ya amsa musu abin da suka roka. To wannan wani lamari ne da yake nuna samuwar Allah Mahalicci, a cikin Alkur'ani akwai dalilai irin waɗannan da yawa, daga cikinsu akwai faɗin Allah,

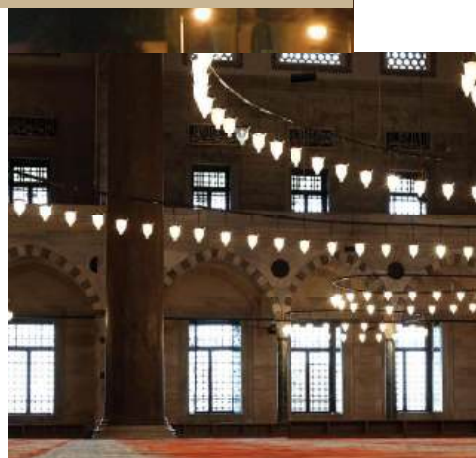
"Ka tuna (Annabi) Ayyuba lokacin da ya kira Ubangijinsa cewa cuta ta shafe ni, Allah kuma kai ne mafi jinkai masu jinkai. Sai muka amsa masa". (Al'anbiya : 83 – 84)

Da ayoyi da yawa irin waɗannan.

2. Shiryar da halittu zuwa ga abin da yake shi ne sirrin rayuwarta. Wan ne ya shiryar da mutum zuwa ga kama mama yayi da aka haife shi? Wanene ya shiryar da Al-Hudu-Hudu har yake gane wurin ruwa a farkashin kasa, wanda ba wanda yake ganin hakan sai shi? Haƙiƙa Wannan aikin Allah ne, yana cewa : "Ubangijinmu wanda ya halicci dukkan komai kuma ya shiryar da shi". (Daha : 50)
3. Ayoyin da Allah ya aiko Annabawa da Manzanni da su, su ne Mu'ujizozin da Allah ya karfafa su da su, ya zaɓe su, daga cikin mutane ya fifita su. Dukkan wani Annabi Allah ya aiko shi da wata mu'ujiza zuwa ga mutanensa, tana tabbatar da cewa abin

Kore samuwar Allah cuta ce a cikin hankali, kuma matsala ce a cikin tunani.

da aka aiko shi da shi daga wajen Allah ne, mahalicci abin bauta shi kadai, babu wani abin bauta wanda ba shi ba.

3. Tasirin Kadaita Allah a cikin ayyukansa akan bawa mai tauhidi :

1. Fita daga rudu da shakka : To ta yaya ma wanda ya san yana da Ubangiji, wanda shi ne Ubangijin komai zai rufe ya shiga shakka, alhali ya san Allah shi ne ya halicce shi, ya daidaita shi, ya girmama shi ya fifita shi, ya hore masa abin da yake cikin sammai da fasa gabadaya, ya kwararo masa ni'imominsa na zahiri da badini, don haka sai ya nutsu da Ubangijinsa, ya koma wajensa, ya gane cewa wannan rayuwar gajera ce, tana hade da alheri da sharri, da adalci da zalunci, da jin dadi da wahala.

Amma wadanda suka yi jayayya da ayyukan Allah, suka yi shakkar gamuwa da shi, to rayuwarsu ba ta da

wani dandano ko ma'ana, dukkanta tashin hankali ne da rudewa, da tambayoyi da dama, ba su da wani wuri da za su koma gare shi, hankalinsu ya kwanta. Koyaushe suna cikin damuwa da rashin kwanciyar hankali da rudu da shakka. Wannan kuwa azaba ce ta duniya, wuta ce da take dukan fuskarsu safe da yamma.

2. Samun kwanciyar hankali : Hanya daya ce ta samun kwanciyar hankali ita ce imani da Allah da ranar lahira. Imani mai karfi na gaskiya wanda babu wata shakka a cikinsa. Wannan shi ne abin da tarihi ya nuna, kuma kowane mutum mai adalci zai tabbatar da hakan, saboda mun riga mun sani cewa mafi yawancin mutanen da suke cikin damuwa da tozarta da damuwa da shakka su ne wadanda Allah bai ba su imani da shi ba, ba su da yakin na imani, don haka rayuwarsu ba ta da wani dandano ko zaki, koda kuwa an lullufe su da kayan dadi, saboda rayuwarsu ba ta da wata ma'ana, ba su gane sirrinta ba, to ta yaya zasu samu nutsuwa a cikin zukatansu da kwanciyar hankali.

Samun nutsuwa wata fa'ida ce daga fa'idodin imani da Allah, saboda kadaita Allah (Tauhidi) wata bishiya ce mai tsarki, wadda take ba da 'ya'yanta a kowane lokacin da izinin Ubangijinta,

Kore samuwar Allah cuta ce a cikin hankali, kuma matsala ce a cikin tunani, kuma duhu ne a cikin zuciyar da tozarta a rayuwa.

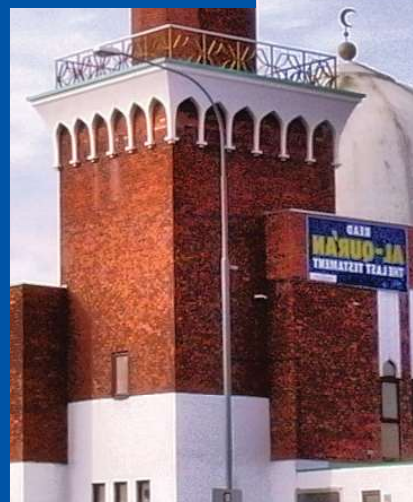
wata kyauta ce daga sama Allah yake saukar da ita akan zukatan mumina, don su samu tabbata yayin da mutane suka raurawa, su yarda yayin da mutane suka yi fushi, su yi yakini yayin da mutane suke shakka, su yi hakuri yayin da mutane suka haukace, wannan nutsuwar ita ce wadda Allah ya raya zuciyyar Manzon Allah (S.A.W) da ita a ranar hijira, don haka babu wani tsoro ko bakin ciki ko wata damuwa da ta same shi. Allah Ma'aukakin Sarki ya ce, “In ma ba ku taimake shi ba, to Allah ya taimake shi yayin da kafirai suka fitar da shi, suna su biyu a cikin kogo, a lokacin da ya cewa abokinsa, kada ka damu, Allah yana tare da mu”. (Attaubah : 40)

Damuwa da tsoro ya riga ya kama zuciyyar abokinsa Abubakar Assidiq, ba wai tsoron rayuwarsa ba, a' a yana tsoron abin da zai sami Manzon Allah (S.A.W) da kiran da ya zo da shi na kafa Allah, har Sayyidina Abubakar lokacin da ya ga makiya sun kewaye kogon da suke ciki sai ya ce : “Ya Manzon Allah da dayansu zai duba kasan dugadagansa da ya ganmu, sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce masa, yana mai kwantar masa da hankali, “Ya Abubakar mene ne zatonka da mutane biyun da Allah ne na ukunsu”. (Muslim ne ya rawaito shi)

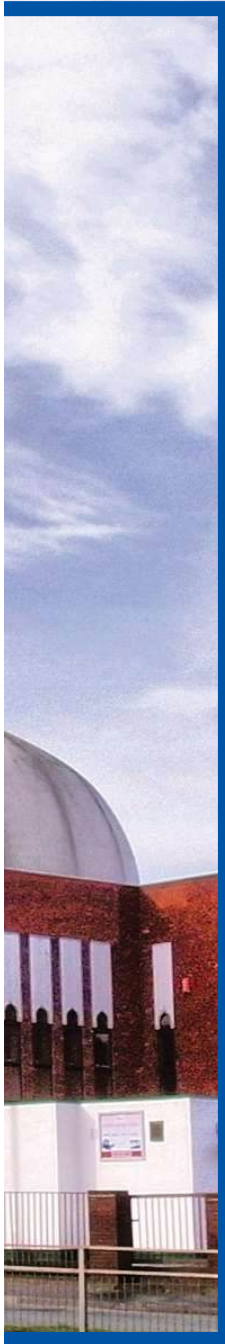
Wannan nutsuwa wata rayuwa ce daga Allah, kuma haske ne da mai tsoro yake nutsuwa a cikinsa, wanda yake cikin tashin hankali ya samu nutsuwa, wanda yake cikin damuwa ya samu rarrashi a cikinta, mai rauni ya samu karfi, rikittacce ya samu shirya. Wannan nutsuwar kofa ce da Allah yake buɗewa mumina daga cikin bayinsa, daga nan suke samun iskarta mai dafi, haskenta yake haskaka musu, suke samun kanshin turareta, saboda Allah ya dandana musu sakamakon abin da suka aikata na alheri, kuma ya nuna musu dan karamin misalin abin da yake jiransu, sai su sami ni'ima da aminci da rayuwa da daga wannan iskar wannan nutsuwar.

Imani shi ne kwala-kwalen tsira

Duk wanda ya wadatu da Allah, sai mutane su buƙace shi.

Duk lokacin da alakarka da Allah ta yi rauni to shakka da waswasi za su yi ta bijiro maka cikin zuciya.

3. Samun Yarda da aminta da Allah : komai yana hannun Allah, har amfani da cuta, Allah Maɗaukakin Sarki shi ne mahalicci, shi ne mai azurtawa, mamallakin komai, mai jujjuya al'amura, dukkan makullan sammai da ƙasa suna hannunsa, don haka yayin da mumini ya san cewa babu wani abin da zai same shi sai abin da Allah ya rubuta msa, na alheri ko sharri, na amfani ko cutuwa, koda kuwa dukkan halitta sun haɗu akan yi masa sabanin abin da Allah Ya ƙaddara masa, to ba hakan ba zai tasiri ba a kanshi har abada, saboda ya san Allah shi ne mai amfanarwa da cutarwa, shi kaɗai ne mai bayarwa da hanawa, sai sanin hakan ya ƙara wa mumini aminci da yarda da Allah mai girma da buwaya, da kaɗaita Allah, don haka ma Allah ya zargi wanda yake bautawa abin da baya amfanarwa baya cutarwa, baya wadatawa wanda yake bauta masa da komai, Allah yana cewa, “**Dukkan makullan Sammai da ƙasa na Allah ne. waɗanda suka kafirce wa ayoyin Allah waɗannan sune hasararru**”. (Azzumar : 63)
4. Gimama Allah : Tasirin girmama Allah a fili yake a rayuwar mumini, wanda ya yi imani da Allah, ya kaɗaita shi da bauta, da nufi da yin abu don shi, a duk lokacin da mumini ya lura da abin da Allah yake da shi na mulkin sammai da ƙasa to babu abin da zai yi face ya ce, “**Ilimin Ubangijina ya yalwaci komai**”. (Al'an'am : 80)
- Yana cewa, “**Ya Ubangijina ba ka halicci wannan don wasa ba, tsarki ya tabbata a gareka**”. (Al-Imran : 191).

Zuciya a hargitse take babu wani abin da zai haɗa ta wuri guda, sai fuskantar Allah. A cikinta akwai kewa babu abin da zai gusar da ita sai kaɗaita Allah da ɗeɓe kewa da shi. A cikinta akwai damuwa da baƙin ciki babu abin da zai tafiyar da su sai farin cikin sanin Allah da mu'amalar gaskiya tare da shi.

Duk wannan yana nuna ratayuwar zuciya da Ubangiji mahallicci mai girma da buwaya, da ba da ƙoƙari wajen neman yardarsa, da ƙoƙari wajen girmama shari'arsa da al'amuransa, da rashin yin shirka da shi, da haɗa shi da wanda ba ya mallakar kansa, ba ya iya mallakawa waninsa daidai da ƙwayar zarra a cikin ƙasa da sama, dukkan wannan girmama Allah ne, kuma kaɗan ne daga cikin tasirin kaɗaita Allah ne a cikin ayyukansa ga mumuni.

4. Akidar Babu Allah Da Haɗarinta

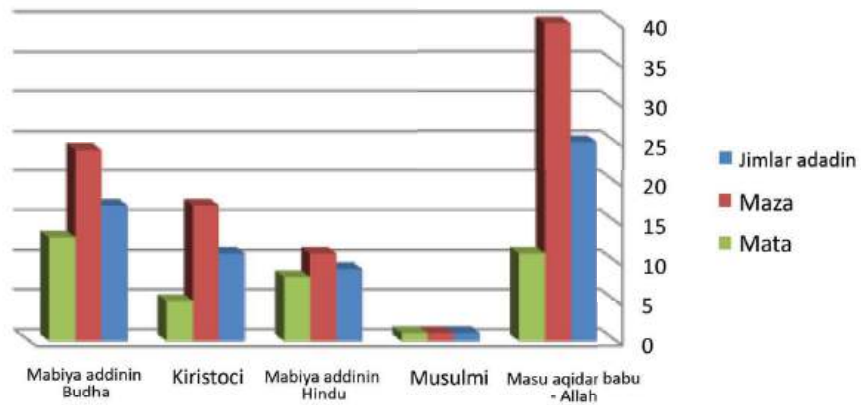
Akidar babu Allah : ita ce musun samuwar Allah mahallicci mai girma da buwaya, koɗai tan hanyar gurbataccen tunani, ko kuma mummunan fahimta, ko kuma girman kai da ƙin gaskiya. Wannan akida ta kore samuwar Allah wata cuta ce a cikin hankali da bataccen tunani da duhun zuciya, tana mayar da mai ita mai raunin tunani, mai duhun zuciya, ba ya ganin komai ko fahimtar wani abu sai abin da yake iya riskarsa ta hanyar jinsa da ganinsa da sauran gaɓoɓin jikinsa. Sai wannan ya ja shi zuwa ga aiwatar da ra'ayoyin masu ganin babu wani abu samamme sai Madda, akan ɗan adam da akidunsa. Wannan ya

kai shiga tabewa da bata, ya dauki mutum ba wani abu ne ba sai “madda” don haka shi zama za a dabbaka masa irin dokokinta ne.

Wannan kuwa wani hadari ne ga dan adam, wajen komawarsu zuwa ga duniya tsantsa, da tsantsan aiki da hankali wanda babu ruhun addini a cikinsa. Mai akidar babu Allah tun da har ba zai yarda akwai abin bauta ba, to zai aikata abin da ya so, a kowane lokaci ba tare da tsoron azaba ba, ko tsoron wani abin bauta, abin da zai kai shi zuwa ga lalacewar zuciyar dan adam da halakarta, duk da kasancewa ya kafircewa Allah mai girma da buwaya, ya karkata hakkin Allah zuwa ga waninsa, Don haka a tarihin kafuwar akidar babu-Allah aka riƙa samun masu kashe kansu da kansu, suka yi yawa a cikin masana da mawaƙa. Kuma bincike ya tabbatar da haka. A cikin binciken da ɓangaren kula da lafiya na majalisar dɓinkin duniya (WHO) ya gabatar, waɗanda wasu ƙwararre biyu, Dr Jose Manuel da wata mata Alessandra Fleischmann suka yi, sun bayyana alaƙa tsakanin addini da kashe kai, kuma suka tabbatar da mutanen da suka fi kowa kashe kansu su ne masu akidar babu-Allah, ga yadda ƙididdigar abin yake.

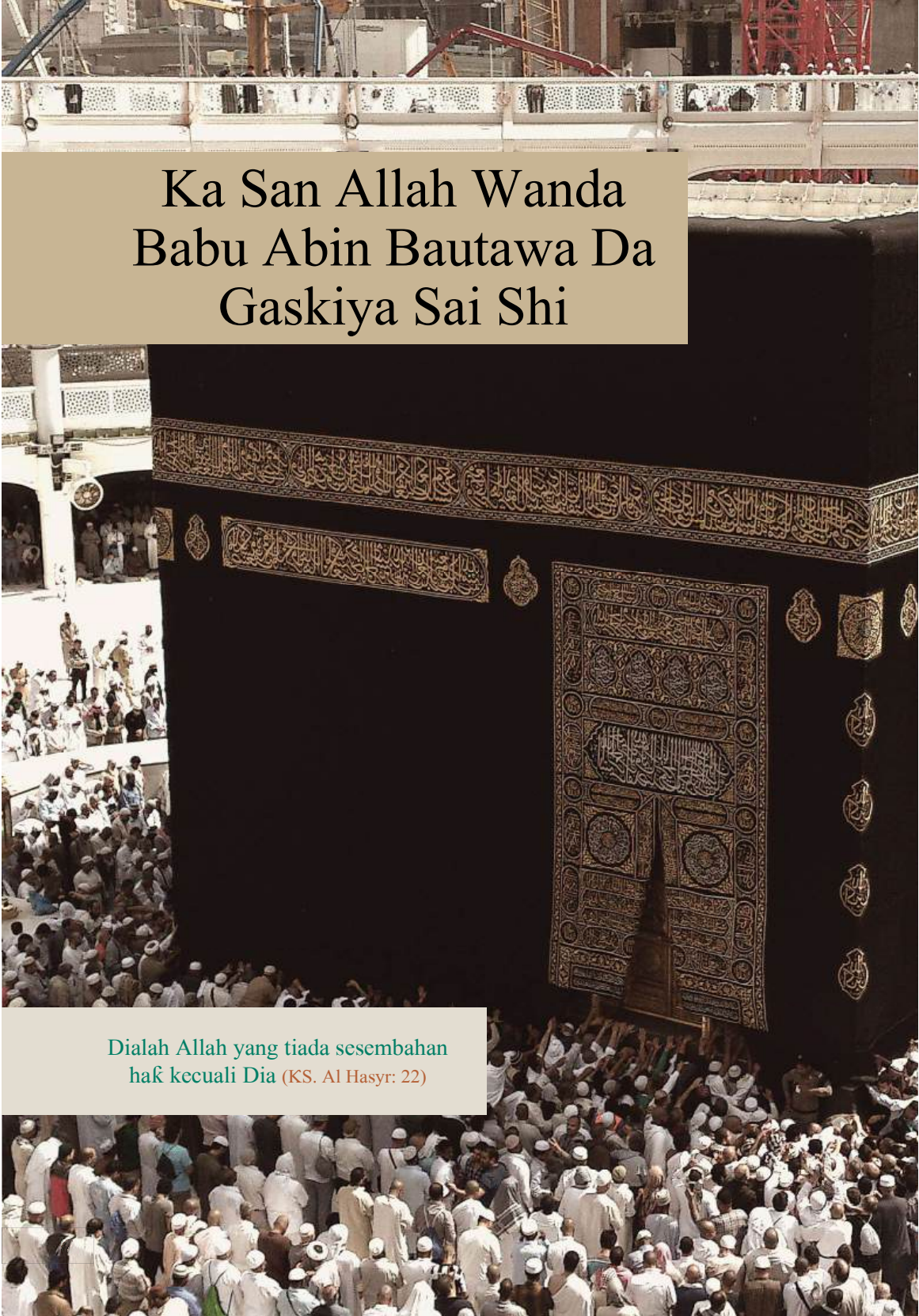
Adadin masu kashe kansu akan addini (100,000)

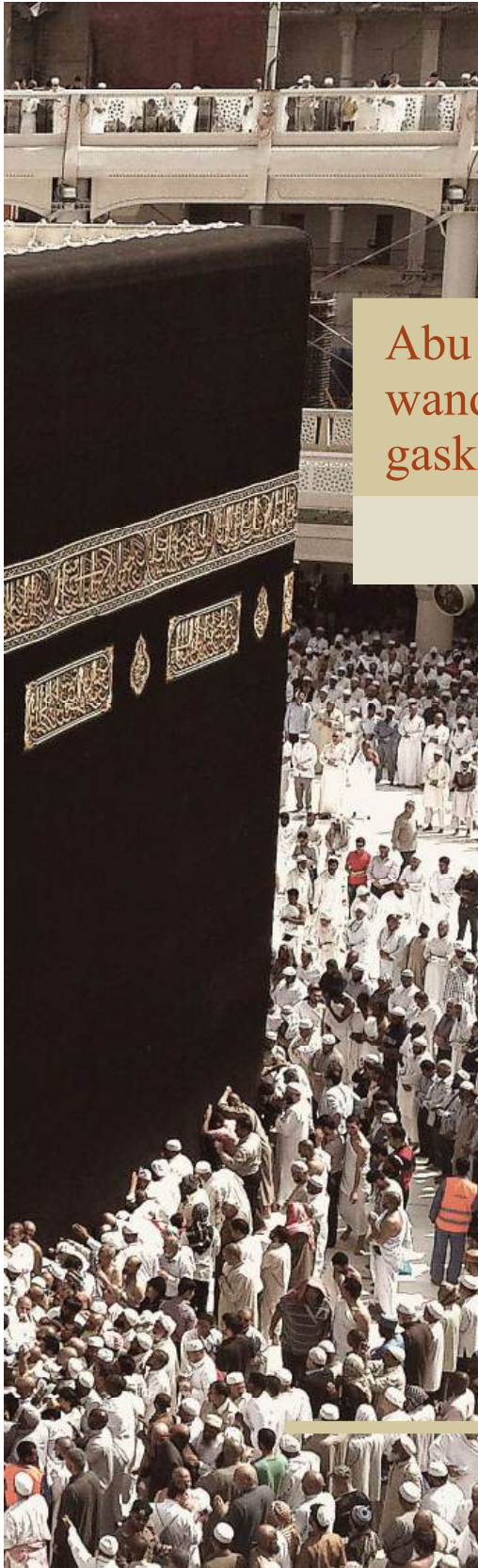
Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Idan ya zamana dalilan nuna samuwar Allah a bayyane suke, hankali da tunani da shari'a, to me ya sa ake samun masu akidar babu- Allah?
2. Mene ne ya sa mutane suke fara gane Allah ne Ubangiji kafin su fahimci shi ne abin bauta?
3. Kawo dalilan da suke nuna samuwar Allah da ayyukansa, dalilan da muke ganinsu a yau?
4. Fadī wani adadi na ma'anar kadaitar Allah da ayyukansa?
5. Bayyana alaƙar kashe kai da da aƙidar babu- Allah, kuma me ya sa wannan aƙidar take kai wa zuwa kashe kai?

Ka San Allah Wanda Babu Abin Bautawa Da Gaskiya Sai Shi

Dialah Allah yang tiada sesembahan
haƙ kecuali Dia (KS. Al Hasyr: 22)

Ka San Allah Mai Girma Da Buwaya

**Abu Na Biyu : Kasan Allah
wanda babu abin bautawa da
gaskiya sai shi :**

“Shi ne Allah Wanda babu abin bautawa
da gaskiya sai shi” (Al-hashar : 22)

Kalmar Shahada (La Ilaha Illal Lahu)

Ita ce tsantsar kalmar tauhidi, kuma ita ce mafi girman farillar da Allah da ya wajabta ta akan bayinsa, matsayinta a addini kamar matsayin kai ne a jiki.

Ma’arnar kalmar “Ilahu”

Kalmar “Ilahu”

Tana nufin abin bautawa, abin yiwa da’a, wanda ya cancanta a bauta masa.

“Ku bautawa Allah kada ku hada shi da komai a wajen bauta”. (Annisa’i : 36)

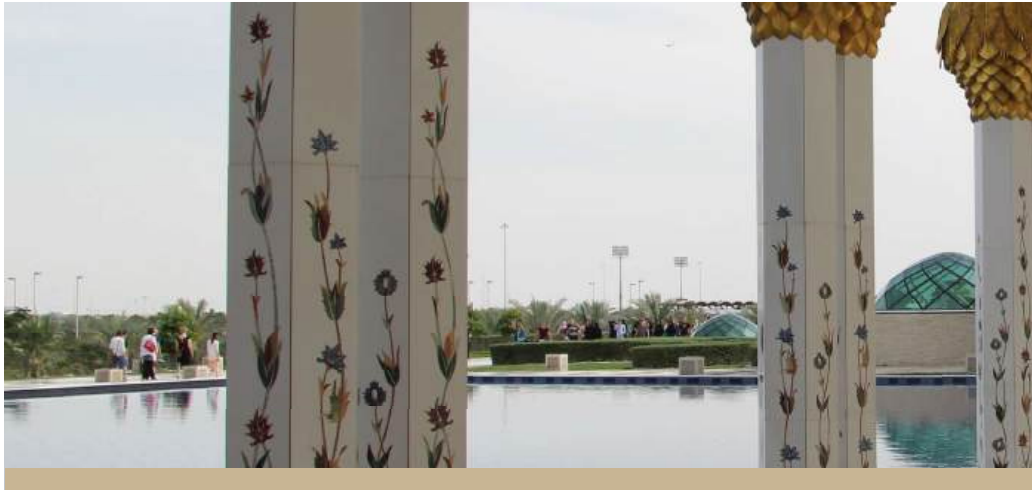
Ma’arnar kalmar Shahada “La’ilaha Illal Lahu”

Ita ce babu abin bautawa da gaskiya sai Allah

Ta hada rukunai guda biyu manya-manya.

Na Farko : Kore bauta ta gaskiya daga wani Allah mai girma da buwaya.

Na Biyu : Tabbatar da bauta gaskiya ga Allah madaukakin Sarki koma bayan waninsa.

Falalar : La'ilaha Illal Lahu"

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, "An gina musulunci a bisa abubuwa biyar, shaidawa babu bautawa da gaskiya sai Allah, kuma Annabi Muhammad Manzon Allah, da tsaida sallah, da bayar da zakka, da hajji, da azumin watar Ramadan". "Bukhari ne ya rawaito shi"

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, "Mafi alherin abin na fada ni da Annabawan da suke gabanina, shi ne "Babu abin bautawa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya, mulki da godiya sun tabbata gare shi, kuma shi mai iko ne akan komai". (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, "Hafika Annabin Allah Nuhu lokacin da mutuwa ta zo masa, ya cewa dansa, "Ina umartarka da La'ilaha Illal Lahu, domin da a ce sammai bakwai da kasa bakwai za a sanya su a hannun ma'auni daya, a dora La'ilaha Illal Lahu a daya hannun, da la'ilaha Illal Lahu ta runjaye shi. Da a ce sammai bakwai da kasa bakwai sun hade sun zama dundulallen abu daya, da la'ilaha

Illal lahu da rinjaye su". "Bukhari ne ya rawaito shi a cikin Al'adabul Mufrad".

Sharuɗɗan La'ilaha Illal Lahu

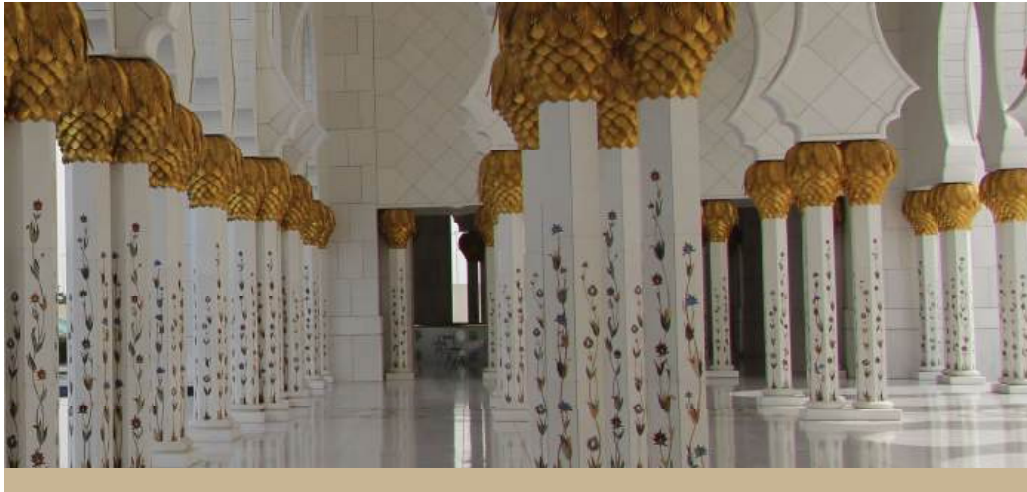
Saboda La'ilaha Illal Lahu aka kawata Aljannah, aka rura wuta, aka tsayar da kasuwar kyawawan ayyuka da munana.

1. Sanin Ma'anarta

Shi ne wanda ya fadɗe ta ya san ma'anar wannan kalma, da abin da ta kunsu na kore bauta ga wanin Allah, da tabbatar da ita ga Allah mai girma da buwaya. Allah Madaukakin Sarki ya ce, "Ka sani babu abin bautawa da gaskiya sai Allah" (Muhammad : 19)

2. Sakankancewa (Ya'ini)

Shi ne kada mai fadinta ya yi shakka a cikinka, ko cikin abin da ta kunsu, saboda fadin Allah Madaukakin Sarki "kadai muminai sune wadanda suka yi imani da Allah da Manzonsa, sannan ba su yi shakka ba, suka yi jihadi da dukiyoyinsu da rayukansu a kan tafarkin Allah, wadannan su ne masu gaskiya". (Alhujurat : 15)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “(Kalmar Shahada) na shaida babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma Manzon Allah ne. Bawa ba zai gamu da Allah da su ba, ba ya shakka a cikinsu face sai ya shiga Aljannah”. (Muslim ne ya rawaito shi)

3. Karɓar abin da kalmar ta hukuntar a cikin zuciya da harshe.

Abin da ake nufi da karɓa shi kishiyar mayarwa da kin yarda da girman kai. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Haka muke aikatawa masu laifi. Sun kasance idan an ce da su, babu abin da bautawa da gaskiya suna yin girman kai”. (Assaafat : 34 – 35)

4. Miƙa wuya zuwa ga abin da ta nuna:

Wato bawa ya zama yana aiki da abin da Allah ya yi umarni da shi a cikin wannan kalma, yana barin abin da ta hana. Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Wanda duk ya fuskantar da fuskarsa zuwa ga Allah yana mai kyautatawa, to ya yi riƙo da igiya mai ƙarfi. Sannan ga Allah ne makomar al’amura suke”

(Luƙman : 22)

5. Gaskiya

Ma’anarta mai faɗar wannan kalma ya faɗe ta yana mai gaskiya a cikin zuciyarsa, zuciyarsa da harshensa su dace akan abin. Allah ya ce,

Cikakkiyar bauta ita ce bautar da zuciya. Duk abin da ya bautar da zuciya, to zuciyar ta zama baiwarsa.

“Daga cikin mutane akwai wanda yake cewa mun yi imani da Allah da ranar ƙarshe, amma fa ba muminaɪ ne ba. Suna yaudarar Allah da waɗanda suka yi imani, amma ba kowa suke yaudara ba sai kawunansu sai dai ba su sani ba”. (Albakra : 8 – 9)

6. Ikhlas :

Shi ne nufatar Allah mai girma da buwaya wajen fadin wannan kalma. Allah ya ce, “Ba a umarce su ba, sai dai su bautawa Allah suna masu tsantsanta addini gare shi, su tsayar da sallah su ba da zakkah, wannan shi ne addinin hanya mifakkiya”. (Albayyinah : 5)

7. Son wannan kalma da ma'abotanta, masu aiki da ita, wadanda suka lazimce ta da sharuɗɗanta, da kin abin da ya warwareta, Allah mai girma da buwaya ya ce, “Daga cikin mutane akwai wadanda suke rikon wasu kishiyoyi koma bayan Allah, suna son su kamar yadda suke son Allah. Wadanda suka yi imani sun fi tsananin son Allah”. (Albakra : 165)

Wannan shi ne ma'anar “La'ilaha Illal lahu” kuma wadannan su ne sharuɗɗanta, wadanda da su ne take zama sababin tsira a wajen Allah. An cewa Alhasanul Basariy : wasu mutane suna cewa, wanda ya ce La'ilaha Illal Lahu, sai shiga Aljannah, zai Alhasan ya ce, “Wanda ya ce la'ilaha illal Lahu, ya bayar da hakanta da farillarta to zai shiga Aljannah.

Kalmar La'ilaha illal Lahu ba ta amfanar mai fadarta sai ya zama mai aiki da ita, wanda ya zo da sharuɗɗanta.

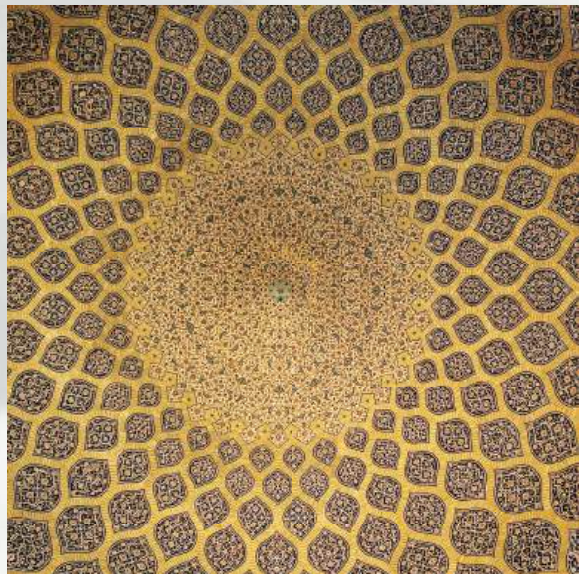
Duk lokacin da zuciya ta kara son Allah, sai ta kara bauta masa, ta kuma 'yantu daga waninsa

Amma duk wanda ya fadeta kuma ya bar aiki da abin da ta nuna, to fadinta ba zai amfane shi ba, har sai ya hada magana da aiki.

Abubuwan da suke warware la'ilaha Illal Lahu

1. Hada Allah da wani : Abin da ake nufi a nan shi ne :

Babbar shirka, wadda take fitar da mutum daga addini, kuma Allah baya gafarta wanda ya mutu a cikinta. Ita ce sanya wa Allah abokin tarayya a cikin hakkinsa na bauta da ayyuka, da sunayensa da sifofinsa. Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Haƙiƙa Allah ba ya gafarta wa a yi shirka da shi, amma yana gafarta abin da yake koma bayan hakan, ga wanda ya ga dama. Duk wanda ya yi shirka da Allah to ya bata bata mai nisa”. (Annisa’i : 116)

Ba ya hallata wani ya kira Allah da wani suna sai da sunayensa mafiya kyau. Kiran da aka yi umarni da shi, shi ne wanda faɗin Allah Maɗaukakin Sarki ya nuna, inda ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau, ku bauta msa da su. Ku kyale waɗanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”.

(Al’aaraf : 180)

Imam Abu Hanifa

Kuma Allah ya ce, “An yi maka wahayi da waɗanda suke gabaninka cewa wallahi idan ka yi shirka ayyukanka za su rushe, kuma wallahi za ka kasance a cikin hasararru. Allah kadai ka bauta masa ka kasance a cikin masu godiya”. (Azzumar : 65 – 66)

2. Wanda ya sanya wasu tsani tsakaninsa da Allah, yana bauta musu, yana neman cetonsu, yana dogara a kansu, yana kusantarsu da

ibada, to duk wanda ya yi haka, ya warware la’ilaha Illal Lahu.

3. Duk wanda bai kafirta arna ba (Mushirikai) ko kuma ya yi shakka akan kafircinsu, ko kuma ya inganta hanyarsu, saboda hakan yana nuna yana shakka akan abin da yake kai na musulunci, wanda Allah bai yarda da wani addini wanda ba shi ba. To duk wanda ya yi shakka akan kafircin wanda ya bautawa wanin Allah, ko ya kawar da wani abu na ibada zuwa ga wanin Allah, ko kuma ya yi shakkar kafircin Yahudu da Nasara da maguzawa, ko ya yi shakkar cewa suna cikin wuta, ko ya inganta wani abu na hanyoyin mushirikai arna ko ayyukansu waɗanda nassi ya zo a kai cewa kafirce ni, to wannan mutum ya kafirta.
4. Wanda ya kudurce cewa wata shiriya wadda ba ta Annabi (S.A.W) ba ta fi cika akan shiriyar Annabi, hakama hukuncin wani wanda ba Annabi ba, ya fi na Annabi (S.A.W) kyau, to ya kafirta, kamar wanda zai fifita dokokin ƙabila ko na al’ada a kan shari’ar musulunci, ko kuma ya halatta yin hukunci da su, ko kuma ya ce daidai suke da shari’ar musulunci, to duk wannan kafircewa Allah mai girma ne, Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Duk Waɗanda ba su yi hukunci da abin da Allah ya saukar ba, to waɗannan su ne kafirai” (Al’ma’idah : 44)

Da fadinsa : “Na rantse da Ubangijinka ba za su yi imani ba, har sai sun kai maka hukuncin abin da ya faru tsakaninsu, sannan baza su ji wata damuwa ba akan abin da ka hukunta, sannan su sallama sallamawa” (Annisa’i : 65)

5. Wanda duk ya fi wani abi daga abin da Manzoni Allah (S.A.W) ya zo da shi, koda ya yi aiki da abin. Kamar wanda zai fi sallah, To ya zama kafiri, koda kuwa ya yi aiki da ita, don bai so abin da Allah ya yi umarni da shi ba, kuma daga cikin sharuɗɗan La’ilaha Illal Lahu son abin da ta zo da shi daga Allah, duk kuwa wanda ya fi abin da Manzoni Allah (S.A.W) ya zo da shi, to bai tabbatar da ma’anar shaidawa da yi Muhammad Manzoni Allah ne ba, don abin da take nunawa shi ne sallamawa abin da ya zo da shi, a cikin jin dadi da kwanciyar hankali.

6. Duk wanda ya yi izgili da wani abu daga addinin Allah, ko wani lada ko ukuba da Allah ya ce zai yi, to ya zama kafiri, saboda bai girmama wannan addinin ba, wanda ya wajaba a girmama shi da girmama abin da ya zo da shi, saboda Allah ya yanke hukuncin kafirci akan wasu mutane da suke muminai saboda sun yi wa Manzoni Allah da Sahabbansa izgili, inda suka ce, “Mu ba mu taɓa ganin irin waɗannan makarantar namu, masu kwadayi, masu karya, matsorata a wurin yaƙi, sai Allah ya saukar da : “Idan ka tambaye su, tabbas za su ce, mu fa muna kutsawa ne muna wasa. Ka ce, yanzu da Allah da ayoyinsa da manzonsa kuke wa Izgizanci. To kada ku kawo wani hanzari, kun kafirta bayan imaninku”. (Attaubah : 65 – 66)

Allah ya yanke hukuncin da kafircinsu duk da cewa kafin haka su muminai ne, Kuma shi ne Abin da faɗin Allah yake nunawa : “Kun kafirta bayan imaninku” (Attaubah : 66)

Sai Allah ya tabbatar musu da imani kafin su faɗi abin da suka faɗa, sannan ya kafirta su, duk da cewa sun faɗi abin da suka faɗa a wasa da raha, don su yanke wahalar tafiya da wannan zancen.

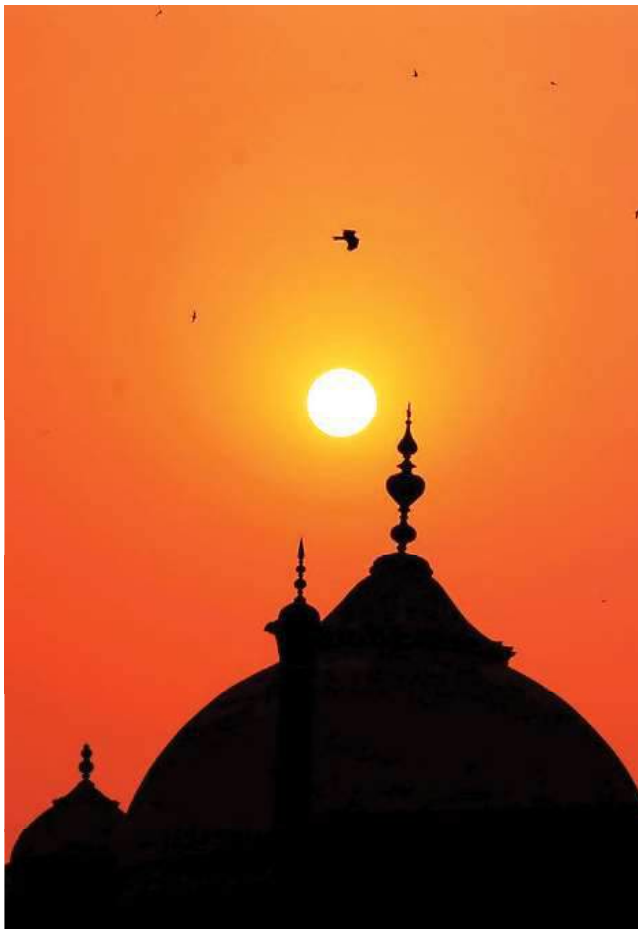
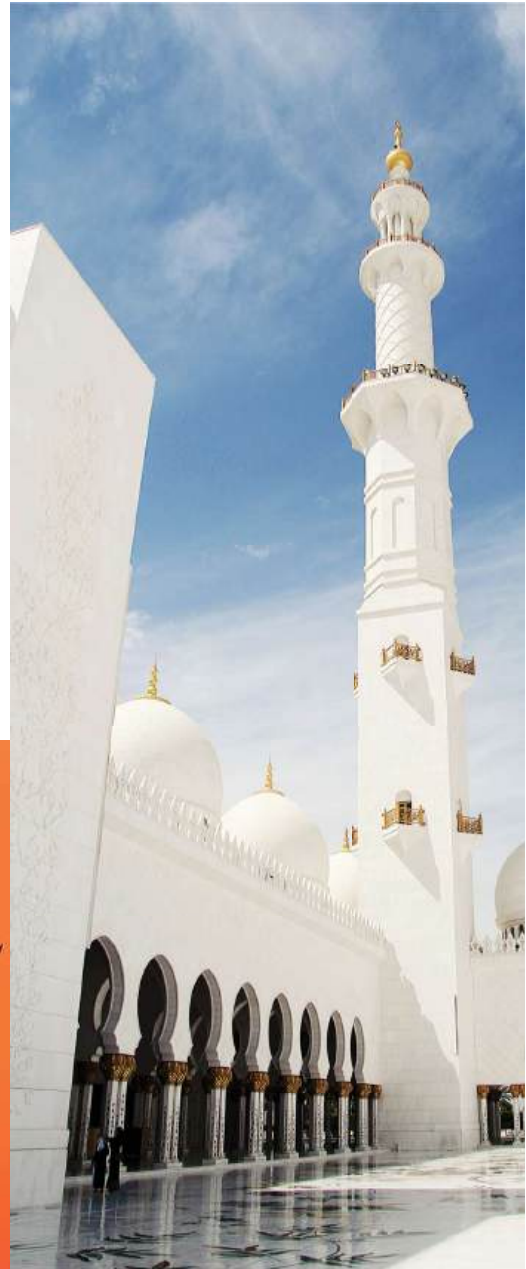
7. Sihiri da tsafi

Shi ne wasu layu da tofi da kulli da suke yin tasiri a kan zuciyar da jiki, suna kaiwa zuwa ga kisa da raba tsakanin mutum da matarsa, wannan kafirci ne. Allah mai girma da buwaya ya ce,

“Kuma alhali haƙiƙa sun sani duk wanda ya saye shi (Sihiri) ba shi da wani rabo a lahira” (Albafra : 102)

Abin da ake nufi, bai da wani rabo ko kaɗan. Gabanin nan Allah ya ce, “Ba sa koyawa kowa har sai sun ce masa, mu fitina ne kada ka kafirta”. (Albafra : 102)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku nisanci abubuwa bakwai masu halakarwa, suka ce, waɗanne ne su ya Manzon Allah, sai ya ce, “Shirka da Allah, da Sihiri, da kashe ran da Allah ya haramta sai dai da gaskiya, da cin riba, da cin dukiya maraya, da juya baya rana yaƙi, da yiwa katangaggu mata kamammu muminaɪ ƙazafi” (Bukhari ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk wanda ya yi wani kulli, sannan ya yi tofi a cikinsa, to ya yi sihiri, wanda ya yi sihiri kuwa to ya yi shirka, wanda ya rataya wani abu za a bar shi da shi”. (Nasa’i ne ya rawaito shi)

Yana cikin sihiri amfani da taurari da falakai don gano wasu abubuwan da za su faru a bayan kasa, saboda hadisin da Abu Dawud ya rawaito daga Abdullahi dan Abbas, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Wanda duk ya dosani wani abu daga ilimin taurari, to ya dosani wani yanki na sihiri, yana karawa sihirinsa yana karuwa”.

(Baihaki ne ya rawaito shi)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Mai sihiri ba ya cin nasara duk da inda ya bullo” (Daha : 69)

Yana cikin sihiri kwar da masoya da raba su da junansu, da kulla soyayyarsu ga wasu daban.

8. Taimakon Arna (mushirikai) da ba su goyon baya don karya musulmi. Shi ne jibintar da Allah ya fada a kansu inda ya ce, “Duk wanda ya jibince su daga cikinku to shi ma yana cikinsu”. (Alma'idah : 51)

Jibinta a nan, ba a nufin so da kawance da karkata gare su ba, wannan babban zunubi ne bai kai kafirci ba, Jibintar da ake nufi a nan ita ce taimakon kafirai don karya musulmai, da shirya wa musulmai makirci tare da su, kamar dai yadda munafukai suke. Mai jibintar arna akan lamarin duniya yana kan hadari mai girma

Ilimi mai amfani shi ne wanda ya kai bawa zuwa ga kadaita Allah (Tauhidi) da abin da ya biyo baya na hidimar mutane da kyautata musu. Ilimi maras amfani shi ne ilimin da ya kai mutum zuwa ga shirka da Allah da cutar da dan Adam.

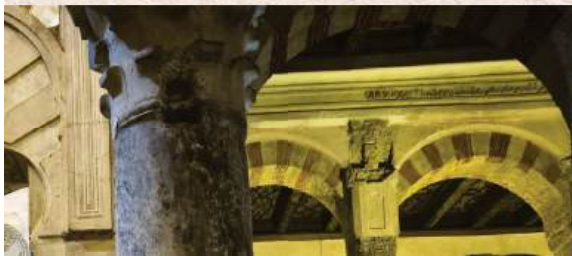

9. Wanda duk yake ganin wani yana da damar barin shari'ar Muhammad (S.A.W) to ya kafirta, saboda shari'ar musulunci wadda Allah ya aiko Annabi Muhammad (S.A.W) da ita, ta mamaye dukkan shari'u kuma ta shafe su, Allah ba ya karɓar komai sai musulunci, Allah ya ce, “Haƙiƙa addini a wurin Allah shi ne musulunci” (Ali-Imran : 19)

Ya sake cewa, “Wanda ya nemi wani addini ba musulunci ba, to ba za a karɓa daga gare shi ba, kuma a lahira yana cikin hasararru”. (Al-Imran : 85)

Ya ce, “Ka ce, in kun kasance kuna son Allah to ku bi ni, Allah zai so ku, ya gafarta muku zunubanku, Allah mai gafara ne mai jinkai. Ka ce, ku bi Allah da Manzonsa, idan kun ba da baya to Allah ba ya son kafirai”. (Al-Imran : 31 – 32)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Na rantse da wanda ran Muhammad yake hannunsa, babu wani wanda zai ji labarinsa a cikin wannan al'umma, bayahude ne ko kirista, sannan bai yi imani da abin da aka aiko ni da shi ba, face sai ya kasance cikin ‘yan wuta”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Daga misalin irin wannan abu, abin da jahilai suke rayawa na fitar waliyyai daga biyayyar Manzon Allah Muhammad (S.A.W), wannan kuwa shi ne haƙiƙanin kafirci da fita daga musulunci.

10. Wanda ya bijirewa addinin Allah gabaɗaya, ba ya aiki da shi, to ya zama kafiri. Duk wanda ya bijirewa aiki gabaɗaya, ya wadatu da abin da yake kai na kafirci, idan an kira shi zuwa ga musulunci sai ya bijire, ya ƙi, ko kuma idan ya san (addini) sai ya bijire ya ƙi aiki da shi ba, ya ƙi karɓa, to wannan ya zama kafiri.

Wadannan abubuwan da suke warware musulunci babu bambanci wajen aikata su, ga wanda ya yi su da gaske, ko da wasa, ko tsoro, matuƙar dai sun yi su da sani, kuma da gangan. Sai dai wanda aka tilasta tilastawa da dole, to sai ya amsawa waɗanda suka tilasta shi da harshe, saboda faɗin Allah Maɗaukakin Sarki : “**Sai wanda aka tilasta alhali zuciyarsa tana cike da imani. Amma wanda ya zuciyarsa ta nutsu da kafirci..**” (Annahl : 106)

Duk wanda aka tilasta aka ya yi kafirci, sai ya yi kafircin yana mai yarda da shi, to wannan ya kafirta. Amma wanda ya aikata kafircin don ya kawar da haɗarin mutuwa daga kansa, zuciyarsa kuma tana cike da nutsuwa da Imani to wannan ya kuɓuta, babu komai a kansa, saboda faɗin Allah mai girma da buwaya, “**Sai dai in kun kare kanku daga gare su karewa**”. (Al-Imaran : 28)

Zuciya idan ba ta fuskanci Allah ba, ba ta bijirewa waninsa ba, to ta zama mai shirka da Allah.

Ilimi kamar wata bishiya ce mai ‘ya ‘ya, da take fitar da halaye kyawawa, da aiki na gari, da kyakkyawar kama. Jahilci kuwa wata bishiya ce da take fitar da munanan halaye, da mummunar kama.

Bitar Abin Da Ya Gabata :

1. Mene ne ma'anar kalmar Tauhidi (la'ilaha illal Lahu) kume wadanne ne rukunanta guda biyu, kuma mene sharuɗɗanta?
2. Fadi wasu daga cikin abubuwan da suke warware "La'ilaha illal Lahu" wadanda ta yiw akwai su a cikin rayuwarka da al'ummarka?

Tasirin Shaidawa Babu Abin Bautawa Da Gaskiya Sai Allah A Kan Bawa Mai Tauhidi

Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah suna kawo wa mutum mai tauhidi amfani, da tsarkake shi, kuma suna haifar da ayyukan zuciya, irinsu so, da tsoro, da fata, da dogaro da sauransu. Haka nan wannan kalma takan yi tasiri akan halayensa shi kadai da kuma tare da mutane. Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, tana dawo da yadda bawa yake a tunaninsa da halayensa da zuciya, duk su zama na Allah gabadaya, saboda ya tabbatar da ma'anar bauta ga Allah. Bauta suna ne gamamme na dukkan abin da Allah yake so, na maganganu da ayyuka, na fili da na boye, na fili a cikin halayensa, na boye a cikin zuciya, bayanannan wannan tasiri zai zo kamar haka :

Tasirin Ibada Ga Zukata

Don yin bayanin ma'anar bautar zuciya da falalarta, na ambaci misalai na irin bautar zuciya, wanda kadan ne daga cikin tasirin shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, daga cikin haka akwai :

Duk wanda ya san Allah sai ya so shi

1. Soyayya :

Abin da ake nufi da son Allah

Son Allah

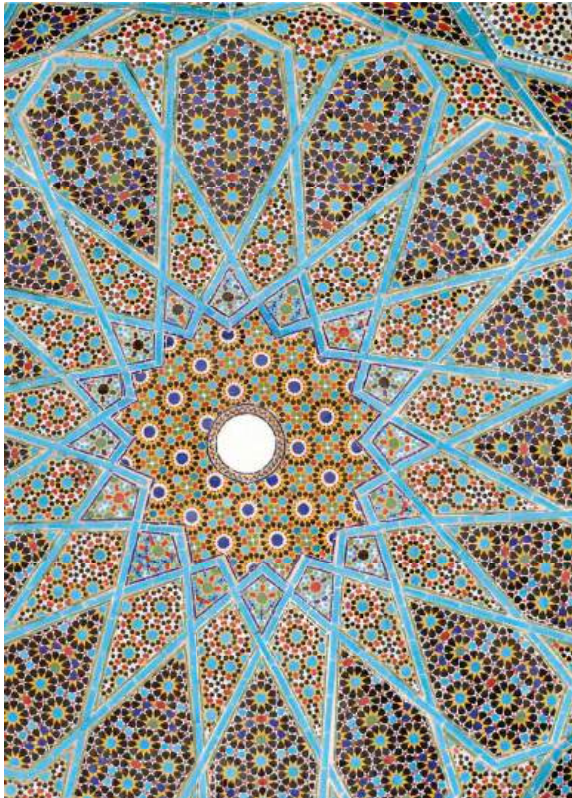
Shi ne zuciya ta nutsu da Allah, da karkata gare shi, ta amsa masa cikin dukkan abin da yake so, ambaton Allah ya mamaye dukkan zuciyar

Hakikanin Son Allah

Son Allah shi ne son ibada da kanƙan da kai da girmamawa, ya zama a cikin zuciyar masoyi akwai gimama wanda yake so, wato Allah, abin da zai kai zuwa ga kamanta umarninsa, da nisantar abin da ya hana. Wannan son shi ne tushen imani da tauhidi, akwai falala mai yawa a kansa wadda ba za su lissafu ba. Yana daga cikin son Allah son abin da Allah yake so, na wurare da lokuta da mutane, da ayyuka da maganganu, da wasunsu daga abubuwan da Allah yake so

Kamar yadda son Allah ya wajaba ya kasance don shi kadai aka yi, amma wannan ba ya karo da so na dabi'a, kamar son da ga mahaifinsa, da mahaifi ga dansa, da dalibi ga malaminsa, ko kamar son abinci da abin sha, da aure, da tufafi da abokai da sauransu.

Amma haramtaccen so shi kamar hada Allah da wani cikin soyayya, kamar irin son da mushirikai suke yi wa gumakansu da waliyyansu, ko kuma gabatar da son zuciya akan abin da Allah yake so, ko son abin da Allah ba ya son shi, na lokuta da wurare da mutane da ayyuka da maganganu, kuma shi ma wannan son hawa-hawa ne. Allah Ma'aukakin Sarki ya ce, "Daga cikin mutane akwai wanda yake rikon wasu kishiyoyi koma bayan Allah, suna son su kamar yadda suke son Allah, waƙanda suka yi imani sun tsananan son Allah. (Albakra : 165)

Daga cikin Falalar Son Allah :

1. Ita ce tushen tauhidi. Tsarkake soyayya ga Allah shi kadai shi ne ruhin tauhidi, kai ita ce ma haƙikanin bauta, tauhidi baya cika har sai son bawa ga Ubangijinsa ya cika, kuma son Allah ya riga yi duk wata soyayya, ta yarda zai kasance dukkan abin da bawa yake so yana bin bayan abin da Allah yake so, da irin wannan soyayya ne bawa yake samun arziki da rabo.
2. Jin rarrashi yayin afkuwar masifa : Masoyi yana samun daɗin soyayya da zai sa shi ya manta da masifa, kuma ta zama mai sauƙi a kanshi.

Babu wani abin da aka bautawa Allah da shi kamar so da tsoro da fata.

Shaukin zuwa ga Allah da son gamuwa da shi wani abu ne da yake tasowa daga zuciya don ya tafiyar da zafin duniya.

3. Samun cikakkiyar ni'ima da farin ciki mai yawa : hakan baya samuwa sai da son Allah mai girma da buwaya, babu abin da yake wadatar da zuciya, ya kare mata bukatarta, ya kosar da yunwarta sai son Allah da fuskantarsa mai girma da buwaya. Da mutum zai samu dukkan abin da ake jin dadi da shi, ba zai samu nutsuwa ba da kwanciyar hankali sai da son Allah, don haka son Allah shi ne ni'imar zuciya, lafiyayyun zukata da lafiyayyun hankula ba su da abin da ya son Allah da shaukin gamuwa da shi dadi da farin ciki a garesu, dadin da mumini yake ji a zuciyarsa yana sama da kowane dadi, ni'imar da yake ji tafi kowace ni'ima cika, dadin da take ji ya fi kowane dadi. "Abubuwa guda uku, wanda yake da su, to ya samu za'kin imani, Allah da Manzonsa su zama mafi soyuwa a wurinsa fiye da wadanda ba su ba. Ya so mutum ba ya son shi sai don Allah. Ya fi ya koma kafirci kamar yadda yake kin a jefa shi a wuta". (Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi)

Babu wanda ya fi tabewa a bayan kasa fiye da wanda aka hana masa samun nutsuwa da Allah mai girma da buwaya.

Abubuwan Da Suke Jawo Son Allah

Ubangijinmu Allah mai girma da buwaya yana son wanda yake son shi, da wanda ya kusance shi, saboda haka farkon abin da yake jawo son Allah Madaukakin Sarki shi ne bawa ya so Ubangijinsa son da ba ya yima wani daga cikin halitta. Ga bayanin abubuwan da suke jawo son Allah Madaukakin Sarki gasu kamar haka :

1. Karanta Alkur'ani da fahimtar ma'noninsa da abin da ake nufi da su : Duk wanda ya shagala da littafin Allah ya yi aiki da shi, to za a raya masa zuciya da son Allah.
2. Kusantar Allah da nafilfili bayan an yi farillai

“Bawana bai zai gushe ba, yana kusantata da nafilili har sai na so shi, idan na so shi, sai in zama jinsa da yake ji da shi, in zama ganinsa da yake gani da shi, in zama hannunsa da yake damka da shi, in zama kafarsa da yake tafiya da ita, idan ya roke ni zan ba shi, kuma wallahi idan ya nemi tsarina tabbas wallahi zan tsare shi. (Hadisi Kudusi Bukhari ne ya rawaito shi)

3. Dauwama a cikin ambaton Allah a kowane lokaci da harshe da zuciya da aiki da hali
4. Gabatar da abin da Allah yake so akan abin da zuciya take so, na kwaɗayi da sha'awar duniya

“Yana son su, kuma su ma suna son shi” (Alma'idah : 54)

5. Tsinkayo sunayen Allah da sifofinsa da saninsu a cikin zuciya.
6. Kallon kyautatawar Allah da ni'imominsa na fili da na boye.
7. Karyewar zuciya a gaban Allah mai girma da buwaya.
8. Kadaita da Allah a karshen kashi uku na dare, a lokacin da Ubangijinmu yake sauka zuwa ga sama ta kusa, sai bawa ya kebanta da Allah ya gana da shi, ya karanta littafinsa, ya yi ladabi a gabansa, yana tsaye yana sallah, ya cika da tuba da neman gafara.
9. Zama da masoya Allah na gaskiya, da zaɓar maganganunsu masu daɗi, kamar yadda yake zaɓar 'ya'yan itace mai daɗi, da rashin magana

sai yayin da maslahar maganar ta bayyana, ya bayyana akwai amfanuwar wani a cikin maganar

10. Nisantar dukkan wani abin da yake shiga tsakanin zuciya da Allah, mai girma da buwaya

Daga Cikin Amfanin Allah Ya So Bawa

Duk wanda Allah ya so shi, zai shirya da shi ya kusantar da shi gare shi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ni ina akan yadda bawana ya zace ni, ina tare da shi idan ya ambace ni, idan ya ambace ni a cikin ran shi, sai in ambace shi a cikin raina, idan ya ambace ni a cikin taro, sai in ambace shi a cikin taron da ya fi nashi alheri, idan ya kusace ni dani daya, sai in kusace shi zira'i daya, idan ya kusace ni zira'i, sai an kusace shi kamu, idan ya zo min yana tafiya, zan zo masa ina sarsarfa. (Sahihul Bukhari)

Don haka duk lokacin da bawa ya ji tsoron Ubangijinsa sai ya samu wata shiriyar, a duk lokacin da ya so Allah, sai ya kara masa shiriya, duk lokacin da ya shiryu zai tsoron Allansa ya karu.

Duk wanda Allah ya so shi, zai rubuta masa karɓuwa a bayan kasa

Abin da ake nufi karɓuwa ga wannan bawan da Allah yake so, da karkata zuwa gare shi, da yarda da shi, da yabonsa, komai zai so sai dai kafiri, saboda shi kafiri baya son Allah mai girma da buwaya, to ta yaya zai so masoya Allah? Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Idan Allah ya so bawa, sai ya kira Jibrilu, ya ce masa, ni ina son wane ka so shi, sai Jibrilu ya so shi, sannan sai ya yi kira a sama, ya ce, Allah yana son wane, ku so shi, sai waɗanda suke sama su so shi, ya ce, sai a sanya masa karɓuwa a bayan kasa”. (Muslim ne ya rawaito shi)

To haka lamarin yake idan Allah ya so bawa sai ya kewaye shi da kulawarsa da kiyayewarsa, kuma ya sanya komai ya yi masa ɗa’a ya kusantar masa da nesa, ya sauƙaƙa masa al’amarin duniya, ba zai ji wata gajiya ba ko wahala ba. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Haƙiƙa waɗanda suka yi imani suka yi aiki na ƙwarai Allah mai rahama zai sanya musu so da ƙauna”. (Maryam : 96)

- Duk wanda Allah ya so shi, sai ya sanya shi tare da shi. Idan Allah ya so bawa sai ya zama tare da shi, yana kiyaye shi yana kula da shi, ba zai ba wani dama a kanshi ba ya cuce shi. A cikin hadisi kudusi Manzon Allah

(S.A.W) ya ce, “Allah ya ce, wanda ya yi gaba da waliyyina to na yi masa shelar yaƙi, bawana ba zai kusance ni ba da wani abu da nafi so, fiye da abin da na wajabta masa, bawana ba zai gushe ba yana kusantata da nafilfili har sai na so shi, idan na so shi, sai in zama jinsa da yake ji da shi, in zama ganinsa da yake gani da shi, in zama hannunsa da yake damka da shi, in zama kafarsa da yake tafiya da ita, kuma lallai idan ya roƙe ni tabbas zan ba shi, kuma wallahi idan ya nemi tsarina tabbas wallahi zan tsare shi. Babu wani abu da zan aikata, na yi kaikawo a kansa kamar karɓar ran mumini, yana kin mutuwa ni kuma ina kin saba masa”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

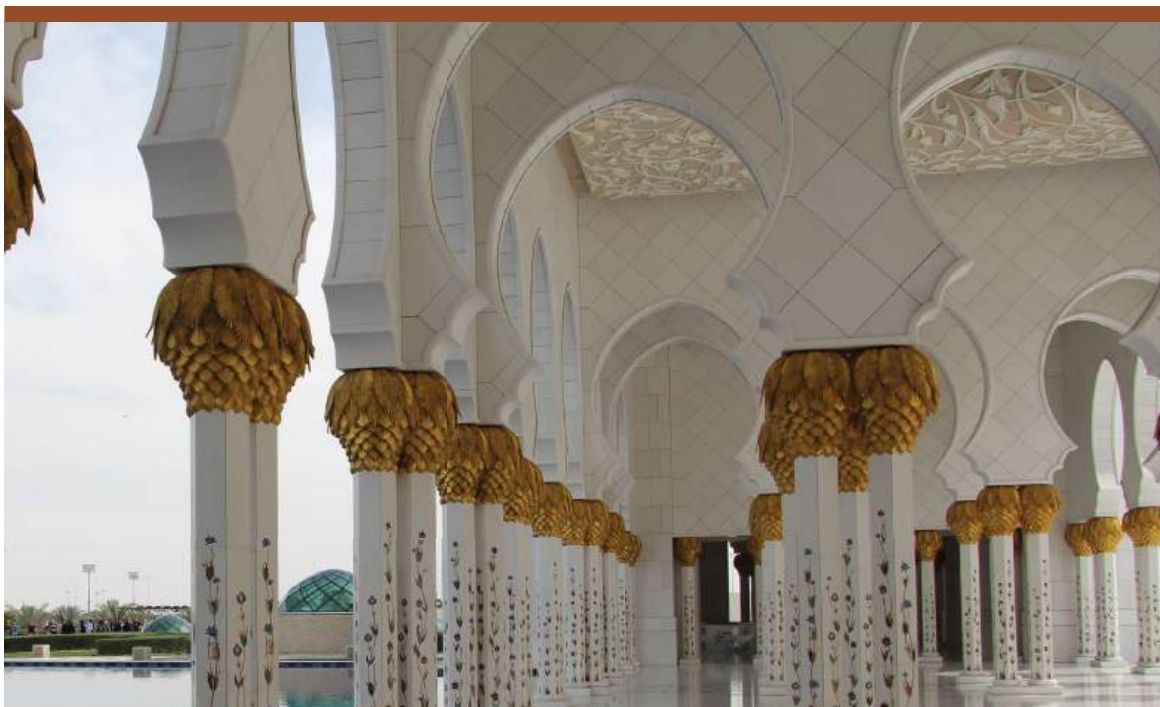

Imani na gaskiya rayuwa ce ga zukata, kuma fage ne na farin ciki, kamar yadda kaficewa Allah yake mutuwa ga zukata tun gabanin mutuwa, kuma fage na bakin ciki.

Wanda Allah ya so shi sai ya amsa masa addu'arsa : Daga cikin alamar son Allah ga bayinsa mumina shi ne ya amsa musu addu'o'insu, ya yi musu ni'ima da sun daga hannayensu sama, sun ce “Ya Ubangijin”. Allah ya ce, “Idan bayina suka tambayeka dangane da ni, to ni ina kusa, ni amsa kiran mai kira idan ya kirani, su amsa mini su yi imani da ni, ko sa samu shiriyar”. (Albakra : 186).

An karbo daga Salmanul Farisi ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Allah mai kunya ne da karamci, yana cin kunyar bawansa idan ya daga hannunsa sama ya dawo da su ba komai”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

“Wadanda suke dauke da Al'arshi da wadanda suke gefensa suna yin tasbihi ga Ubangijinsu, suna yin imani da shi, suna nema wa wadanda suka yi imani gafara, (suna cewa) Ya Ubangijinmu ka yalwaci komai da rahama da ilimi, ka gafarta wa wadanda suka tuba, suka bi hanyarka, ka tseratar da su daga azabar Jaheem”. (Gafir : 7)

Allah yana cewa “Sama ta kusa ta tsage a samansu. Mala’iku suna godewa Ubangijinsu suna neman gafararsa ga waɗanda suke bayan kasa. Ku saurara! Haƙiƙa Allah shi mai yawan gafara ne mai jinƙai”. (Asshura : 5)

Idan Allah ya so bawa, sai ya ɗauki ransa yana kan aiki na ƙwarai. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Idan Allah ya nufi bawa da alheri, sai ya buɗa masa. Aka ce, meye ma’anar ya buɗa masa? Sai ya ce, “ya buɗe masa aikin ƙwarai gabanin mutuwar, sannan sai ya ɗauke shi a kansa”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

- Idan Allah ya so bawa sai ya amintar da shi yayin mutuwa.

Idan Allah ya so bawa sai ya amintar da shi a duniya, ya azurta shi mutuwa cikin aminci da sabati, ya aiko masa Mala’ikunsa su karɓi ransa cikin sauƙi, su tabbatar da shi akan gaskiya yayin mutuwa, su yi masa bushara da Aljannah. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Waɗanda suka ce Ubangijinmu Allah sannan suka daidaita, Mala’iku suna sauka a gare su, (Suna ce musu) kada ku ji tsoro, ku yi bushara da Aljannah wadda aka kasance ana muku alƙawari”. (Fussilat : 30).

- Idan Allah ya so bawa sai ya dauwamar da shi a cikin Aljannah

Wanda duk Allah ya so shi, to yana cikin Aljannah a lahira, girmamawar Allah da karamcinsa ga bawa a lahiri wani abu ne wanda tunani bai iya tunaninsa, Allah Maɗaukakin Sarki ya yi wa masoyansa alƙawarinsa da Aljannah, wadda a cikinta akwai abin da zuciya take so, kamar yadda ya zo a cikin hadisi ƙudusi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Allah ya ce, na tanadarwa bayina salihai abin da idanu ba su taɓa gani ba, kunnuwa ba su taɓa ji ba, kuma bai taɓa ɗarsuwa ba a zuciyar wani mutum. Ku kuranta wannan ayar in kun ga dama, “Wata rai ba ta san abin da aka ɓoye musu ba na farin ciki”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Duniya ba ta taɓa daɗi ba, sai da son Allah da yi masa da'a, haka nan Aljannah bata taɓa daɗi ba sai da ganin Allah Maɗaukakin Sarki

Daga cikin fa'idar son Allah ga bawa, ganin da bawa zai yi wa Allah Maɗaukakin Sarki.

Ubangiji mai girma da buwaya yana bayyana da haskensa ga bayinsa waɗanda yake son su, ba za su ga wani abin da suke so fiye da shi ba, har abada, saboda abin da aka rawaito cewa Manzon Allah (S.A.W) ya kalli wata a lokacin da ya cika, ya ce,

“Haƙiƙa za ku ga Ubangijinku kamar yadda kuke ganin wannan watan, ba za ku yi turarreniya ba wajen ganinsa.

Idan kun sami dama kada a rinjaye ku akan barin sallah kafin bullowar rana da gabanin faɗuwarda to ku yi, ku karanta faɗin Allah : “Ka yi tasbihi da godiyar Ubangijinka kafin bullowar rana da gabanin faɗuwarda”.

(Sahihul Bukhari)

Wasu Hukunce-Hukunce Da Fadakarwa Akan So

1. Son Allah ga bawa ba ya hana faruwar bala'i gare shi, Manzon AllAh (S.A.W) ya ce, "Girman lada yana tare da girman bala'i, kuma idan Allah ya so mutane sai ya jarrabe su, duk wanda ya yarda yana da yarda, wanda ya yi fushi, shi ma fushi ya hau kansa". (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Sai Allah ya jarrabi bayi da nau'ikan bala'i, har sai ya tsarkake su daga zunubi, ya raba zukatansu daga shagala da duniya. Allah Ma'aukakin Sarki ya ce, "Za mu jarrabeku har sai mun san mujahidai a cikinku da masu hakuri, kuma mu jarrabi labarurukanku". (Muhammad : 31)

Allah Ma'aukakin Sarki ya ce, "Tabbas za mu jarrabeku da wani abu na tsoro da yunwa da tawayar rayuka da dukiya da 'ya'yan itace. Ka yi wa masu hakuri bushara. Wa'danda idan musifa ta same su, sai su ce, mu daga Allah muke, kuma gare shi za mu koma. Wa'dannan suna da tsira da rahama daga Ubangijinsu. Wa'dannan sune shiryaryu". (Albakra : 155 – 157)

2. Sabawa bawa ga Allah yana rage son Allah, ya kawar da kamalarta, saboda soyayya ma kamar imani ce, tana da tushe da kamala, gwargwadon sabo gwargwadon yadda zata ragu. Idan mutum ya shiga cikin shakka da babban munafunci, sai asalinta ya tafi, ya zama babu, wanda kuma a zuciyarsa babu son Allah to kafiri ne ya yi ridda, ya zama babban munafiki, bai da rabo a cikin addini. Amma masu sabo ba zai yi wu a ce ba sa son Allah ba, sai dai a ce son su ga Allah ragagge ne, don haka akan haka za a yi musu mu'amala. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, "Da ba ku yin zunubi da Allah ya halicci wasu mutane suna yin zunubi yana gafarta musu". (Ahmad ne ya rawaito shi)

“Yanci shi ne ‘yantuwar zuciya daga shirka da sha’awa da shubuhohi. Bauta kuma ita ce bautar zuciya, ta zama ba ga wanin Allah ba.

A cikin wannan ayar akwai narkon azaba mai tsanani ga wanda ya daidaita soyaryar wani da ta Allah a wajen ibada da girmamawa.

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Mafi soyuwar aiki a wurin Allah mai girma da buwaya shi ne so don Allah da ƙi don Allah”.

3. Son Allah ba ya kore so na dabi’a, wanda zuciya take karkata zuwa gare shi, kamar son abinci da abin sha da ruwa, da sauransu. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**An sanya min son mata da turare a duniya**”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Don haka akwai wasu abubuwa a duniya da son su ba ya cikin shirka, saboda Manzon Allah ya so su, don haka ya halatta mutum ya so wani abu na duniya matuƙar dai ba abin da aka haramta ba ne.

4. Wanda duk ya so wani kamar yadda yake son Allah, to shi mushiriki ne. Allah Maɗaukakin Sarki yana cewa, “**Daga cikin mutane akwai waɗanda suke riƙon wasu kishiyoyi koma bayan Allah suna son su kamar yadda suke son Allah, waɗanda suka yi imani sun fi tsananin son Allah. Da waɗanda suka yi zalunci za su ga, - yayin da za su ga azaba - cewa dukkan ƙarfi na Allah ne gaɓaɓaya, kuma Allah mai tsananin azaba ne**”. (Albakra : 165)

Allah Madaukakin Sarki ya ce, “ka ce in iyayenku da ‘ya’yanku da ‘yan uwanku da matanku da danginku da dukiyoyin da kuka tara, da kasuwancin da kuke jin tsoron lalacewarsa, da wuraren zama da kuke so, sun fi soyuwa a wajenku fiye da Allah da Manzonsa da Jihadi akan tafarkinsa to ku jira, har Allah ya zo da lamarinsa”. (Attaubah : 24)

A cikin wannan ayar akwai narko mai tsanani ga mutumin wadannan abubuwa guda takwas suka fi soyuwa a wajensa fiye da Allah. An karbo daga Anas, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Dayanku ba zai yi imani ba, har sai na kasance mafi soyuwa a wajensa fiye da ‘ya’yansa da iyayensa da dukkan mutane gabaɗaya”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

5. Jiɓinta da son mushirikai koma bayan muminai ya ci karo da son Allah, saboda shirkar mushiriki a addininsa. Son don Allah da ki don Allah tushe babba a musu lunci. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Kada muminai su riƙi kafirai ababen jiɓinta ba muminai ba, duk wanda ya yi haka, sai dai in don ku kare kanku daga gare su ne” (Al-Imran : 28)

Allah ya hana muminai su jiɓinci kafirai, ya karfafa hanin da cewa, duk wanda ya yi haka, to ba shi ba soyayyar Allah a cikin komai, son masoyi da son maƙiyinsa sun sabawa juna ba sa haɗuwa. “Sai dai ku kare kanku daga garesu” (Al-Imran : 28)

Allah ya yi rangwame wajen son su idan musulmi sun ji tsoronsu, kuma ba za su iya zama da su ba, sai da hakan, a wannan lokaci ya hallata su cakudu da su a zahiri, amma zuciyarsu ta zama cike da Imani da kyamar kafirai. Kamar yadda Allah mai girma da buwaya ya ce, “Sai dai wanda aka tilasta alhali zuciyarsa tana cike da Imani” (Annahli : 106)

Walƙiyar So

Yayin da aka ba Annabinmu (S.A.W) zaɓi tsakanin rayuwar duniya ko gamuwa da Allah mai girma da buwaya, sai ya ce, “A’a zuwa ga abokantaka mafi ɗaukaka”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Sai Manzon Allah (S.A.W) ya zaɓi son Allah mai girma da buwaya, da son haɗuwa da shi, ya fifita hakan, ya gabatar da shi akan son duniya da sha’awarta da kayan jin daɗinta.

Alamar son Allah yawan ambatonsa, da shaukin gamuwa da shi, duk wanda yake son abu zai ya yawaita ambatonsa, ya so gamuwa da shi.

Arrabi'u dan Anas

Bitar Abin Da Ya Gabata.

1. Mene ne so?
2. Fad'in tasirin sonka ga Allah a rayuwarka?
3. Shin zai yiwa a bautawa Allah da so kawai, ba tare da tsoro ko fata ba? Kafa hujja akan abin da kake fada da halin Annabawa?
4. Me zai faru ga bawa idan Allah ya so shi?
5. Bayyana alaƙar abin da ka sani na sunayen Allah da siffofinsa da son shi.

2. Kyakkyawan Fata.

Abin Da Ake Nufi Da Shi :

Fata shi ne :

Jin samuwar Allah da falalarsa da rahamarsa, da samun hutu da kwanciyar hankali yayin da aka tsinkayi karamcinsa da kyautarsa, da yarda da hakan. Fata wani abu ne da yake kora zuciya zuwa ga Allah da neman Aljannarsa. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Duk wanda ya aikata mummunan aiki ko ya yi zalunci kansa, sannan yana nemi gafarar Allah, to zai samu Allah mai yawan gafara mai yawan jinkai”. (Annisa’i : 110)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku sauƙaƙa kada ku tsananta, ku yi bushara kada ku kori mutane”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Nau’ikansa :

Fata kala uku ne, guda biyu ababen so ne, guda daya kuwa ba a son shi.

1. Fata wanda ya yi aiki da ɗa’ar Allah a bisa hasken Allah yana mai neman lada a wurin Allah.
2. Fatan da wanda ya yi zunubi sannan ya tuba yake yi, yana fatan gafara Allah da shafe zunubbain da yafe masa su da suturta shi.
3. Fata na wanda ya ci gaba da sakaci da saɓo da munanan ayyuka yake yi, na fatan rahamar Ubangijinsa da gafara amma fa ba tare da ya yi wani aiki ba!!! To wannan fatan ba komai ba ne face ruɗi da fatan karya, ba fatan gaskiya ba, kuma wannan fata ba a son shi har abada, saboda fatan mumina shi ne wanda ya haɗe da aiki. Allah ya ce,

“ Haƙiƙa waɗanda suka yi imani da waɗanda suka yi hijira a kan tafarkin Allah, waɗannan suna fatan samun rahamar Allah. Allah mai yawan gafara ne mai yawan jin ƙai”

(Albakra : 218)

Matakansa :

Fata yana da mataƙai da darajoji, suna bambanta daga wani mutum zuwa wani

1. Fatan da yake sanya dagewa wajen yin ibada, ya haifarwa mai yinsa jin daɗi yayin da yake ibada, koda kuwa ibadar mai wahala ce, sai riƙa jin daɗin ne saboda abin da ya nisanta na zunubai da ababen ƙi.
2. Fatan masu ƙoƙari sosai, wajen barin abin rayukansu da al’adunsu suka saba da su, da barin abin da zai kawar da su daga abin da Ubangijinsu yake nema, wanda zai kaɗaita zukaƙansu ga Allah kaɗai.

3. Fatan Ma'abota tsarkakan zukata, shi ne fatan gamuwa da Allah, wanda yake sa su shaukin zuciya da ratayarta ga Allah kadai. Wannan fatan shi ya fi dukkan sauran nau'o'in fata. Allah Ma'aukakin Sarki ya ce, "Duk wanda ya kasance yana fatan gamuwa da Ubangijinsa to ya yi aiki na kwarai, kada kuma ya shirka wajen bautawa Ubangijinsa da wani" (Alkahfi : 110)

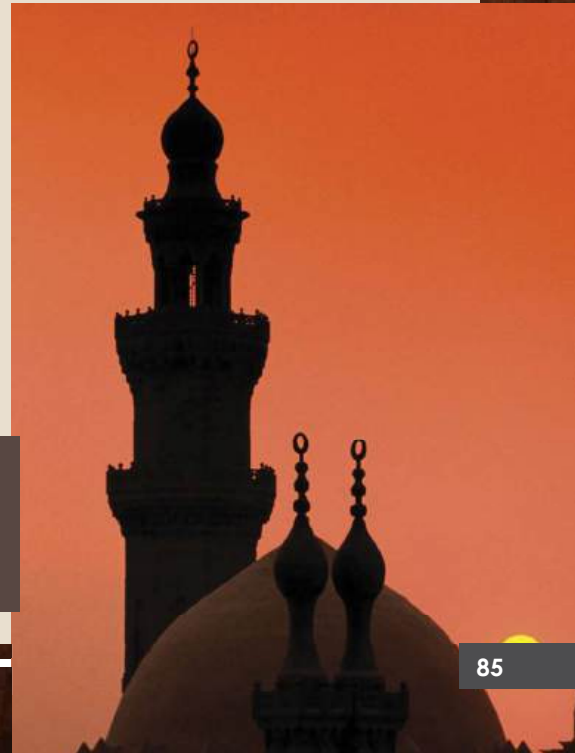
Allah Ma'aukakin Sarki ya ce, "Wanda yake fatan gamuwa da Allah to ajalin da Allah ya sanya mai zuwa ne, kuma shi (Allah) mai ji ne kuma masani". (Al-ankabut : 5)

Alaƙar Fata Da Sanin Sunayen Allah Da Siffofinsa

Mai fata wani mutum ne da yake dauwama akan ayyukan da'a ga Allah, yana mai tsayuwa da abubuwan da imani ya nuna, yana fata a wurin Allah mai girma da buwaya kada ya karkatar da shi, ya karbi aikinsa kada ya dawo masa da shi, ya ninka masa ladansa, don haka yana kofarin bin sabubban da suke kawo rahama daidai iyawarsa, yana fatan rahamar Ubangijinsa, saboda saninsa ga sunayen Allah da siffofinsa, ya riga ya san yana mu'amala ne da Allah mai rahama, mai son bayinsa, mai godiya, mai karamci, mai yawan bayarwa, mai yawan gafara, mai tausayi, don haka a nan duniya yana tsoro, yana kuma fatan aminci idan ya koma zuwa ga Ubangijinsa.

Wanda duk yake fatan wani abu zai name shi.

Fa'idojin Fata :

1. Yana karawa mai yin shi koƙarin dagewa wajen yin ayyuka da da'a ga Allah.
2. Yana sa mai yin sa ya saba da dauwama akan ayyukan da'a, a kowane irin halin da ya shiga.
3. Yana sa mai yin sa ya saba da dauwama wajen fuskantar Allah, da ganawa da shi, da tausasawa wajen rokonsa tare da naci.
4. Yana fito da bautar bawa ga Ubangijinsa da bukatawarsa gareshi a fili, tare da jin cewa shi ba zai taɓa wadatuwa ga barin falalar Allah ba, da kyautatawarsa a kowane lokaci.
5. Sani da sakankancewa da samuwar Allah da karamcinsa, Allah tsarki ya tabbata a gare shi, shi ne mai yalwar mai bayarwa, don haka yana so bayinsa su yi fata a wajensa, su kuma nace.
6. Fata nagari yana kai bawa zuwa ga soyayyar Allah Madaukakin Sarki da isa zuwa ga kololuwar soyayya, duk lokacin da fatan bawa ga Allah ya karu, ya kuma samu abin da yake fatan, sai ya kara son Ubangijinsa, ya kara gode masa da yarda da shi, wannan kuwa yana cikin rukunan da bautawa Allah take kawo wa.

Mai fata koyaushe zai kasance mai kwaɗayi a wajen Allah, mai tsoro, mai san falalar Ubangijinsa, mai kyautata zato ga ubangijinsa.

Mumini ya kyautata wa Ubangijinsa zato sai ya yi kyakkyawan aiki. Fajiri kuwa ya munanawa Ubangijinsa zato sai ya munana aiki.

Yana cikin kyautata zato ga Allah ka sani cewa Allah ba ya tozarta wanda ya koma zuwa gare shi.

7. Yana kai bawa zuwa ga maƙamin godiya, domin zai zaburar da shi ganin ya isa zuwa maƙamin godiya akan ni'imomi, wannan kuwa ita ce tsantsar bauta ga Allah.
8. Sanin Sunayen Allah da sifofinsa, Shi Allah shi ne mai jinkai, mai karamci, mai yawan bayarwa, mai amsawa wanda ya kira shi, kyakkyawa, mawadaci tsarki ya tabbata a gare shi, babu wanda ya kai girman Allah.
9. Sababi ne na bawa ya samu abin da yake fata, saboda samun abin da ake nema yana taimakawa akan jajircewa da neman kari da fuskantar Allah, hakanan bawa ba zai gushe ba imaninsa yana karuwa yana kara kusantar Allah mai Rahama.

10. Farin cikin muminai ranar alkiyama da samun abin da suke fata, na yardar Allah da Aljannah, da ganin Allah, duka gwargwadon yadda suke bayi suke fata, da gwargwadon tsoronsu ga Allah a duniya.

Hukunce-Hukuncen Fata Da Fadakarwa

1. Tsoron Allah yana lazimta fata gare shi, kamar yadda fata gare shi yana lazimta tsoronsa a wajen mumini, don haka ma yana da kyau samun fata a wurin da yake kyau a samu tsoro.

“Me ya sameku ba ku fatan nutsuwa ga Allah” (Nuhu : 13)

Kuma Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ka cewa waɗanda suka yi imani su yi gafara ga waɗanda ba sa tsoron azabar Ubangiji” (Aljasiya : 14)

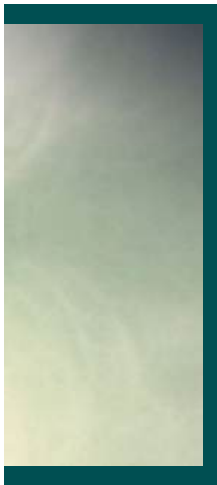
Ma’ana basa tsoron abubuwan da Allah zai afko musu kamar yadda suka afkawa waɗanda suke gabaninsu na halakarwa da rushewa.

2. Fata nagari wani magani ne da muke buƙatarsa a duk lokacin da

- debe ƙauna ya mamaye zukata, suka bar ibada
- tsoro ya rinjayi mutum, har yana cutar da kansa da iyalansa, tsoronsa ya ƙetare inda shari’a ta ce, to irin wannan yanayi ba makawa sai bawa ya samu abin da zai daidaita tsoronsa, wanda shi ne fata nagari..

3. Fata kishiyar debe ƙauna ne, debe ƙauna shi ne tunanin rasa rahamar Allah, da barin nemanta, wanda wannan sababin halaka ne da kafirci. Allah ya ce, “kada ku debe ƙauna daga rahamar Allah, babu wanda yake debe ƙauna daga rahamar Allah sai mutane kafirai”. (Yusuf : 87)

Da za a zo da ma’auni a auna tsoron mumini da fatansa da sun kasance daidai wa daidai.

Ba zan so ba a ce babana ne zai min hisabi, domin
Ubangijina ya fi min alheri fiye da babana.

Imam Sufyan Assauri

Ibada ba ta cika sai da tsoro da fata nagari, da
tsoro ake barin abubuwan da aka hana, da kuma
fata ne ake yawaita biyayya.

Iman Ibnu Kasir

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Shin fata a wajen Allah yana sa a yi aiki? Yi bayanina kan haka, a bisa hasken faɗin Allah Maɗaukakin Sarki

“Duk wanda yake fatan gamuwa da Ubangijinsa to ya yi aiki na kwarai kada ya haɗa Allah da wani a wajen bauta”
(Alkahfi : 110)

2. Shin fata a wurin Allah yana nufin rashin tsoronsa? Ko kuwa tsoron Allah yana lazimtar rashin fata gare shi?
3. Faɗi abin da ka sani na sunayen Allah da soffofinsa waɗanda suke wajaɓta fata a gare shi?

3. Tsoro

“Allah yana tsoratar da ku kansa” Al-imran : 30)

Ma'anarsa :

Tsoron Allah yana daga cikin ibadu masu girma da ake yi da zuciya. Allah ya ce, “Wancan Shaifan ne yake tsoratar da ku masoyansa, kada ku ji tsoronsu, ku ji tsorona in kun kasance mumina” (Al-imran : 175)

A cikin wannan aya akwai abin da yake nuna wajabin tsoron Allah shi kadai, da karfafa cewa hakan yana cikin lawazim na imani, gwargwadon imanin bawa gwargwadon tsoronsa ga Allah.

An karfo daga uwar Muminai Aisha – Allah ya yarda da ita – ta ce,

Na tambayi Annabi (S.A.W) akan wannan aya : “Wafanda suke bayar da abin da aka ba su zukatansu suna jin tsoro” Su ne wafanda suke shan giya, suke sata? Sai Manzoni Allah ya ce, “A'a yake 'yar Siddiq, su ne wafanda suke azumi suke sallah, suke sadaka, amma suna tsoron kada ko ba a karfa daga gare su ba”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Abubuwan Da Suke Kawo Tsoron Allah

1. Girmama Allah, saboda da saninsu ga sunayen Allah da siffofinsa.
“Suna tsoron Ubangijinsu a samansu” (Annahli : 50)
2. Tsoron kada makoma ta kasance abin da ba a so, na azaba mai radadfi a cikin wuta, tir da wannan makoma.
3. Jin gazawa wajen sauke wajiban da suke kansa, tare da riskar cewa Allah ya san komai kuma yan gani kuma yana da iko, da rashin ganin kankantar zunubi fiye da ganin girman wanda aka sabawa.
4. Tuntuni game da zancen Allah wanda yake cike da alkawarin azaba da tsoratarwa ga wanda ya sabawa Allah, ya bar shari'arsa, da barin hasken da aka aiko shi da shi.
5. Tuntuni game da zancen Allah da Manzonsa, da duba tarihin Annabi (S.A.W)
6. Tunani akan girman Allah mai girma da buwaya, duk wanda ya yi tunani a kan haka, zai ga sifofin Allah mai girma da buwaya da girmansa, kuma duk wanda zuci'yarsa ta hararo girman Allah zai san girman tsoratarwarsa, to ba makawa zai ji tsoron Allah. Allah ya ce, (Allah yana tsoratar daku kansa) (Al-Imran : 28)

Allah mai girma da buwaa ya ce, (Ba su girmama Allah ba yadda ya cancanci a girmama shi, kasa gabaɗaya ta damkarsa ce ranar alkiyama, sammai kuma suna naɗe a damansa” (Azzumar : 67)

Tsoron Allah yana lazimta saninsa, sanin Allah yana lazimta tsoronsa, tsoronsa kuma yana lazimta yi masa da’a

7. Tunanin mutuwa da tsananinta, kuma babu mai guje mata “Ka ce mutuwar da kuke gujewa za ta riske ku”. (Al-jumu’a : 8)

Wannan yana haifar da tsoron Allah, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku yawaita tuna mai katse jin dadi, babu wani wanda zai tunata yana cikin matsatsin rayuwa face sai ta yalwata masa, ko wanda yake cikin yalwa face sai ta kuntata masa”. (Dabarani ne ya rawaito shi)

8. Tuna abin da yake bayan mutuwa, na kabari da abubuwan ban tsoronsa. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Na kasance da na hanaku ziyarar makabarta to ku ziyarceta yanzu, haƙiƙa tana sa gudun duniya, kuma tana tinatarwa ga lahira”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

An karbo daga Bara’u ya ce, “Mun kasance tare da Manzon Allah (S.A.W) a wata jana’iza, sai ya zauna a gefen kabarin, ya yi kuka har sai dai ya jika kasa, sannan ya ce, “Ya ‘yan uwana saboda irin wannan ku yi tanadi”. (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ya ku mutane ku ji tsoron Ubangijinku, kuma ku ji tsoron wata rana da uba ba ya isarwa da dānsa da komai ba, ko wanda aka haifa ba zai iya isarwa wanda ya haife shi da komai ba. Haƙiƙa alƙawarin Allah gaskiya ne, kada rayuwar duniya ta ruɗe ku, kada mai ruɗi ya ruɗe ku game da Allah”. (Luƙman : 33)

9. Tunani akan ƙarshen masu raina ƙananan zunubai, waɗanda mutane suke raina su, Manzon Allah (S.A.W) ya yi mana misalinsu da wasu mutane da suka sauka a wani kwari, sai wannan ya zo da itace ɗaya, wannan ya zo da ice ɗaya, har suka tara abin da suka gasa gurasarsu da shi. Anan akwai alaƙa tsakanin itacen da aka tara

aka hura wuta da zunubai waɗanda suke jawo wa masu su konewa a wuta rana kiyama. “Duk lokacin da fatunsu suka kone” (Annisa’i : 56)

10. Bawa ya sani cewa mutuwa na iya shiga tsakaninsa da tuba, ta hanyar yi masa bazata. A lokacin da ko ya yi nadama, nadamar ba za ta amfane shi komai ba. Allah Ta’ala ya ce : “Har sai mutuwa ta zo wa ɗayansu sai ya ce, ya ubangiji mayar da ni” (Almuminuna : 99)

Kuma Ya ce, “Ka yi musu gargadi game da ranar nadama” (Maryam : 39)

11. Tunanin mummunar makoma. Allah ya ce, “Mala’iku suna dukan fuskokinsu da bayansu” (Al’anfāl : 50)

12. Ka zauna da mutanen da za su samar maka da tsoron Allah, Allah ya ce, “Ka hakurar da ranka tare da waɗanda suke bautawa Ubangijinsu safe da yamma, suna nufin fuskarsa” (Alkahfi : 28)

Tsoron Allah ya ratayu da abubuwa biyu

A. Tsoron azabarsa

Wadda ya yi alƙawarinta ga wanda ya yi shirka da shi, da wanda ya saɓa masa, ya nisanci tsoronsa da da'arsa.

B. Tsoron Allah tsantsa :

Wannan shi ne tsoron da malamai da masana Allah suke da shi. “Allah yana tsoratar da ku kansa” *Al-imran : 28*)

Duk lokacin da sanin Allah ya ƙaru sai tsoronsa ya ƙaru. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Kadai malamai ne suke tsoron Allah” *(Fadīr : 28)*

Domin a duk lokacin da saninsu da Allah da sunayensa da siffofinsa ya ƙaru ya cika, sai su ƙara tsoronsa, sai tasirin hakan ya kwarara akan zuciyarsu, sai ya kwarara akan gaɓɓansu.

Idan tsoron Allah ya zauna a cikin zuciya, sai ya ƙona wuraren sha'awa a cikinta, ya kori duniya daga cikinta.

Daga cikin Amfanin Tsoron Allah

A. A duniya

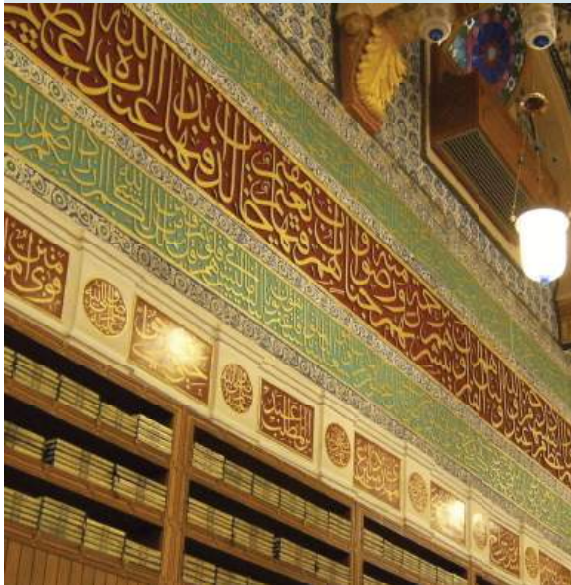
1. Dalili ne da yake kawo kafuwa a bayan ƙasa da ƙarin imani da nutsuwa, domin in abin da akai ma alƙawari ya samu sai ka ƙara yarda da aminta. Allah ya ce, “Wadanda suka kafirta suka cewa Manzanninsu za mu fitar da ku daga ƙasarmu, ko kuma ku dawo addininmu, sai Ubangijinsu ya yi musu wahayi cewa tabbas za mu halakar da Azzalumai. Za mu zaunar daku a bayan ƙasa bayansu, wannan kuwa ga wanda ya ji tsoron tsayawa gabana ya ji tsoron narkona. *(Ibrahim : 13 – 14)*
2. Yana kwaɗaitarwa akan aiki na ƙwarai da tsarkake zuciya, da rashin neman wani sakamako a duniya, balle ladan lahira ya ragu. Allah ya ce, “Kadai muna ciyar daku don Allah ne, ba ma buƙatar wani sakamako ko godiya a wurinku. Mu muna tsoron

wani yini daga Ubangijinmu
mai tsananin murtuke fuska”.
(Al-insan : 9 – 10)

Ya ce, “A cikin dakunan da Allah
ya yi izini a daukaka su a ambaci
sunan shi a cikinsu, ana masa tasbihi
a ciki safe da yamma. Wasu mazaje
da kasuwanci ba ya shagaltar da su
daga ambaton Allah da tsaida sallah
da bayar da zakkah, suna tsoron wata
rana da zukata da gannai suke juyawa
a cikinta”. (Annur : 36)

Ma’ana : zukata suna raurawa da
jujjuyawa, wannan shi ne abin da ya ja
su zuwa ga aiki, suna neman tsira, suna
gudun halaka, suna jin tsoron a ba su
littattafansu a hannayensu na hagu.

Duk wanda ya ji tsoron Allah, yin hakan zai jawo masa dukkan alheri

B. A Lahira :

1. Bawa zai kasance a farkashin inuwar Al'arshi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, "Da mutumin da mace mai matsayi da kyau ta neme shi da lalata, sai ya ce, ni ina tsoron Allah". (Bukhari ne ya rawaito shi).

Zahirin hadisi yana nuna ya fada ne da bakinsa, don matar ta tsawatu daga barin abin da za ta yi, kuma don ya tunatar da kansa, ya kuma doge akan matsayinsa ba tare da ya dawo ba, bayan ya fadi abin da yake kai. "Da mutumin da ya ambaci Allah shi kadai, idanuwansu suka zubar da hawaye". (Bukhari ne ya rawaito shi)

Tsoron Allah zai sa a zubar da hawaye, yana hana wuta ta shafi wannan idon ranar alkiyama.

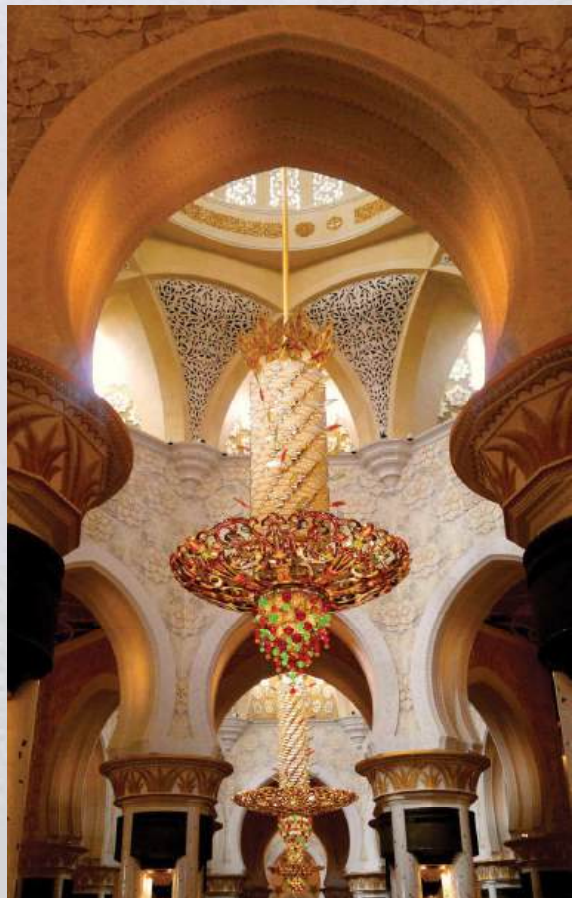
2. Dalili ne na samun gafara, saboda hadisin Manzon Allah (S.A.W) da ya ce,

"Wani mutum a cikin wadanda suke gabaninku Allah ya azurta shi da dukiya, lokacin da ya zo mutuwa, sai ya cewa 'ya'yansa, "Wanne uba ne ni a gareku? Sai suka ce, "Uba ne na kwarai " Sai ya ce, To ni ban taɓa aikata alheri ba, don haka idan na mutu ku kona ni, sannan ku sheke ni a wata rana mai iska. Sai suka yi masa

haka. Sai Allah ya tattara shi, ya ce masa, "Me ya sa ka yi haka? Sai ya ce, "Tsoronka (Ya Allah), Sai ya yi masa rahama". (Bukhari ne ya rawaito shi)

Allah ya yi masa uzuri saboda jahilci, kuma tsoron Allah ya cece shi. Don ba don haka ba duk wanda ya yi musun tashi bayan mutuwa kafiri ne

3. Yana kai ma'abocinsa zuwa ga Aljannah, saboda Annabi (S.A.W) ya ce, "Wanda yake jin tsoro zai fara tafiyarsa tun farkon dare, wanda ya fara tafiyarsa tun farkon dare to zai isa masauki. Ku saurara, hajar Allah mai tsada ce. Ku saurara, hajar Allah ita ce Aljanna". (Tirmizi ne ya rawaito shi)

4. Samun aminci ranar alkiyama. Allah Madaukakin Sarki ya ce a cikin hadisi kudisi : “Na rantse da buwayata, ba zan hadawa bawana tsoro biyu ba, idan ya ji tsorona a duniya, zan amintar da shi ranar alkiyama, idan kuma ya amince da ni a duniya sai in tsoratar da shi a ranar alkiyama”. (Baihaƙi ne ya rawaito shi)
5. Shiga cikin waɗanda Allah ya siffata su daga bayinsa muminaɪ, kamar faɗin Allah Madaukakin Sarki, “Haƙiƙa musulmai maza da musulmai mata, da muminaɪ maza da muminaɪ mata, da masu ƙanƙan da kai maza, da masu ƙanƙan da kai mata, da masu gaskiya maza, da masu gaskiya mata, da masu haƙuri maza, da masu haƙuri mata, da masu tsoron Allah maza, da masu tsoron Allah mata, da masu sadaka maza, da masu sadaka mata, da amsu azumi maza, da masu azumi mata, da masu kiyaye farjinsu maza, da masu kiyaye farjinsu mata”. (Al’ahzab : 35)
- Allah ya ce, “Gefunansu suna nisantar makwantansu, suna kiran Ubangijinsu cikin tsoro da kwaɗayi, kuma suna ciyarwa daga abin da muka azurta su. Wata rai ba ta san abin da aka boye musu ba na sanyin ido, sakamakon abin da suka kasance suna aikatawa”. (Assajdah : 16)
- Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Wanda yake tsaye a cikin dare yana sujjada yana miƙewa, yana tsoron lahira yana fatan rahamar Ubangijinsa, shin yanzu wanda ya sani da wanda bai sani ba, za su daidaita, kaɗai waɗanda suke da hankali ne suke wa’azantuwa”. (Azzumar : 9)
- Ya ce, “Waɗanda suke jin tsoron azabar Ubangijinsu. Lallai azabar Ubangijinsu ba a bar amincewa ba ce”. (Al-ma’arij : 27 – 28)
- Allah ya yabi mafi kusancin bayinsa da shi, su ne Annabawa saboda tsoronsa da suke ji, ya ce, “Haƙiƙa su, suna gaggawa cikin alheri, suna bauta mana a cikin kwaɗayi da tsoro”. (Al’anbiya : 90)

Dukkan waɗannan lafazai ne masu girma da ake gaggawar samunsu

Mala'iku ma kansu suna jin tsoron Ubangijinsu, Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Suna jin tsoron Ubangijinsu a samansu, suna aikata abin da aka umarce su” (Annahli : 50)

6. Samun yardar Allah Madaukakin Sarki : “Allah ya yarda da su, suma sun yarda da Allah, wannan ga wanda ya ji tsoron Ubangijinsa ne” (Albayyinah : 8)

Tsoron masana Allah

Hakika masana Allah suna kan kyawawan ayyukansu da fatan su ga Allah, sai dai fa suna jin tsoron Allah iyakar jin tsoronsa, misalin haka.

- Kukan Manzoni Allah (S.A.W) idan yana sallah, har a riƙa jin kara a Kirjin shi, kamar sautin tukunya mai tafarfasa. Ahmad da Abu Dawud da Nasa'i ne suka rawaitoshi.

- Abubakar – Allah ya yarda da shi – yana kama harshensa ya ce,

“Wannan shi ne wanda ya kaini halaka”.

Kuma Yana cewa,

“Kaicona, ina ma na zama bishiyar da ake ci”.

- Umar dan Khadfab – Allah ya yarda da shi – yana cewa,

“Kaicona inama ni ba komai ba ne, kaicona ina ma uwata ba ta haife ni ba”.

Yana cewa :

“Da Rafumi zai mutu a gefen tekun Furata saboda yunwa da na ji tsoron Allah ya tambaye ni a kanshi ranar Alkiyama”

Kuma Yana cewa,

“Da mai kira zai yi kira a cikin sama, ya ce, Ya ku mutane dukkaninku za ku shiga Aljannah sai mutum daya, da na ji tsoron kada in kasance ko ni ne shi”.

- Usman dan Affan – Allah ya yarda da shi – yana cewa,

“Na yi burin a ce ma na mutu ba a tashe ni ba”.

Alhali shi ne wanda yake yanke dare yana tasbihi da sallah da karatun Alkur'ani

- Uwar Muminai Aisha – Allah ya yarda da ita – tana karanta fadin Allah,

“Sai Allah ya yi mana baiwa ya tseratar da mu wata azaba mai zafi”

(Adfur : 27)

A cikin sallarta, sai ta fashe da kuka, ta yi ta yi ba kaukautawa. “In ka azabtar da su, su bayinka ne, in kuwa ka yi musu gafara, to hakika Kai Allah Mabuwayi ne Mai Hikima”.

(Alma'idah : 118)

Hukunce-Hukuncen Tsoro Da Fadakarwa

1. Tsoro na (Khashyah) ya fi tsoro na (khauf), saboda (khashyah) tsoro ne na wanda ya fi sanin Allah. Allah ya ce, “**Kadai wadanda suke jin tsoron Allah su ne malamai (Wadanda suka san Allah) Hakika Allah Mabuwayi ne mai yawan gafara**” (Fadfir : 28)

Tsoro ne na wanda suka san shi, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Wallahi ni na fiku kiyaye dokokin Allah da tsoronsa**”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Gwargwadon yadda aka san Allah da sunayensa da siffofinsa da kamalarsa da girmansa, gwargwadon yadda za a samu tsoronsa.

2. Tsoro yana da amfani idan ya karawa mai shi koƙarin aiki da tuba, da nadama da barin safo, tsoro yana samuwa daga sanin munin laifi, da gaskata da alƙawarin da aka yi na azaba, saboda sanin Allah mai girma da ɗaukaka, kuma ba zai yiwu ba, a samu tsoron Allah da ba ya sa koƙari da tuba.

3. Tsoron Allah wajibi ne daga cikin wajibai, kuma yana daga cikin abin da imani yake kawowa, kuma shi ne mafi ɗaukakar matsayi da amfani ga zuciya, sannan wajibi ne a kan dukkan kowane mutum, kuma yana hana safo da son duniya da abokan banza, da gafala da rashin tunani.

“**Kadai wadanda suke jin tsoron Allah daga cikin bayinsa su ne malamai. Lallai Allah mabuwayi ne mai yawan gafara**”. (Alfadfir : 28)

Duk wanda ya ji tsoron Allah ba wanda zai cutar da shi, wanda kuwa ya ji tsoron wani ba wanda zai amfanar da shi.

Fudail ɗan Iyadh

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Lissafo abubuwan da suke kara maka tsoron Allah?
2. Fadi abin da ka sani na sunayen Allah da sifofinsa wafanda suke kawo tsoron Allah.
3. Me ye ya dace da wanda yake jin tsoron Allah ya aikata?

Kaso Na Biyu : Tasirin Bauta A Kan Ayyuka Da Halayya

Aƙidar kaɗaita Allah tana bayyana a cikin halayen mutum da ayyukansa, kamar yadda take bayyana a cikin zuciyarsa da tsoron Allansa. Yana bayyana a halayensa shi kaɗai, da halayensa tare da mutane. Rayuwa dukkanta tasiri ne daga tasirin imani da kaɗaita Allah da ibada. Allah ya ce, “**Ban halicci Aljanu ba da Mutane ba sai don su bauta min**”. (Azzariyat : 56).

Daga tasirinsa na fili a halayyar mutum akwai :

Na farko : Kebantattun tasiri akan mutum shi kaɗai :

Tsarki

Kaɗaita Allah shi ne mafi girman abin da mumini yake samun tsarki da shi, don haka ma Allah yake son shi, Allah ya ce, “**Haƙiƙa Allah yana son masu tuba kuma yana son masu yin tsarki**”. (Albafra : 222)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Tsarki rabin imani ne**”

(Muslim ne ya rawaito shi)

Tsarki rabin imani ne, saboda ɗaya ne daga cikin manya-manyan nau’o’insa, Allah yana son tsarki gaba ɗayansa, da dukkan nau’o’insa, ya kasance :

1. Tsarkin boye ne

Wanda ake nufin tsarkin zuciya daga

dukkun zunubai na saɓo da haɗa Allah da wani, ta hanyar tuba ta gaskiya, da tsarkake zuciya daga dattin shirka da shakka, da hassada, da ƙulli, da girman kai, hakan kuma ba zai samu ba har sai an tsarkake zuciya da son alheri da haƙuri, da ƙasƙantar da kai, da gaskiya, da yi don Allah.

2. Tsarkin zahiri

Abin da ake nufi da shi gusar da najasa da kari

• Gusar da najasa :

Yana kasancewa ta hanyar kawar da najasa da abin da yake da hukuncinta, daga tufafi da wuri da jiki da ruwa mai tsarki,

• Dauke Kari

Abin da ake nufi da shi, yin alwala da wanka da taimama, saboda yin sallah, ko karatun Al’ƙur’ani, ko dawafi ga ɗakin Allah, ko ambaton Allah Maɗaukakin Sarki, ko wanin hakan

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Tsarki rabin Imani ne**” (muslim ne ya rawaito shi)

Sallah :

Kadaita Allah (Tauhidi) yana bayyana a cikin sallah, saboda ita ce sila tsakanin bawa da Ubangijinsa, a cikinta bawa yake sanar da yiwa Ubangijinsa da'a da so, da kasfantar da kai, da kasfantuwa, don haka ma ita ce mafi girman rukuni a musulunci bayan kalmar shahada, ita ce ginshikin addini, hasken ya'ini, a cikinta ne zuciya take samun nutsuwa, kirji yake yalwata, kuma ita ce take hana aikata munanan ayyuka, ta yi sababin kankare munanan ayyuka. Sallah wasu ayyuka ne ke'antattu, da ake yi a wasu lokuta ke'antattu, ana bu'ƙe su da kabbara, a rufe su da sallama.

Mai barin sallah, mai jayayya da ita, ya faryata Allah da Manzonsa, ya yi inkarin Alkur'ani, wanda yin hakan ya saba da tushen imani. Amma wanda ya yarda sallah wajibi ce, amma ya fi yinta saboda kasala, to ya sanya kansa cikin hadari mai girma, da narkon azaba mai tsanani. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Tsakanin mutum da shirka da kafirci barin sallah”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Wasu malamai suka ce, barin sallah saboda kasala kafirci ne karami. Alakullu-halin – ko da yaya zama, kafirci ne mai fitar da mutum daga musulunci, ko kuma wani babban zunubi mai halakarwa.

Tasirin Sallah yana da girma, daga cikin akwai :

Manzon Allah (S.A.W) ya ce,
“Sallah haske ce” (Baihaƙi ne ya rawaito shi)

1. Tana hana alfasha da abin fi, Allah Madaukakin Sarki ya ce, “Ka karanta abin da aka yi maka wahayi daga littafi, ka tsayar da sallah. Haƙiƙa sallah tana hana alfasha da abin fi. Ambaton Allah shi ya fi girma. Allah yana sanin abin da kuke aikatawa”. (Al'ankabut : 45)
2. Ita ce mafificin aiki bayan kalmar shahada, saboda hadisin Abdullahi dan Mas'ud – Allah ya yarda da shi – ya ce,

“Na tambayi Manzon Allah (S.A.W) wanne aiki ne ya fi? Sai ya ce, “Sallah a lokacinta” Sai ya ce, na ce, sai wanne? Sai ya ce, “Bin iyaye” Sai ya ce, na ce, “sai me kuma? Sai ya ce, “sai jihadi akan tafarkin Allah”.

(Muslim ne ya rawaito shi)

Ita ce mafificin abin da bawa yake kusantar Ubangijinsa da shi.

3. Sallah tana wanke zunubai, saboda hadisin Jabir dan Abdullahi – Allah ya yarda da shi – ya ce, Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Misalin salloli biyar, kamar misali korama ce a kofar dayanku, yana wanka a cikinta a yini sau biyar”.
(Muslim ne ya rawaito shi)

4. Sallah haske ce ga mai yin ta a duniya da lahira, Manzon Allah (S.A.W) ya ce dangane da sallah : “Duk wanda ya kiyayeta, za ta kasance masa haske da hujja da tsira ranar alkiyama. Wanda kuwa bai kiyaye ta ba, to ba ya da haske, da dalili da hujja da tsiria, ranar alkiyama, kuma zai kasance tare da Karuna da Fir’auna da Ubayyu dan Khalaf”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Sallah haske ce” (BaihaKi ne ya rawaito shi)

5. Allah Yana daukaka daraja da sallah, yana kankare zunubai da ita, saboda hadisin Sauban bararren bawan Manzon Allah (S.A.W) Annabi (S.A.W) ya ce masa, “Ka yawaita sujjada (sallar nafila) don ba za ka yi wa Allah wata sujjada ba, face sai Allah ya daukaka maka daraja da ita, ya kankare maka zunubai”.
(Muslim ne ya rawaito shi)

6. Sallah tana daga cikin mafi girman dalilai da suke sa a shiga Aljannah, a zauna tare da Manzon Allah (S.A.W), saboda hadisin Rabi’ah dan Ka’abu Al-aslamiy – Allah ya yarda da shi – ya ce, “Na kasance ina kwana tare da Manzon Allah (S.A.W) sai na kawo masa ruwan alwalarsa da biyan bukatarsa, sai ya ce da ni, “Tambayi abin da kake so? Sai na ce, “Ina son zama da kai a Aljannah” sai ya ce, “Kodai wani abu ba wannan ba?” sai na ce, “Shi dai nake so” Sai ya ce, “To ka taimaka min a kan bukatarka da yawan sujjada”.
(Muslim ne ya rawaito shi)

Sallah alaƙa ce tsakanin Allah mai ƙarfi da bawansa mai rauni, don mai rauni ya samu ƙarfi, da ƙarfin Allah mai girma da buwaya, zuciyarsa ta ratayu da shi, ya yawaita ambatonsa. Kuma wannan shi ne mafi girma maƙasudin sallah, Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Ka tsayar da sallah don ambatona”. (Daha : 14)

Zakkah :

Zakkah tsarki ce ga zuciya, kuma
ƙaruwa ce ga dukiya da al'umma

Daga cikin tsarki da haɓakar da zakkah take kawowa, akwai tsarkin da zuciyar bawa take samu, wanda yake sanya shi ya tsarkake dukiyarsa ya ba da zakkah. Zakkah wani haƙƙi ne na wajibi a cikin dukiyar mawadata, da ake ba da shi ga talakawa, da waɗanda suke da hukuncinsu, saboda neman yardar Allah, da tsarkake zuciya da kyautatawa mabukata.

Zakkah tana da mahimmanci babba a musulunci, hikimar shar'anta ta tana nuna mahimmancinta, kuma duk wanda ya lura da hikimomin zai gane mahimmancin wannan rukuni mai girma da tasirinsa. Daga cikin tasirinta akwai :

1. Tsarkake zukatan mutane daga ƙazanta da rowa da ƙwauro da kwaɗayi
2. Taimakawa talakawa da toshe bukatun mabukata da marasa galihu.
3. Samar da gamammiyar maslahar wadd rayuwar al'umma ta ginu a kanta
4. Hana tattarewar dukiya a hannun mawadata da 'yan kasuwa su kaɗai, don kada dukiya ta taƙaitu a wurin wasu mutane su kaɗai, ko ta zama tana jujjuyawa a tsakaninsu.
5. Tana sanya al'ummar muslimi su

zama kamar dangi ɗaya, mai iko yana tausayawa gajiyye, mai wadata yana tausayawa maras shi.

6. Zakkah tana gusar da abin da yake cikin zuciya na jin haushin mawadata, da kawar da hassada da ƙulli akan abin da Allah ya yi musu na ni'imar da arziki
7. Zakka tana hana faruwar laifukan da suka shafi dukiya, kamar sata da ƙwace da wawaso.
8. Zakkah tana ƙara dukiya, ta haɓakata.

Dalilai a cikin Alƙur'ani da sunnah masu yawa sun zo suna nuna wajabcin bayar da zakkah, kuma Manzon Allah (S.A.W) ya bayyana cewa zakkah ɗaya ce daga cikin ginshiƙan addinin musulunci mai ƙarfi, wanda aka gina shi a kansu, domin ita ce rukuni na uku daga cikin rukunan musulunci. Allah ya ce, “**Ku tsayar da sallah, ku ba da zakkah, ku yi ruku'i da masu ruku'i**”. (Albakra : 43)

Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “**Ku tsaida sallah, ku bayar da zakkah, duk abin da kuka gabatar na alheri ga kawunanku za ku same shi a wurin Allah. Lallai Allah yana ganin abin da kuke aikatawa**”. (Albakra : 110)

A cikin shahararren hadisin Jibrilu nan dogo : “**Musulunci shi ne ka shaida babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma Muhammadu Manzo Allah ne, ka tsaida sallah, ka ba da zakkah, ka yi azumin Ramadan, ka ziyarci ɗakin Allah, idan ka sami ikon zuwa gare shi.**” (Muslim ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “An gina musulunci a bisa abubuwa biyar, Shaidawa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah, da tsaida sallah, da ba da zakkah, da hajji, da azumin Ramadan”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Irin wadannan nassosi suna nuna wa a fili cewa zakka daya ce daga cikin rukunan musulunci, ku daya ce daga cikin abubuwan da aka gina musulunci da su, wanda ba ya cika sai da su.

Azumi

Allah ya shar'anta azumi, ya sanya shi daya daga cikin rukunan musulunci. Azumi shi ne kamewa daga barin abin ci da sha'awa, da niyyar ibada, tun daga bullowar alfijir zuwa faduwar rana. Allah ya ce, “**Ku ci ku sha, har sai hasken alfijir ya bayyana gareku daga duhun dare. Sannan ku cika azumi zuwa dare**”. (Albakra : 187)

Tabbatsuwar imani a zuciyar bawa, da kafaite Allah su ne sababin da yake sa ya kamanta abin da Allah ya wajabta masa, (na azumin Ramadan) kamar yadda Allah ya ce, “**Ya ku wadanda kuka yi imani an wajabta muku azumi kamar yadda aka wajabta wa wadanda suke gabaninku, ko kwa samu takawa**”. (Albakra : 183)

Sai musulmi mai tauhidi ya yi farin ciki da azumin da ya yi, Allah Madaukakin Sarki yana cewa a cikin hadisin kudusi “**Dukkan aikin dan adam na shi ne, sai dai azumi, shi nawa ne, ni ne nake bada sakamakonsa**”. (Bukhari ne ya rawaito shi).

Tasirin azumi akan bawa yana da yawa, daga cikinsu akwai

Azumi makaranta ce ta gina imani a zuciya.

1. Sirri ne tsakani bawa da mahaliccinsa. A cikin azumi ne gaskiyar abin da mumini yake ji a ransa na Allah na ganin shi yake bayyana. Kuma riya ba ta shiga cikin azumi a kowanne hali, don azumi yana raya tsoron Allah da kiyaye dokokinsa a cikin zuciyar mumini, wannan ko wata manufa ce babba, wadda mafi yawan mutane ba sa samunta
2. Azumi yana koyawa al'umma hadewa da dunkulewa, da son adalci da daidaito, ya sawa muminau tausayi da kyawawan halaye, kamar yadda yake kare al'umma daga sharri da lalacewa.
3. Yana sa musulmi ya riƙa jin damuwar ɗan uwansa, sai hakan ya sa shi ya riƙa bawa miskinai da faƙirai taimako, sai a samu soyayya da ‘yan uwantaka tsakanin musulmi.
4. Koyarwa ce a aikace akan danne zuciya, da ɗaukar nauyi da wahalhalu.
5. Yana kare mutum daga faɗawa cikin zunubi da saɓo, kuma alheri mai yawa yana samuwa a dalilinsa. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Azumi garkuwa ne, kada ɗayanku ya yi batsa, kada ya yi wauta, idan wani mutum ya ja shi da faɗa ko ya tsokane shi, ya ce, ni**

azumi nake (sau biyu). Na rantse
da wanda raina yake hannunsa,
hamamin bakin mai azumi yafi
kanshin almiski a wurin Allah,
(Mai azumi) yana barin abincinsa
da abin shan shi da sha'awarsa
saboda ni, Azumi nawa ne, ni zan
ba da sakamakonsa, kyakkyawa
ɗaya sakamakonta irinta goma".
(Bukhari ne ya rawoaito shi)

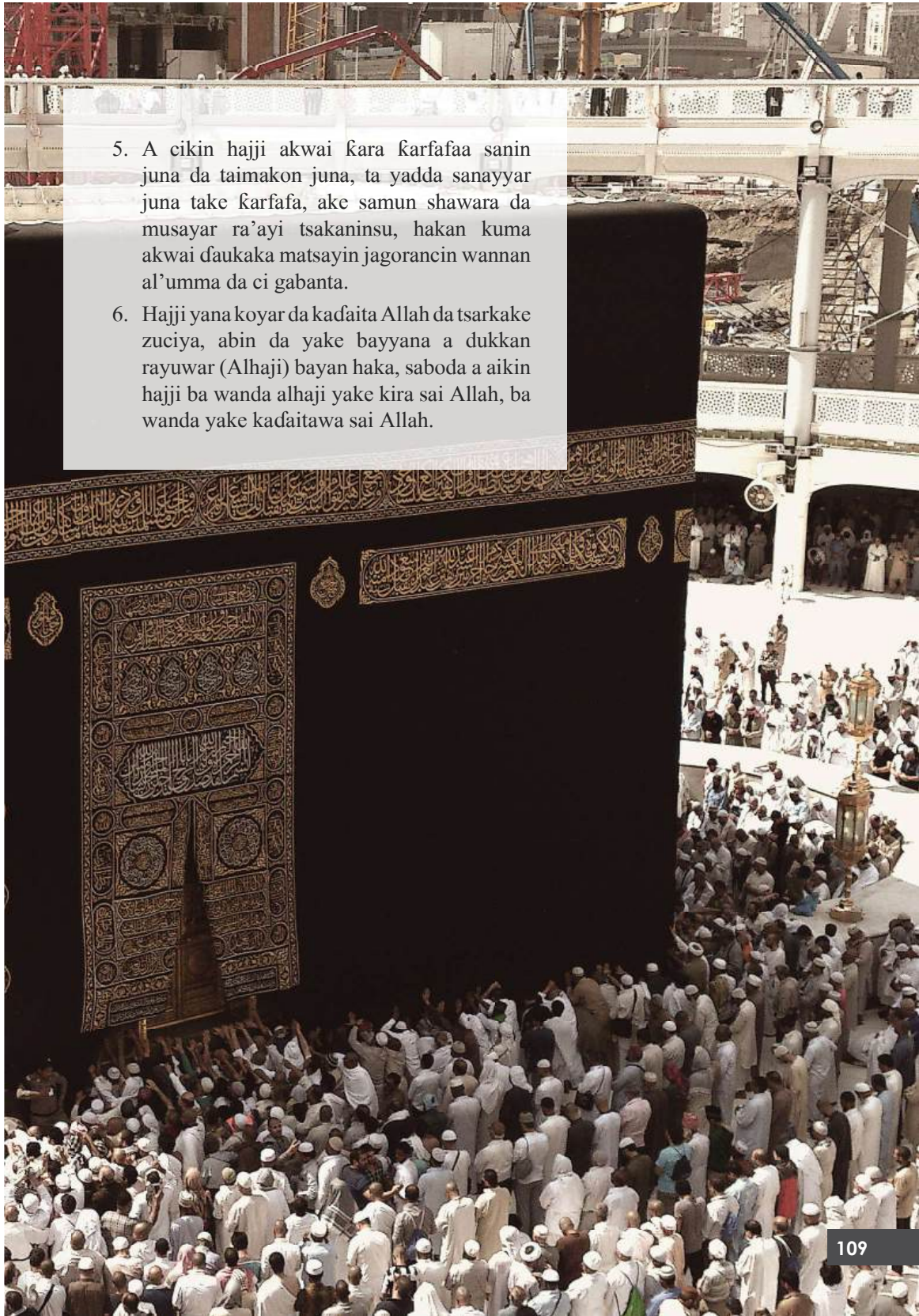
Hajji

Kadaita Allah yana bayyana a cikin aikin hajji. Hajji ibada ce da take karawa mai tauhidi kadaitawa Allah, ya yi kwalliya da imani a cikinta. A cikin hajji ne alhaji yake shelar tauhidi, yana fara aikin hajji da cewa, “Na amsa maka ya Allah, na amsa maka, ba ka da abokin tarayya, na amsa maka ya Allah” yana fadin haka a dukkan cikin aikinsa, don ya dawo ya fita daga zunubansa kamar yadda mahaifiyarsa ta haife shi, mai tauhidi. Hajji shi ne nufatar dakin Allah mai alfarma a lokacin aikin hajji, da niyyar aikin hajji, kamar yadda ya zo daga Allah, kuma Manzon Allah (S.A.W) ya aikata shi. Hajji farillah ce ta Allah a kan bayinsa, da nassosin Alkur’ani da Sunnah da haɗuwar musulmi (Ijma’i)

Daga Tasirin aikin hajji a rayuwar bawa :

1. Dalili ne na kankare zunubai da laifuka, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ba ka sani ba, musulunci yana rushe abin da yake gabaninsa, hijira ma tana rushe abin da yake gabaninta, hajji ma yana rushe abin da yake gabaninsa”. (Muslim ne ya rawaito shi)
2. Hajji kamanta umarnin Allah ne, mai hajji yana barin iyalansa, da ‘ya’yansa, ya bar tufafinsa, yana shelar (Tauhidi) kadaita Allah, yana mai kamanta umarnin Allah. Wannan kuma shi ne babban kamanta umarnin Allah.
3. Hajji dalili ne na samun yardar Allah, da shiga Aljannah, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Hajji karɓaɓɓe bai da sakamako sai Aljannah” (Bukhari ne da Muslim suka rawaito shi).
4. Hajji bayani ne a aikace na akidar daidaito da adalci tsakanin mutane. Hakan yana bayyana ne yayin da mutane za su yi tsayuwa ɗaya, a filin Arafa, babu bambanci tsakaninsu a cikin wani abu daga abubuwan duniya. Tsoron Allah ne da kadaita shi (Tauhidi) kadai fifikon da yake tsakaninsu.

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “An sanya dawafi a dakin ka’abah, da safa da marwa, da jifan shaidan, don tsayar da ambaton Allah mai girma da buwaya” (Ahmad ne ya rawaiyo shi)

5. A cikin hajji akwai kara karfafa sanin juna da taimakon juna, ta yadda sanayyar juna take karfafa, ake samun shawara da musayar ra'ayi tsakaninsu, hakan kuma akwai daukaka matsayin jagorancin wannan al'umma da ci gabanta.
6. Hajji yana koyar da kadaita Allah da tsarkake zuciya, abin da yake bayyana a dukkan rayuwar (Alhaji) bayan haka, saboda a aikin hajji ba wanda alhaji yake kira sai Allah, ba wanda yake kadaitawa sai Allah.

Na biyu : Gamammen Tasirin Aikin Hajji A Tsakanin Mutane

Kamar yadda tasirin aikin kadaita Allah (Tauhidi) ya bayyana a cikin zuciyar mumini, da halayensa, haka nan ma yake bayyana dabi'unsu tare da mutane. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Kadai an aiko ni don in cika kyawawan halaye”

(Baihaqi ne ya rawaito shi)

Kai Manzon Allah (S.A.W) ya hada tsakanin imani da halaye na kwarai, ya ce, “Mafi cikas muminai imani shi ne wanda ya fisu kyawawan halaye, da tausasawa iyalansa”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Musulmi mai tauhidi yana hararo kulawar Allah gare shi, da yadda Allah yake kiyaye bayinsa, yake tausaya musu a cikin dukkan bangarorin rayuwa gabaɗaya.

A Cikin Gida Da Iyalai

1. Mu'amala da iyaye

Musulmi mai kadaita Allah ya fi kowa kula da haƙƙin iyayen shi. Allah Maɗaukakin Sarki ya hada haƙƙinsa da haƙƙin iyaye a cikin littafinsa, inda ya ce, “Ubangijinka ya hukunta cewa kada ku bautawa kowa sai shi, iyaye kuma a kyautata musu. Idan ɗayansu ya girma a wajenka ko su duka biyun, to kada ka ce musu tir, kada ka yi musu tsawa, ka fada musu magana ta girmamawa. Ka sunkuyar musu da fikafikan rahama, ka ce :Ubangiji ka jikansu kamar yadda suka rene ni ina karami. Ubangijinku yafi ku sanin abin da yake zukatanku, in kun kasance na kwarai to shi Allah mai gafara ne ga masu komawa wajensa”. (Al-isra'i : 23 – 25).

Kuma Allah yana cewa, “Mun yi wa mutum wasiyya da iyayansa ya kyautata musu. Idan matsa maka a kan ka yi shirka da ni a cikin abin da ba ka da ilimi, ka da ka yi musu biyayya, gareni makomarku take, sannan in ba ku labarin abin da kuka kasance kuna aikatawa”. (Al'ankabut : 8)

2. Mu'amala Da 'Ya'ya :

Duk da cewa 'ya'ya su ne adon duniya, Allah yana cewa game da su : “Dukiya da 'ya'ya adon duniya ne” (Alkahfi : 46)

Sai dai tauhidin da yake cikin zuciyar mumini yana kiran shi zuwa ga yi wa 'ya'yansa tarbiyya. Allah ya kira muminai da sunansu na imani, zuwa ga kare kawunansu da iyalansu daga wutar Jahannama, Allah ya ce,

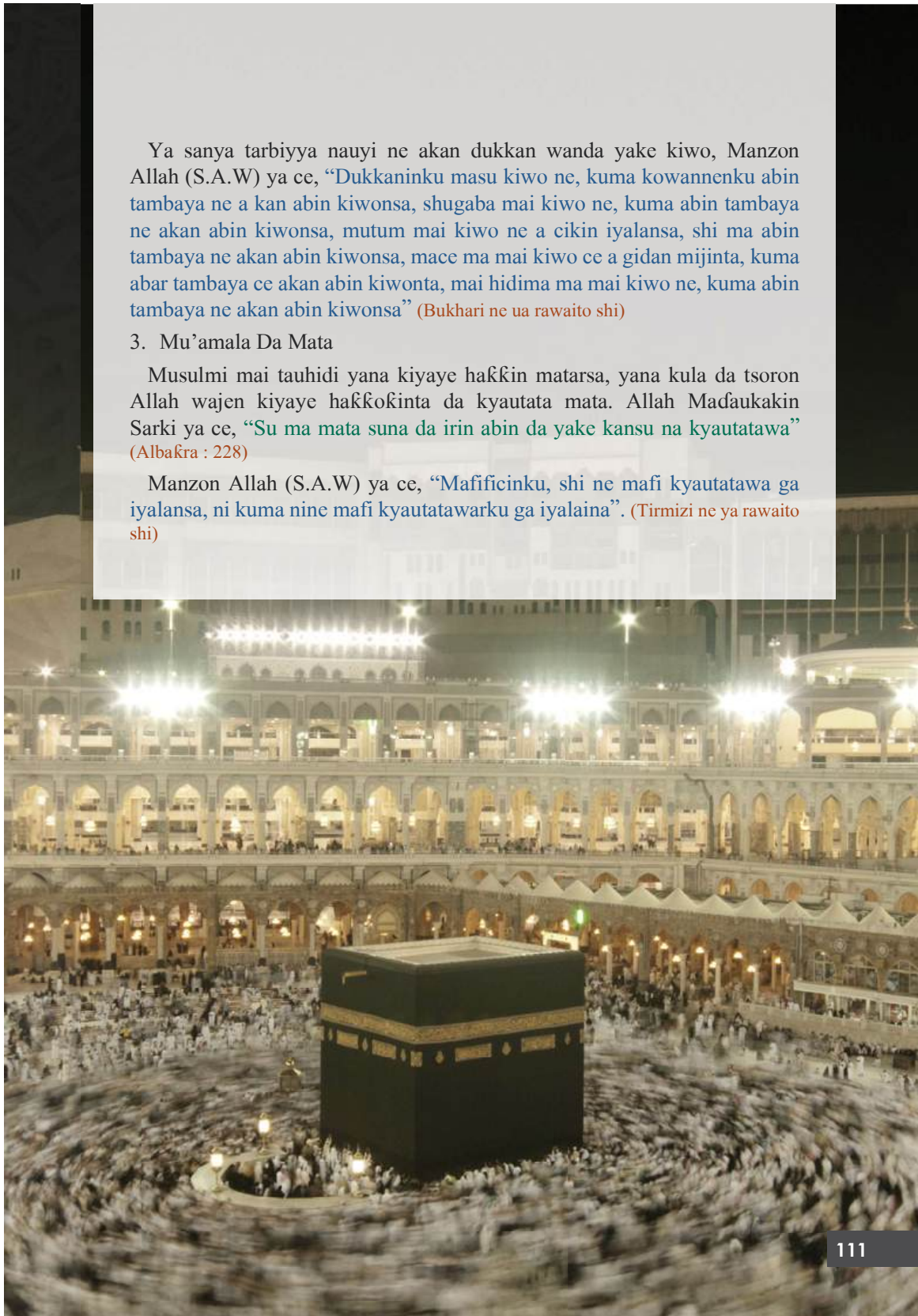
“Ya ku waɗanda suka yi imani, ku kiyaye kanku da iyalanku daga wata wuta, wadda makamashinta mutane ne da duwatsu, a kanta akwai wasu Mala'iku masu tsauri da tsanani, ba sa saɓawa Allah cikin abin da ya umarce su, suna kuma aikata abin da ya umarce su”. (Attahrim : 6)

Ya sanya tarbiyya nauyi ne akan dukkan wanda yake kiwo, Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Dukkaninku masu kiwo ne, kuma kowannenku abin tambaya ne a kan abin kiwonsa, shugaba mai kiwo ne, kuma abin tambaya ne akan abin kiwonsa, mutum mai kiwo ne a cikin iyalansa, shi ma abin tambaya ne akan abin kiwonsa, mace ma mai kiwo ce a gidan mijinta, kuma abar tambaya ce akan abin kiwonta, mai hidima ma mai kiwo ne, kuma abin tambaya ne akan abin kiwonsa” (Bukhari ne ua rawaito shi)

3. Mu'amala Da Mata

Musulmi mai tauhidi yana kiyaye haƙƙin matarsa, yana kula da tsoron Allah wajen kiyaye haƙƙoƙinta da kyautata mata. Allah Maƙaukakin Sarki ya ce, “Su ma mata suna da irin abin da yake kansu na kyautatawa” (Albakra : 228)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Mafificinku, shi ne mafi kyautatawa ga iyalansa, ni kuma nine mafi kyautatawarku ga iyalaina”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Lokacin da mata suka zo wajen Manzon Allah (S.A.W) suna kawo kukan mazajensu, sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce da su : “Zaɓaɓɓunku su ne zaɓaɓɓunku a wurin matansu” (Ibnu Majah ne ya rawaito shi)

Mu’amala Da Miji : Tauhidi yana haifar wa da mace mumina tsoron Allah, har ta zama mai tsoron Allah da kula da haƙƙin mijinta, don ta samu Aljannah. Manzon Allah (S.A.W) ya ce : “Idan mace ta sallaci sallolinta biyar, ta yi azumin watan Ramadan, ta kiyaye farjinta, ta yi wa mijinta biyayya. To za a ce da ita “Ki shiga Aljannah daga duk ƙofar da kika ga dama”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Allah ya umarce ta ka da ta dora wa mijinta abin da ba zai iya ba. Allah Ta’ala ya ce, “Don mai yalwa ya ciyar daga yalwarsa, wanda kuma aka ƙuntata masa arzikinsa to ya ciyar daga abin da Allah ya ba shi. Ba ma dora wa rai sai abin da muka ba ta. Allah Zai sanya sauƙi bayan tsanani”. (Addalaƙ : 7)

Ka da ta ce ya sake ta, saboda Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk matar da ta tambayi mijinta saki, ba tare da wani laifi ba, to Aljannah ta zama haramun a gare ta”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

Tare Da ‘Yan Uwa Da Maƙota :

Sada zumunci da kiyaye haƙƙin maƙota :

Allah Maɗaukakin Sarki ya haɗa ibadarsa da tsarkake shi shi kaɗai, da mu’amalar mutum tare da danginsa da makusantansa da maƙotansa. Allah Ta’ala ya ce, “Ku bautawa Allah ka da ku yi shirka da shi da wani abu. Iyaye kuma ku kyautata musu, da Makusanta, da Marayu, da Miskinai, da Maƙoci na kusa, da Maƙoci na nesa, da wanda yake kusa (mata) da matafiyi da abin da damanku ta mallaka (bayinku). Haƙiƙa Allah ba ya son mai alfari da taƙama” (Annisa’i : 36)

Kuma Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Ka ba wa makusanci haƙƙinsa da miskini da matafiya. Wannan shi ne alheri ga waɗanda suke nufin fuskar Allah. Kuma waɗannan su ne masu rabo”. (Arruum : 38)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Wanda ya yi imani da Allah da ranar lahiri, to ya kyautatawa maƙocinsa”. (Muslim ne ya rawaito shi)

A wajen Aiki Da Mu'amala Da Sauran Mutane :

Imani yana haifar da kyatatawa mutane, da yi musu nasiha, da mu'amalar gaskiya tare da su. Waɗannan kuwa su ne mafi falalar ayyukan da mumini yake kusantar Allah da su.

1. Kyawawan Halaye :

Allah ya siffata Annabinsa (S.A.W) ya ce, “**Haƙiƙa kai kana kan halaye masu girma**”. (Alƙalam : 4)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Mafi yawancin abin da yake shigar da mutane Aljannah shi ne tsoron Allah da kyawawan halaye**”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Wanda Allah ya fi so a cikin mutane, shi ne wanda ya fi amfanar mutane. Aikin da Allah ya fi so, shi ne farin ciki da zaka sa musulmi, ko ka yaye masa wata damuwa, ko ka biya masa bashi**”.

Ko ka kore masa yunwa. In shiga wata buƙata da ɗan uwana ya fi soyuwa a wurina a kan in yi I'tikafin

wata guda a masallacin Madinah”
(Dabarani ne ya rawaito shi)

2. Gaskiya : Allah Ta'ala ya ce, “**Ya ku waɗanda suka yi imani ku ji tsoron Allah, ku zama tare da masu gaskiya**”. (Attaubah : 119)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Hakika gaskiya tana shiryarwa zuwa ga aikin alheri. Aikin alheri yana shiryarwa zuwa ga Aljannah. Mutum ba zai gushe ba yana gaskiya, har sai ya zama siddiki. Hakika karya tana shiryar wa zuwa ga fajirci, shi kuma fajirci yana shiryarwa zuwa ga wuta. Mutum ba zai gushe ba yana karya har sai a rubuta a wurin Allah makaryaci”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Kuma Manzon Allah (S.A.W) ya ce : “Alamomin munafiki guda uku ne : idan ya yi zance ya yi karya, idan ya yi alkawari ya saba, idan aka amince masa ya yi ha’inci”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

3. Nasiha da rashin Algush “Babu wani bawa da Allah zai ba shi kiwo, sannan ya mutu yana mai yi musu algush face sai Allah ya haramta masa Aljannah”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Manzon Allah (S.A.W) ya wuce da wajen wani bahun abinci, sai ya sanya hannunsa a ciki, sai ya ji lema, sai ya ce, : “Kai mai wannan abincin me ye haka?” Sai ya ce, “Ruwan sama ne ya same shi” Sai Manzon Allah ya ce, “Ina ma ka sanya shi saman abincin, don mutane su gani. Duk wanda ya yi Algush baya tare da ni”. (Muslim ne ya rawaito shi)

Ba zai yi wu ba, a ce Manzon Allah (S.A.W) ya koyar da al’ummarsa tsarki, amma kuma bai koya musu tauhidi ba. Tauhidi shi ne abin da Manzon Allah (S.A.W) yake cewa : “An umarce ni in ya’ki mutane, har sai sun ce “La’ilah Illal Lahu” (Bukhari ne ya rawaito shi) abin da aka kare dukiya da jini da shi shi ne tauhidi.

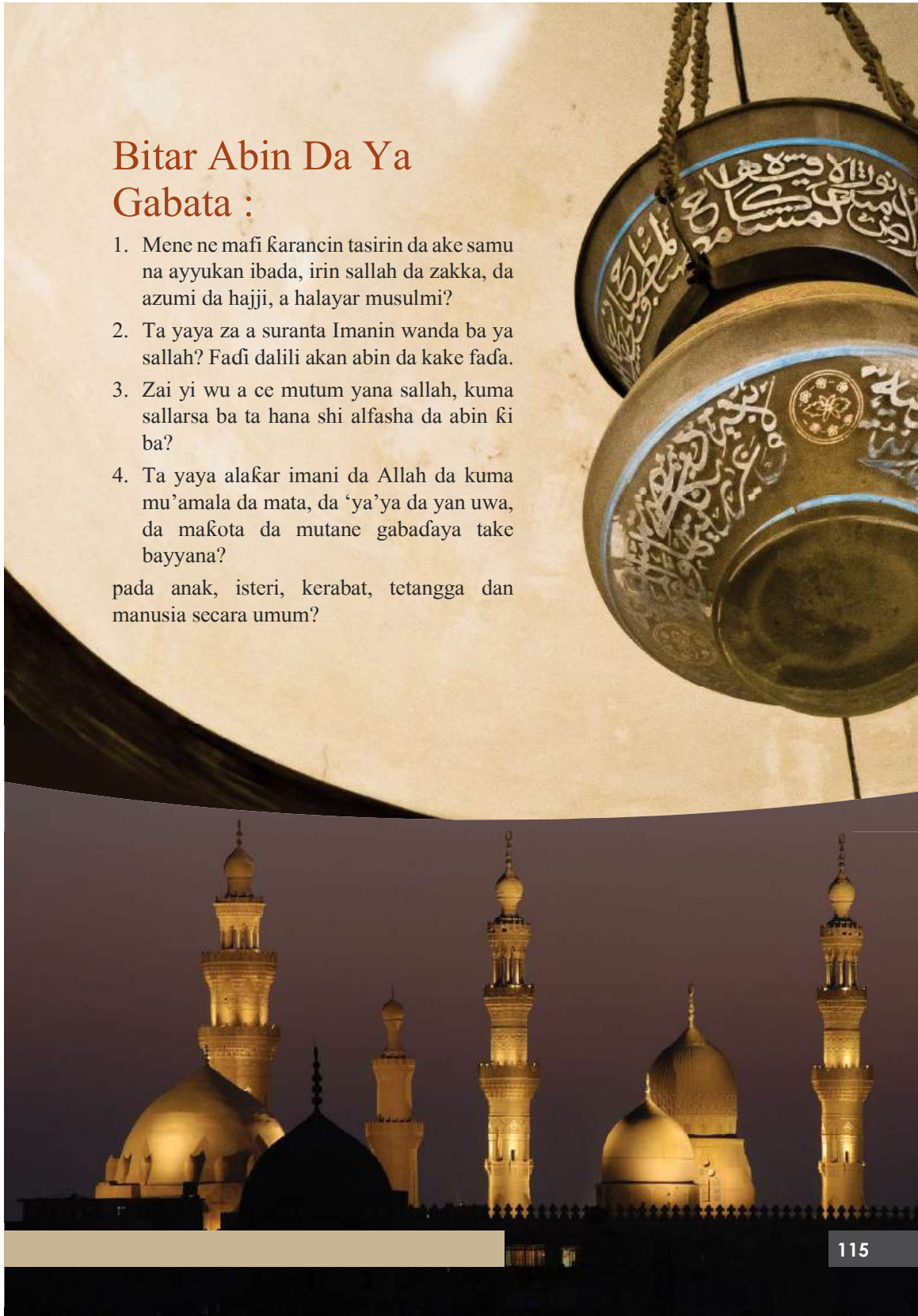
Imamu Malik dan Anas

Bitar Abin Da Ya Gabata :

1. Mene ne mafi karancin tasirin da ake samu na ayyukan ibada, irin sallah da zakka, da azumi da hajji, a halayar musulmi?
2. Ta yaya za a suranta Imanin wanda ba ya sallah? Fada dalili akan abin da kake fada.
3. Zai yi wu a ce mutum yana sallah, kuma sallarsa ba ta hana shi alfasha da abin ki ba?
4. Ta yaya alakar imani da Allah da kuma mu'amala da mata, da 'ya'ya da yan uwa, da makota da mutane gabaɗaya take bayyana?

pada anak, isteri, kerabat, tetangga dan manusia secara umum?

Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

“Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su.
Ku bar waƙanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a
saka musu abin da suka kasance suna aikatawa” (Al-aaraf
: 180).

Ka San Allah Mai Girma Da Buwaya

Na Uku : Ka San Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

Allah ya ce “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waɗanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al’aaraf : 180)

A.Ma’anar Allah Yana Sunaye Mafiya Kyau

Sunayen Allah Maɗaukakin Sarki dukkaninsu sunaye na yabo, kuma Allah ya siffata su da cewa mafiya kyau ne, ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waɗanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al-aaraf : 180)

Ba wai kawai suna da kyau ne ba a lafazi, a’a har a cikin abin da suka fusa na siffofi na kamala. Sunayen Allah gabaɗayansu sunaye na yabo da girma, don haka suka zama mafiya kyau, haka ma siffofinsa siffofi ne na kamala, siffofi ne na girma, ayyukansa gabaɗaya ayyuka ne na hikima da rahama da maslaha da adalci.

Yana cikin imani, imani da sunayen Allah da siffofinsa, kamar yadda suka zo a cikin littafinsa da sunnar Manzon Allah (S.A.W) ingantacciya, akan ka’idoji

guda biyu :

Ka'ida ta farko :

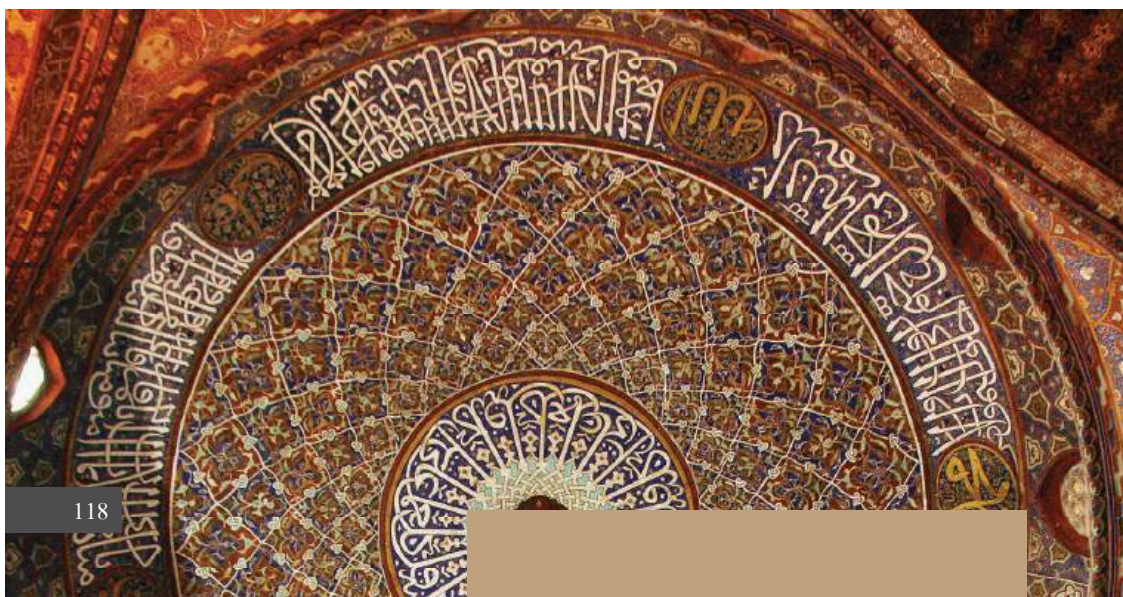
Tabbatar wa da Allah sunayensa kamar yadda ya dace da girmansa, ba tare da canza ma'ana ba, ko koreta, ko kamantawa, ko misaltawa, don gaskata fadfin Allah Madaukakin Sarki : “**Babu abin da ya yi kama da shi. Shi mai ji ne mai gani**” (Asshura : 11)

Ka'ida ta biyu :

Fahimtar ma'anarsu, da tabbatar da siffofin da suke kunshe da su, ba tare da kofarin sani yadda siffar take ba. Allah Madaukakin Sarki ya ce, “**Yana sane da abin da yake gabansu da bayansu, su kuma ba sa kewaye shi da sani**”. (Daha : 110)

Allah ya bayyana manufar saninsa da sunayensa mafiya kyau, da siffofinsa madaukaka, shi ne bauta masa da su, kamar yadda ya ce, “**Ka ce ku kirawo sunan Allah ko sunan Arrahman, kowanne kuka kirawo to yana da sunaye mafi kyau**”. (Al-isra'i : 110)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “**Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waɗanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa**”. Al-aaraf : 180)

B. Ma'anar : “Ku kira shi da su”

Kiran Allah da sunayensa mafiya kyau, ya hada nau'ika biyu na kira, kiran roko, kamar bawa ya ce, “ya Allah ka ba ni kaza... Ya Mai Rahama ka jikaina, Ya Mai Karamci ka yi min karamci” da kuma roko na yabo da bauta, kamar yabon Allah da sunayensa da siffofinsa, ba tare da rokon wani abu ba. Yabon zai iya kasancewa da zuciya ko harshe ga Allah mai girma, ma'abocin sunaye mafiya kyau da siffofi madaukaka.

C. Ma'nar : (Ku kyale wadanda suke karkacewa a cikinsu)

Karkacewa cikin sunayen Allah shi ne inkarinsu da karyata wasu daga cikinsu, wadanda suka zo a cikin littafin Allah mai girma, ko kuma kamanta sunayensa da wani abu daga halittarsa, ko kiransa da siffata shi da abin da bai dace ba, wanda babu wani dalili akan su daga maganar Allah ko sunnar Manzonsa Muhammad (S.A.W)

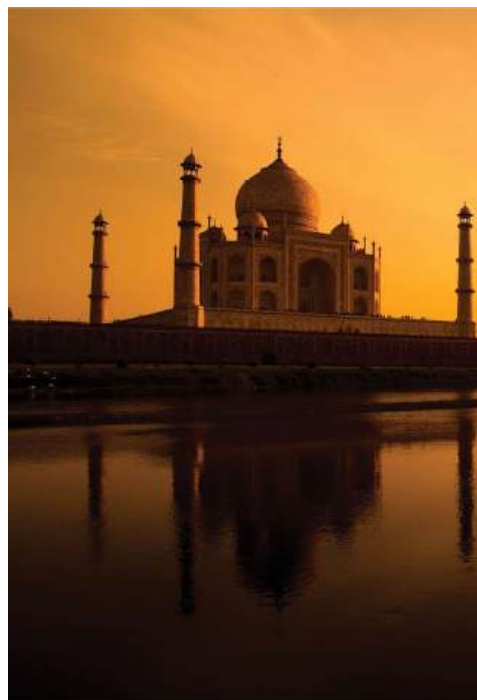
Mahimmancin Sanin Sunayen Allah Da Siffofinsa

Mahimmanci sanin sunayen Allah da Siffofinsa yana bayyana ta abubuwa kamar haka:

Na farko :

Mafi girman ilimi shi ne ilimin da yake da alaƙa da Allah da sunayensa mafiya kyau, da siffofinsa madaukaka, gwargwadon yadda bawa ya san

Sunayen Allah da siffofinsa gwargwadon yadda zai zama yana da rabo daga bautar Allah, da samun nutsuwa da shi da son shi da girmama shi, wanda wannan zai sa shi neman rabauta da yardar Allah da Aljannarsa, da samun ni'imar ganinsa a lahira. Wannan kuwa wata manufa ce da bata samuwa sai da dace daga wajen Allah mai girma da buwaya.

Na biyu :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa shi ne tushen ilimi da ginshikin imani, kuma farkon wajibai, idan mutane suka san Ubangijinsu sai su bauta masa iyakar bauta, Allah ya ce,

“Ka sani cewa babu abin bautawa da gaskiya sai Allah”

(Muhammad : 19)

Na uku :

Cikin sanin sunayen Allah da siffofinsa akwai samun karuwar imani da ya'ini, da tabbatar da tauhidi, da dandanan za'ikan bauta, kuma wannan shi ne ruhin imani da asalinsa da tukewarsa. Hanya ta kusa zuwa ga wannan kuwa ita ce lura da bibiyar siffofin Allah da sunayensa daga Alkur'ani, saboda Allah mai girma da buwaya idan yana son ya girmama bawa da saninsa, kuma ya tara zuciyarsa a kan son shi, sai ya yalwata masa kirjinsa ya karanci siffofinsa, daga Alkur'ani. Idan wata siffa ta zo daga wahayi sai ta karbe ta, ya yarda da ita, ya sallama, ya mika wuya ya bi, zuciyarsa ta yi haske.

Darajar Ilimi tana bayyana daga darajar abin da ilimin yake koyarwa, babu wani ilimi da ya fi ilimin sanin Allah da siffofinsa daraja

Sanin Allah da sunayensa da siffofinsa shi ne gyaruwar zuciya da cikas imani.

Kirjinsa ya yalwatu gare shi, ya cika da farin ciki da kauna, farin cikinsa ya tsananta, ya wadatu sosai, iliminsa ya yi karfi, hankalinsa ya kwanta, zuciyarsa ta samu nutsuwa, ya kewayawa cikin lambun ilimi, basirarsa ta shafi kanshin wannan lambu, saboda sakankancewarsa cewa darajar ilimi tana bin darajar abin da yake koyarwa. Babu kuwa wani abin da ake koyo da yafi girma, yafi falala fiye da ilimin da yake da wannan siffa. Allah ma'abocin sunaye ne mafiya kyau, da siffofi madaukaki, shi ma darajarsa gwargwadon yadda ake bukatarsa, babu wani abu da zukata suke da bukata fiye da sani mahaliccinsu, da son shi, da farin ciki da shi, da neman kusantar shi. Babu wata hanya ta sanin haka sai ta hanyar sanin siffofinsa da sunayensa, duk lokacin da bawa ya fi sanin sunayen Allah da siffofinsa to yafi sanin Allah, kuma ya fi neman shi, da kusanci da shi, a duk lokacin da bawa yafi kowa inkarin siffofin Allah to ya fi kowa jahilci, da kin Allah, da nisa da shi. Allah ya baiwa bawa matsayi irin matsayin da bawa ya baiwa Allah a wajensa.

Na hufu :

Hakikanin wanda ya san Allah yana kafa hujja ne da abin da ya sani na sunayensa da siffofinsa a kan abin da yake aikatawa ko yake shar'antawa na shari'o'I, saboda Allah Madaukakin Sarki ba ya aikata komai sai abin da sunayensa da siffofinsa suka nuna. Ayyukan Allah suna kewayawa ne tsakanin adalci da falala. Haka nan Allah ba ya shar'anta hukunce-hukunce sai abin da hikmarsa da falalarsa da adalcinsa suka nuna, duka labaran Allah gaskiya ne, duka umarnin Allah da haninsa adalci ne da hikima da rahama. Wannan kuwa wani ilimi ne da bayyanarsa ta fi karfin a yi bayaninta.

Na biyar :

Alaƙa mai karfi tsakanin siffofin Allah mai girma da buwaya da abin da ya hukunta na ibadu a fili da boye, domin kowacce siffa a karkashinta akwai wata keɓantacciyar bauta, haka abin yake a dukkan nau'o'in ibadu na zuciya da na gaɓɓai, bawa ya san Allah ya kaɗaita da cutarwa da amfanarwa, da bayarwa da hanawa, da halitta, da azurtawa, da rayawa da kashewa, wannan zai haifar masa da bautar dogaro ga Allah a boye, da abin da kuma dogaro ga Allah ya kunsu a fili. Sanin da bawa ya yi na cewa Allah yana ji, yana gani, babu wani abu daidai da kwayar zarra da yake buya gare shi, ya san abin da yake boye da wanda yake sarari, ya san abin da idanu maha'inta suke yi, kuma ya san abin da zukata suka boye, wannan zai sa bawa ya kiyaye harshensa da gaɓɓansa da waswasinsa,

zai yi koƙari ya kiyaye su daga abin da Allah bai yarda da shi ba, ya kuma sanya waɗannan gaɓɓai akan abin da Allah yake so, ya kuma yarda da shi, ya samu kunya a boye, da kunyar nisantar haramun da munanan ayyuka. Sanin bawa da wadatar Allah da karamcinsa, da kyautatawarsa da rahamarsa, yana kara wa bawa fata mai yawa a wurin Allah. Hakanan sanin bawa da girman Allah da ɗaukakarsa da buwayarsa, yana haifar masa da kasƙantar da kai da son Allah, waɗannan halaye kuma sai su haifar masa da nau'oin ibada na fili, don haka duk bauta ta koma zuwa ga sunayen Allah da siffofinsa.

Na shida :

Bauta da sunayen Allah da siffofinsa tana da tasirin mai kyau akan gyaruwa zuciya, da gyaruwar halaye, kamar yadda watsi da hakan ya kan jawo cuttuttukan zuciya

Na bakwai :

Akwai lallashi a cikin sani sunayen Allah da siffofinsa ga bawa a lokacin da masifu da abubuwan ƙi suka same shi, saboda idan bawa ya san Ubangijinsa masani ne, mai hikima, mai adalci, ba ya zaluntar kowa, sai bawa ya yarda da abin da ya same shi ya yi haƙuri, ya gane cewa abubuwan ƙi da suka same shi da musifu akwai wata maslaha a ciki da amfani, wanda shi bai sani ba, amma haka Allah ya tsara a bisa iliminsa da hikimarsa, sai ya samu nutsuwa da Ubangijinsa, ya maida lamarinsa zuwa gare shi.

Na takwas :

Fahimtar ma'anonin sunayen Allah mai girma da buwaya da siffofinsa hanya ce zuwa ga samun son Allah da girmama shi, da fata gare shi, da tsoron shi, da kula da shi, da sauran abubuwan da sanin Allah da sunayensa da siffofinsa suke kawowa.

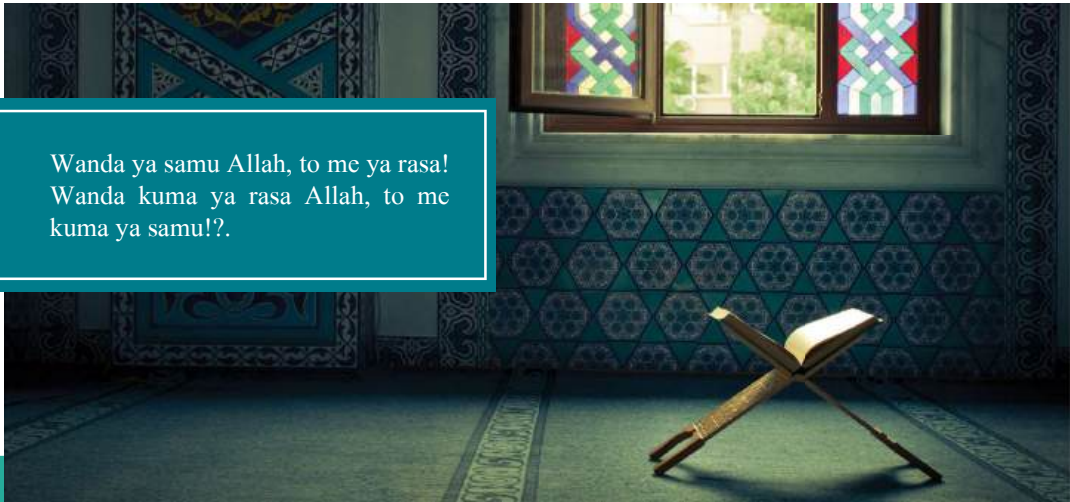
Na tara :

Cikin lura da ma'anonin sunayen Allah da siffofinsa akwai samun taimako akan fahimtar littafin Allah, saboda Allah ya umarce mu da lura da fahimtar Alkur'ani, a inda ya ce, **"Littafi ne mai albarka mun saukar da shi don su fahimci ayoyinsa, kuma masu hankali su wa'azantu"** (Saad : 29)

Duba da cewa Alkur'ani mai girma cike yake da sunayen Allah da siffofinsa, don haka fahimtarsu ƙofa ce babba ta fahimtar Alkur'ani, idan ka bibiyi Alkur'ani zaka fahimci cewa akwai wani mai mulki wanda yake tsaye akan dukkan komai, a saman al'arshi, yana jujjuya al'amuran bayinsa, yana umarni ya hanawa, yana aiko da Manzanni, yana saukar da littattafai, yana yarda, yana fushi, yana bada lada, yana ukuba, yana bayarwa, yana hanawa, yana ɗaukakawa, yana kasƙantawa, yan ɗagawa, yana saukewa, yana gani yana ji, daga saman sammai bakwai, ya san abin da yake boye, da na fili, yana aikata abin da ya so, ya siffatu da dukkan kamala, ya kuɓuta daga dukkan aibi, babu wani abu da zai motsa sai da izininsa, babu wani ganye da zai faɗo sai da saninsa, shi mai hikima ne masani.

Na goma :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa yana dasa ladabi ga Allah a cikin zuciya, da jin kunyar Allah. Ladabi ga Allah shi ne tsayawa da yin addininsa, da ladabtuwa da ladubbansa a fili da 6oye, babu wanda zai zama mai ladabi ga Allah sai ya kiyaye abubuwa uku : sanin Allah da sunayensa da siffofinsa, sanin addininsa da shari'o'insa, da abin da yake so, da abin da baya so, sannan da zuciyar da take

A photograph of a room with a window and a book on a stand. The room has a green patterned rug and a window with a colorful geometric pattern. A book is open on a wooden stand in the foreground.

Wanda ya samu Allah, to me ya rasa!
Wanda kuma ya rasa Allah, to me
kuma ya samu!?

shiryc wajen karɓar gaskiya a ilmance da aiki da hali.

Na sha ɗaya :

Sanin Allah da sunayensa da siffofinsa suna baiwa bawa basirar gane laifukansa da aibobin kansa, sai ya yi koƙarin gyarawa, abubuwan da suke kawo jayayya da musu da gaskiya, guda huɗu : girman kai, hassada, fushi, shahara. Abin da kuma yake kawo waɗannan huɗun shi ne bawa ya jahilci Ubangijinsa da ya jahilci kansa. Da bayan ya san Ubangijinsa ya san siffofinsa na kamala da daukaka, ya kuma gane laifukan kansa da matsalolinsa to ba zai yi girman kai ba, kuma ba zai yi fushi ba, kuma ba zai yi wa wani hasada ba a kan abin da Allah ya bashi.

Na sha biyu :

Jahiltar sunayen Allah da siffofinsa da rashin fahimtarsu, da bautawa Allah da su, dalili ne na ɓata da jahilci da halaka, wanda duk bai san Allah da Manzanninsa ba to me ya sani? Kuma wane abu ya gane wanda bai gane wannan ba?. Wane aiki ko ilimi ya samu wanda ilimin sanin Allah da aiki da yardarsa ya wuce

Sanin Allah
(S.W.T) gyaruwar
zukata ne da jiki

shi?. kuma meye da shi. Domin rayuwar ɗan adam tana tare da rayuwar zuciya da ruhinsa, babu wata rayuwa ga zuciya sai idan ta san wanda ya halicceta, tare da son shi, da bauta masa shi kaɗai, da komawa zuwa gare shi, duk wanda ya rasa wannan rayuwa to ya rasa dukkan alheri gaɓaɗaya, koda kuwa ya samu duniya a maimakonta.

Na sha uku :

Sanin sunayen Allah da siffofinsa sababi ne na tsantsanta tauhidi, da samun cikas imani, kuma ayyukan zuciya su bayyana, na tsarkake ibada, da so, da tsoro, da fata, da dogara ga Allah shi kaɗai. Duk da girman wannan babi wajen gyara zukata da tace su, da raba su da waswasin shaidan, kaɗan ne cikin mutane masu kula da shi. Duk wanda kuwa ya lura da shari'a da madogararta, sai ta fahimci alakar ayyukan gaɓɓai da ayyukan zukata, kuma ayyukan gaɓɓai ba sa amfani in babu na zukata, kuma ayyukan zukata sun fi zama wajibi fiye da na gaɓɓai. Shin mumini yana bambanta da munafiki ne in ba don abin da yake zuciya ba na aikin da kowa yake yi, wanda yake bambanta su, shin akwai wanda zai iya shiga musulunci ba tare da aikin zuciya ba kafin gaɓɓansa su yi. Don haka bautar zuciya ta fi bautar gaɓɓai, kuma ta fi yawa da dauwama, kuma ita ce hanya zuwa ga bautar gaɓɓai, don haka wajiba ce a kowanne lokaci.

Ka'idoji Da Fadakarwa Game Da Fahimtar Sunayen Allah Da Siffofinsa

“Babu abin da ya yi kama da shi, shi mai ji ne mai gani”

1. Sunayen Allah gabaɗayansu masu matuƙar kyau ne, Allah ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau” (Al-aaraf: 180)

Allah ya sanar da mu zatinsa mai girma don mu bauta masa, mu girmama shi, mu so shi, mu ji tsoronsa, mu yi faunar abin da yake wajensa.

2. Tabbatar da sunayen Allah da siffofinsa ta hanyoyi biyu ne, babu ta uku, su ne, littafin Allah mai girma da buwaya, da sunnar Manzonsa (S.A.W). Sunayen Allah da siffofinsa ba sa tabbata da waninsu. Sai mu tabbatar da abin da Allah da manzonsa suka tabbatar. Kuma mu kore abin da Allah da Manzonsa suka kore, mu tabbatar da kamala kishiyarta. Abin da Allah da Manzonsa ba su tabbatar da shi ba, na sunan Allah da siffofinsa, kuma ba su kore shi ba. To mu ma ba za mu tabbatar da shi ba, kuma ba za mu kore shi

ba. Amma ma'anar lafazin sai mu yi filla-illa da shi, idan ana nufin gaskiya da shi wadda ta dace da Allah sai a karɓa, idan kuwa ana nufin wata ma'ana ce da ba ta dace da Allah ba to wajibi ne ya kore wannan ma'ar.

3. Magana akan siffofin Allah, kamar magana ce akan zatin Allah, kamar yadda ba mu san yaya zatin Allah yake ba, hakanan ma bamu san yaya siffofin Allah kyawawa suke ba, sai dai za mu yi imani mu sallama ba tare da shakka ba, ko canzawa ba, ko kamantawa, ko misaltawa ba.
4. Sunayen Allah da siffofinsa suna da ma'anoni na haƙiƙa ba na aro ko na kintace ba. Dukkaninsu suna nuna zatin Allah ne, da kuma siffofi cikakku waɗanda suke tare da shi Allah. Kamar sunansa (Mai iko) (Masani) (Mai Hikima) (Mai ji) (Mai gani), duk waɗannan sunaye ne da suke nuna zatin Allah, da

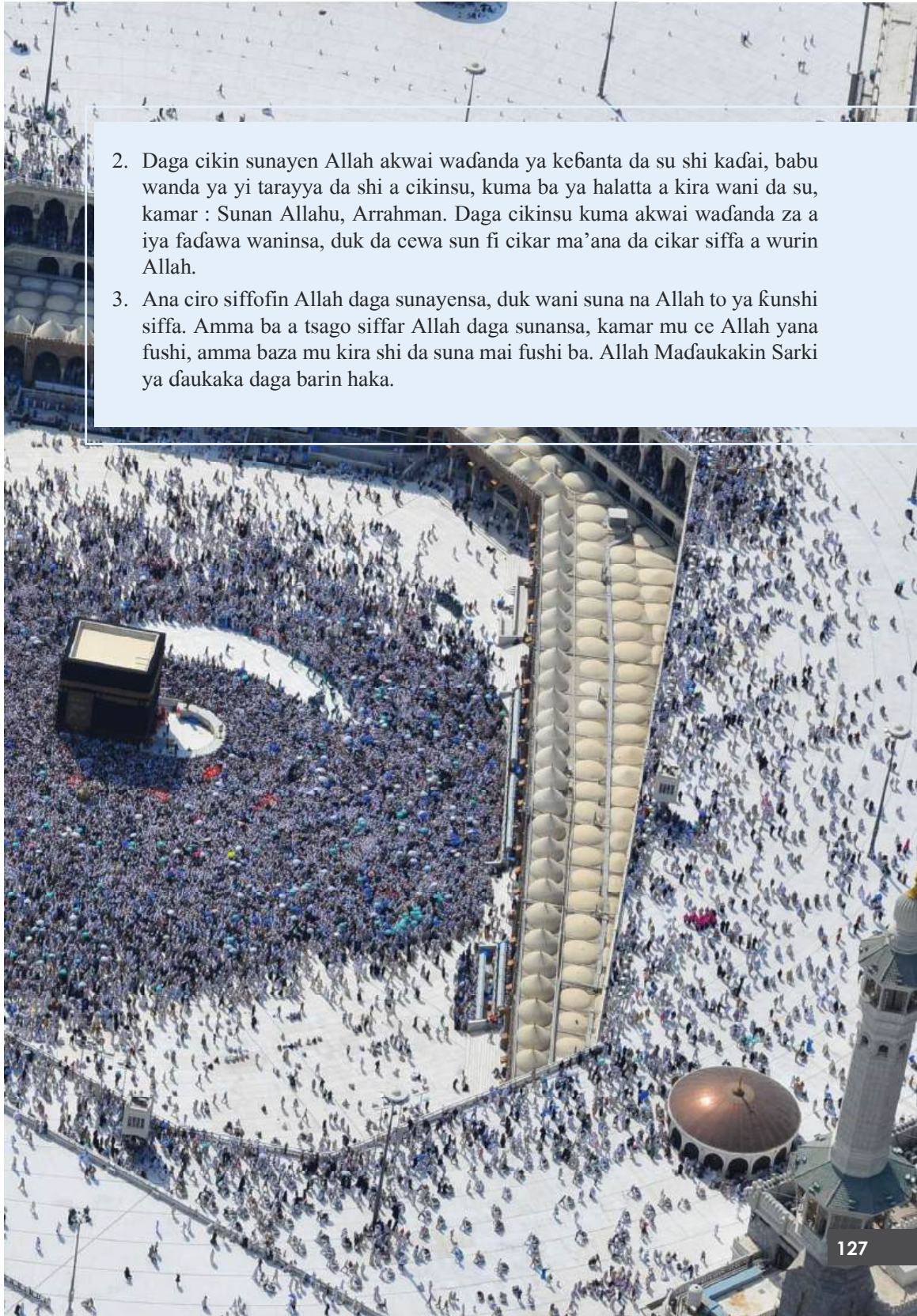
kuma abin da yake tare da shi na iko da ilimi da hikima da ji da gani.

5. Tsarkake Allah daga tawaya, tsarkakewa ce ba tare da bata ma'ana ba, da kore dukkan nakasa daga Allah a dunnule, kowace irin nakasa ce, da tabbatar masa da kamala a cikin kowanne abu da ya kebanta da shi. Allah ya ce, “Babu abin da ya yi kama da shi. Shi mai ji ne mai gani” (Ashshura : 11)
6. kamar yadda imani da sunayen Allah suke hukunta yin imani da siffar da sunan ya kunsu, to haka ma imani da sunan Allah yana hukunta imani da abin da yake biyo bayan sunan na tasiri. Misali sunan Allah (Arrahman) wato mai rahama, ya kunsu cewa Allah yana da siffar rahama, kuma yana yi wa bayinsa rahama.

Ga wasu bayanai masu mahimmanci da zasu taimaka wajen fahimtar sunayen Allah da siffafinsa, ga su kamar haka :

1. Sunayen Allah ba su da wani adadi kyadadde. Ya zo a cikin hadisi: “Ina rokonka da duk wani suna da yake naka ne, ka kira kanka da shi, ko ka sanar da wani cikin halittarka shi, ko ka saukar da shi a cikin littafinka, ko ka kebance kanka da sanin shi a cikin ilimin gaibu a wajenka”. (Ahmad ne ya rawaito shi)

2. Daga cikin sunayen Allah akwai waɗanda ya keɓanta da su shi kaɗai, babu wanda ya yi tarayya da shi a cikinsu, kuma ba ya halatta a kira wani da su, kamar : Sunan Allahu, Arrahman. Daga cikinsu kuma akwai waɗanda za a iya faɗawa waninsa, duk da cewa sun fi cika ma'ana da cika siffa a wurin Allah.
3. Ana ciro siffofin Allah daga sunayensa, duk wani suna na Allah to ya kunshi siffa. Amma ba a tsago siffar Allah daga sunansa, kamar mu ce Allah yana fushi, amma baza mu kira shi da suna mai fushi ba. Allah Maɗaukakin Sarki ya ɗaukaka daga barin haka.

Tasirin Imani Da Sunayen Allah Da Siffofinsa A Kan Bawa

1. Bautawa Allah da sunayensa da siffofinsa. Bawa idan ya san sunayen Allah da siffonfinsa, ya yi imani da su kamar yadda Allah yake so, ya san ma'anarsu akan yadda imaninsa zai karu, sai ya girmama Allah, a cikin zuciyarsa, don haka aka ce, "wanda duk yafi sanin Allah to ya fi tsoronsa".

2. Karuwar Imani

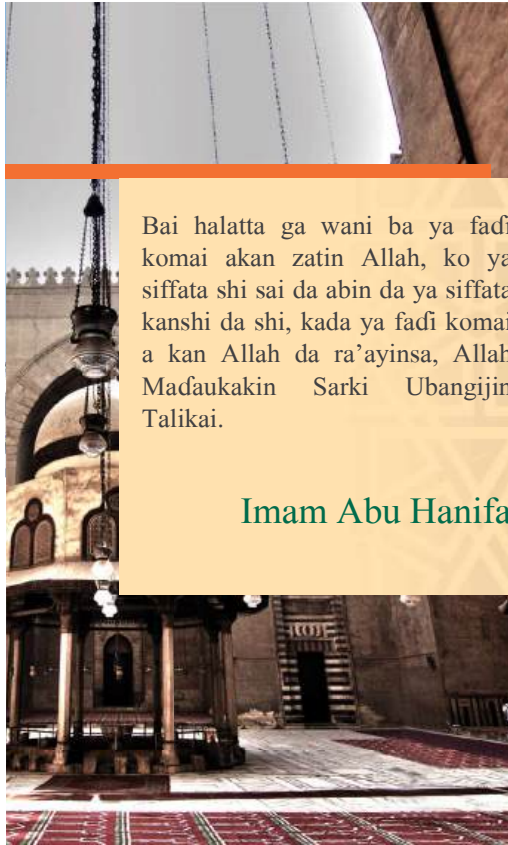
Sanin Sunayen Allah mafiya kyau, da siffofinsa madaukaka suna sa bawa ya ji girman Allah, sai imaninsa da kasƙantar da kansa ga Allah mai girma da buwaya su karu. "Wadanda suka shiriya, ya kara musu shiriya" (Muhammad : 17)

3. Ambaton Allah

Duk wanda ya san Allah sai ya so shi, wanda kuma ya so Ubangijinsa sai ya yawaita ambatonsa, saboda zai mamaye masa zuciya da so, har a wayi gari ba ya soyayya sai don saboda shi, ba ya kiyayya sai saboda shi.

4. Son Allah mai girma da buwaya Allah yana cewa : "Daga cikin mutane akwai wadanda suke riƙon wasu kishiyoyi koma bayan Allah, suna son su kamar yadda suke son Allah, wadanda suka yi imani sun fi tsananin son Allah". (Albakra : 165)

Idan bawa ya san girman siffar Ubangiji sai ranshi ya karkata zuwa gare shi, ya ratayu da shi, zuciya ta farin ciki da sanin Ubangijinta, saboda kamalarsa da kyansa, sai bawa ya ji dadin zancen Allah, ya samu hutu ta hanyar kiran shi, da fata gare shi da tsoronsa, saboda son Allah duk yana kawo haka, sai ka samu bawa yana son Allah, yana son abin da Allah yake so, yana son wanda Allah yake so.

Bai halatta ga wani ba ya fadī komai akan zatin Allah, ko ya siffata shi sai da abin da ya siffata kanshi da shi, kada ya fadī komai a kan Allah da ra'ayinsa, Allah Madaukakin Sarki Ubangijin Talikai.

Imam Abu Hanifa

5. Jin kunyar Allah

Duk lokacin da ka ga kwarjinin Ubangiji sai jin kunyarsa ta karu a wajenka, sai ka tuna mutuwa ka yi kuka, ka kiyaye gaɓɓanka don ka samu yardar Allah.

6. Kasƙantar da kai ga Allah

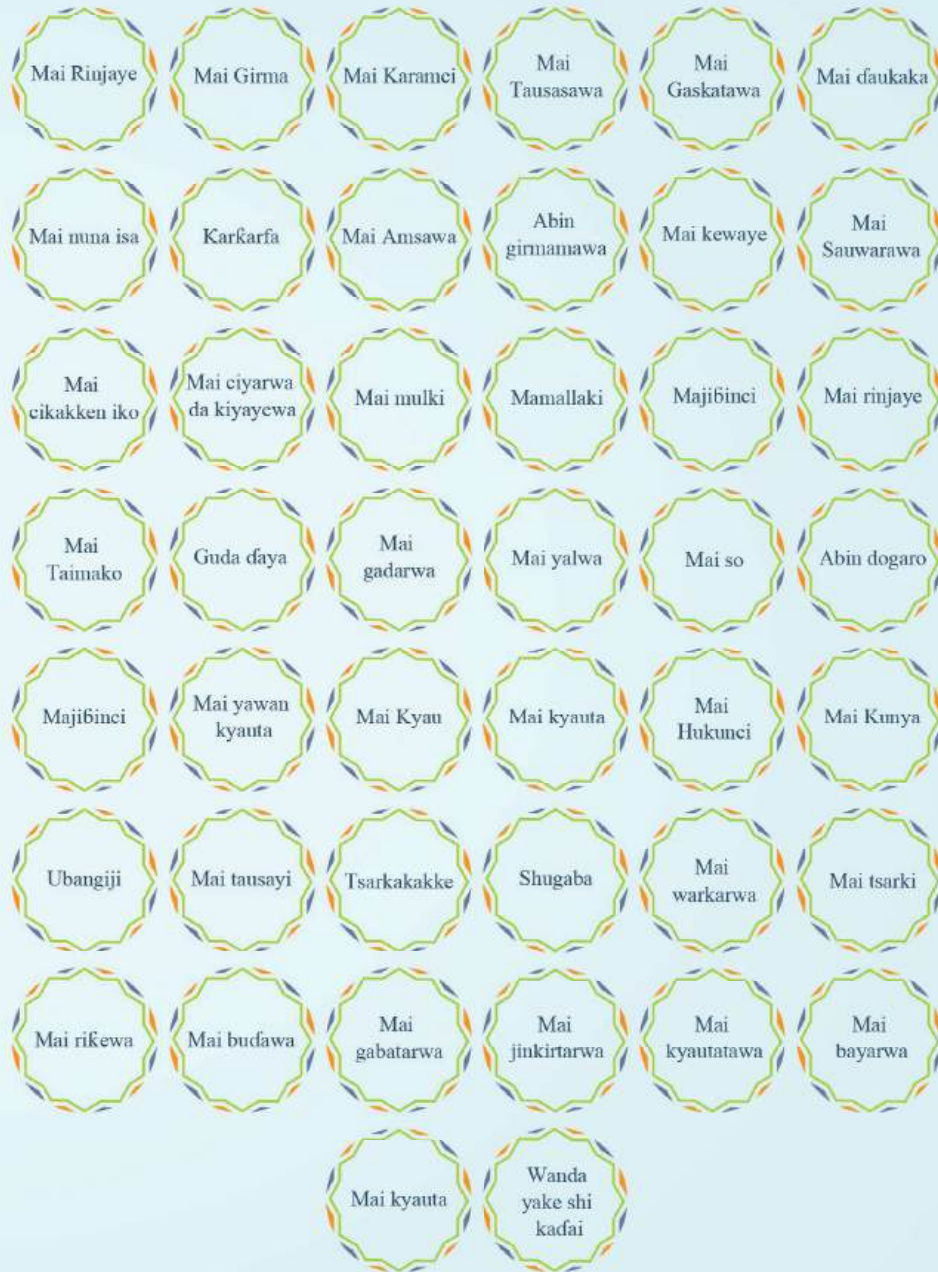
Idan kasan buwayar Allah, sai kasan kasƙancinka. Idan kasan ƙarfin Allah, sai ka gane rauninka. Idan ka san abubuwan da Allah ya mallaka sai ka san talaucinka. Idan kasan kamalar Allah sai kasan tawayarka. Idan ka san cikar siffofinsa da kyan sunayensa sai kasan cikar talaucinka da buƙatarka da kasƙancinka, don haka kai ba kowa ba ne face bawa.

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Yi bayanin faɗin Allah Madaukakin Sarki : “Allah yana da sunaye mafiya kyau ku bauta masa da su. Ku bar waɗanda suke karkacewa a cikin sunayensa, za a saka musu abin da suka kasance suna aikatawa”. (Al-aaraf : 180)
2. Don me sanin sunayen Allah da siffofinsa ya zama mafi darajar ilimumka?
3. Yaya zaka fahimci sunayen Allah da siffofinsa? Misali yaya zaka fahimci cewa Allah shi ne mai yawan gafara?

Shi ne Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi.

Wanda yake shi Kadai	Mafi Daukaka	Mafi Karamci	Abin Bautawa	Na Farko	Na Karshe
Na sarari	Na boye	Mai kaga halitta	Mai alheri	Mai gani	Mai yawan karbar tuba
Mai Tilastawa	Mai kiyaycwa	Mai Isarwa	Mai kiyaye wa	Mai tausayawa	Na Gaskiya
Mabayyani	Mai hikima	Mai Haƙuri	Sha Yabo	Rayayye wanda baya mutuwa	Tsayayye da Zatinsa
Mai Cikakken Sani	Mahalicci	Mai Yawan halitta	Mai yawan jinkai	Mai Rahama	Mai Jinkai
Mai Yawan Azurtawa	Mai Kulawa	Mai Aminci, kuma Kubutacce daga dukkan wani aibi	Mai Ji	Mai godewa	Mai Yawan Godiya
Halartacce	Abin nufi da bukata	Masani Kowa Da Komai	Mabuwai	Mai Girma	Mai Afuwa
Mai cikakken sani	Madaukaki	Mai Yawan Gafartawa	Mai Yawan Gafara	Mawadaci	Mai Budi
Mai Iko	Mai Rinjaye	Tsarkakakke	Mai Iko	Makusanci	Mai Karfi

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, Allah yana da sunaye casa'in da tara,
xari ba xaya, wanda duk ya kiyaye su sai shiga Aljannah" (Bukhari ne ya rawaito shi)
Kiyaye sunayen Allah mafiya kyau ya kunshi haddace su da sanin ma'anoninsu, da aiki
da abin da suke hukuntawa, da rokon Allah da su:

Rayuwa Tare Da Allah Da Sunayensa Da Siffofinsa

A. Shi ne Allah

Allah Mai Rahama Mai Jinkai

Haƙiƙa Allah mai rahama mai jinkai ne

Ya wajabta wa kansa yin rahama, kuma rahamarsa ta riga fushinsa, kuma ta yalwaci dukkan komai.. “**Lallai rahamar Allah tana kusa da masu kyautatawa**” (Al-aaraf : 56)

“Lallai Shi Allah mai rahama ne mai jinkai”

Allah ya fi jin tausayinmu fiye da iyayenmu mata. Manzon Allah (S.A.W) ya nuna wata mace mai shayar da wani jinjiri ya ce, “**Kuna ganin wannan za ta iya sanya danta cikin wuta, sai muka ce, a’a, ba za ta iya jefa shi cikin wuta ba, sai Manzon Allah ya ce, “Allah ya fi tausayin bayinsa fiye da wannan ga danta”**”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

“Lallai Shi Allah mai rahama ne mai jinkai”.

Yana tausayin dukkan bayinsa, kuma yana da wata rahama da ya keɓance ta ga bayinsa muminaɪ “**Allah ya kasance danagane da muminaɪ mai jinkai**” (Al-ahzab : 43)

“Haƙiƙa shi Mai jinkai ne”

Yana cikin jinfan shi aiko Muhammad (S.A.W) don ya zama rahama ga talikai, mai shiryar da su, mai kiyaye musu maslaharsu ta duniya da ta addini

“Lallai shi mai jinkai ne”

Mai rahama, mai jinkai, mai alheri, mai karamci, mai kyauta, mai jinkai, mai yawan kyauta. Waɗannan sunaye ma’anoninsu suna kusa da juna, kuma dukkaninsu suna nuna siffantuwar Allah da rahama, da aikin alheri, da kyauta, da karamci, kuma suna nuna yalwar rahamar Allah wadda ta haɗa komai da komai, gwargwadon yadda hikimar Allah ta hukunta. Ya keɓance muminaɪ da wani kaso mai yawa a cikinta, da rabo mai girma. Allah ya ce, “**Rahamata ta yalwaci dukkan komai, zan rubutata ta akan waɗanda suke da taƙawa**” (Al’aaraf : 156) Ni’imomi da kyautatawa dukkansu alamu ne na rahamar Allah Maɗaukakin Sarki da kyautarsa da karamcinsa, da alkhairin duniya da lahira, duk wannan alamomin rahamarsasa ne.

Ba wanda yake riƙe da rahamarsa sai shi, babu wanda yake sakinta sai shi.

“Abin da Allah ya buƙe na rahamarsa ga mutane babu mai riƙe shi, abin da kuma ya riƙe babu mai sakinsa a bayansa, shi ne mabuwayi mai hikima”.

(Fadīr : 2)

Lallai shi Allah mai rahama mai jinkai

Allah mai yawan kyauta ne

Lallai shi Allah mai yawan bayarwa da yawan kyauta

Ya wanda yake ba da ni’ima, ya wanda yake ba da abin nema, ya wanda yake ba da kyautatawa

Ka ba ni kyautar yardarka, ka ba ni aminci, ka ba ni sa’ada da tausayi.

Ka yi mana kyautar ka kara mana, kai ne ma’abocin kyauta da karamci “Ka ba mu wata rahama daga wajenka, haƙiƙa kai mai yawan bayarwa ne mai yawan jinkai” (Al-imran : 8)

“Allah mai karamci ne, yana son karamci da halaye masu girma, yana kin kasƙantun halaye”
(Tirmizi ne ya rawaito shi)

“Mai Yawan kyauta da bayarwa

Yana ba wanda ya so, yana hana wanda ya so.

“Mai yawan kyauta”

Kyautarsa ba ta da iyaka, ba mai mayar da falalarsa, yana cewa abu : “kasance, sai ya kasance”
(Albafra : 117)

“Mai yawan bayarwa”

Yana ba da arziƙin fili da na boye, yana baiwa da falalarsa da karamcinsa.

Daga cikin haka abin da Allah yake buƙewa bayinsa daga tunani mai kyau, da amfani, da ilimi da shiriya, da dacewa, da karɓa addu’a, dukkan wannan yana cikin arziƙi na boye da Allah yake ba da yawa daga cikin mutane.

“Mai yawan bayarwa”

Ya bayar, ya hana, ya sauke ya dɒukaka, ya sadar, ya yanke, a hannunsa alheri yake, kuma shi mai iko ne akan komai

Shi ne Allah mai yawan bayarwa da yawan kyauta

Allah Mai yalwa ne

Lallai Allah mai yalwa ne “lallai Allah ne mai yalwa ne kuma masani ne”
(Albakra : 115)

“Mai yalwa”

Mai kyauta ne ga wanda ya roka

“Mai Yalwa”

Cikakke cikin siffofinsa, mai girma cikin sunayensa, ba za a iya kidigdige yabo a gare shi ba, mai girma, mai yalwar mulki da iko da falala da kyauta da kyautatawa.

“Mai yalwa”

Ya yalwaci halittarsa gabaɗaya wajen kyauta da gamsarwa da ilimi da kiyayewa da tsatstsara al’amura.

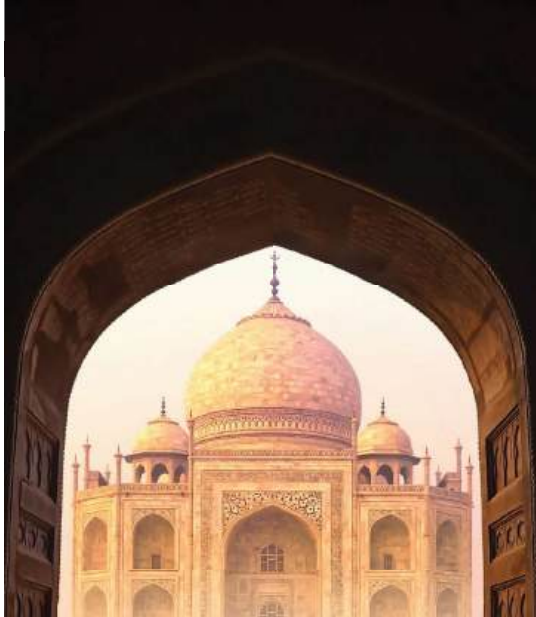
“Mai Yalwa

Wanda jin sa ya yalwaci dukkan sautuka, yaruka ba sa cude masa.

“Mai Yalwa”

Ya sauwaka wa bayinsa bauta, ya kuma sanya musu addini mai sauƙi, ya kuma yalwata musu.

Hakika Shi Allah Mai yalwa ne

“Abin ƙauna” wanda yake son Annabawansa, da mabiyansu, kuma su ma suna son shi, sun fi son shi fiye da komai, zuciya su ta cika da son shi, harsunansu suna cike da yabonsa, zukaƙansu sun tafi wajensa da so da ƙauna da komawa zuwa gare shi cikin dukkan al’amura.

Allah Abin Ƙauna ne

Haƙiƙa Shi Allah abin ƙauna ne Shi ne mai yawan gafara abin ƙauna” (Alburuj : 14)

Allah mai ƙaunar bayinsa ne, yana son su, yana kusanto su, yana yi musu abin da za su yarda, kuma ya yarda da su. “Yana son su, suna son sa” (Alma’idah : 54)

Allah yana azurta su da son mutane gare su, su so su, su karfi abin da suka zo da shi.

“Abin Ƙauna”

Makusanci abin ƙauna, mai son alheri ga bayinsa

“Abin ƙauna”

Bayinsa suna son shi, suna shaukin gamuwa da shi. Ya zo a cikin hadisi : “Wanda ya so gamuwa da Allah sai Allah ya so gamuwa da shi” (Bukhari ne ya rawaito shi)

“Abin Ƙauna”

Yana umartar ka da wanke zuciya, da tsarkake ta daga gaba da ƙiyayayya, da wanke daga dattin ƙulli da

ruwan so da ƙauna, da kashe wutar hassada da ƙanƙarar soyayya da ƙauna.

Lallai Shi ne Allah Abin ƙauna

Allah Rayayye Tsayayye

Hakika shi ne Allah Rayayye Tsayayye “Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, rayayye tsayayye” (Al-imran : 2)

Hakika shi ne Allah tsayayye “Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, rayayye tsayayye” (Al-imran : 2)

“Rayayye”

Cikakkiyar rayuwa, ba ya buƙatar waninsa, amma kowa yana buƙatarsa, kuma komai zai halaka Fuskarsa.

“Tsayayye”

Wanda yake tsaye da kansa, mawadaci gabarin waninsa

“Tsayayye”

Wanda yake tsaye akan kowace rai da abin da ta aikata, mai kiyaye ayyukan ba yi da halayensu da maganganunsu, da kyawawan ayyukansu da munannansu, mai ba su sakamako a kansu.

“Tsayayye”

Wanda yake lissafa abin da bayi suka aikata.

“Tsayayye”

Wanda ya dau nauyin rayuwar dukkan halittarsa, yana azurta su, yana jujjuya al’amuransu, da sha’aninsu.

“Rayayye Tsayayye”

Mawadaci wanda ba zai gushe ba. Ya daukaka ya tsarkaka.

Hakika Shi ne Allah rayayye tsayayye.

“Rayayye Tsayayye”

Mai cikakkiyar rayuwa, wanda yake tsaye da kansa, kuma wanda yake tsaye a kan ma’abota sammai da kassai, wajen jujjuya al’amuransu da halayensu.

Rayayye”.

Wanda ya zatinsa ya tattara dukkan siffofin kamala

Allah shi ne Mai tilastawa

Hakika Shi ne Allah mai girma da buwaya mai tilastawa. “Shi ne Allah wanda babu abin bautawa sai shi, mai mulki, tsakakakke, mai aminci, mai gaskatawa, mai kulawa, mabuwayi mai tilastawa, mai nuna isa, tsarki ya tabbata gare su daga barin abin da suke siffata shi da shi” (Al-hashru : 23)

“Mai Mikarwa”

Mai dora karyayye, mai taimakon fursuna, mai wadatar da talaka, mai tayar da masu tuntube, mai gafarta zunuban masu zunubi, mai yanta waɗanda suke cikin azaba, mai tayar da zukatar masoya masu tsoronsa.

“Mai rinjaye”

Wanda ɗaukakarsa ta cika, ni’amarsa ta girmama a kan dukkan komai

“Mai kasaita”

Wanda komai da komai suka sunkuya masa, suka sallama masa, babu wani abu da yake shagaltar da shi daga wani abu.

“Mai kasaita”

Ma’abocin kasaita, da sarauta, da isasshen mulki, da girma da ɗaukaka

“Mai rinjaye”

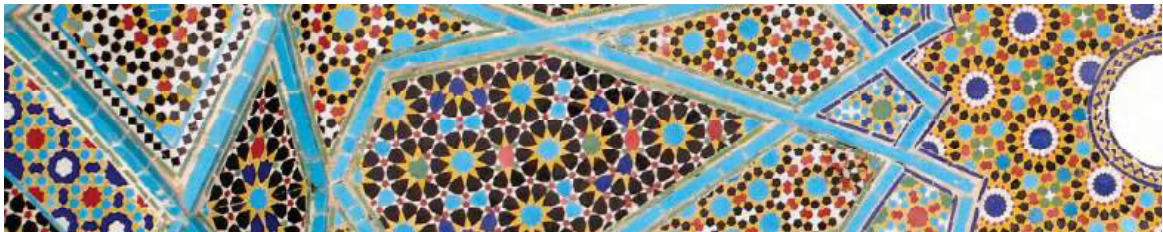
Wanda dukkan masu girman kai suka sunkuya masa, masu girma suka karaya a gabansa, masu mulki da manya suka kasanta a gabansa, masu laifi da ɗagawa suka zube a gabansa.

Hakika Shi ne Allah Mai tilastawa ne

“Al-jabbar”

ma’ana maɗaukaki, mai rinjaye, mai tausayi, mai miƙar da karyayyun zukata, da gajiyye mai rauni, da wanda ya faka a wajensa.

Allah Shi ne Mai kyau

Haƙiƙa Shi ne Allah mai kyau mai girma da buwaya

Ya Allah muna roƙonka samun jin daɗin ganin fuskarka mai karamci, da shaukin gamuwa da kai

“Mai kyau”

Yana da sunayen da babu abin da ya fi so kyau, da siffofin da babu abin da ya fi su cika

“Mai kyau”

Cikakkun kyawawan sunaye, cikakkun kyawawan sifofi, kyawon da ya kai matuƙa ga kyau. “Kalmomin Ubangijinka sun cika wajen gaskiya da adalci” (Al-an’am : 115)

Wanda ya kyautatawa komai da ya halitta.

“Mai kyau”

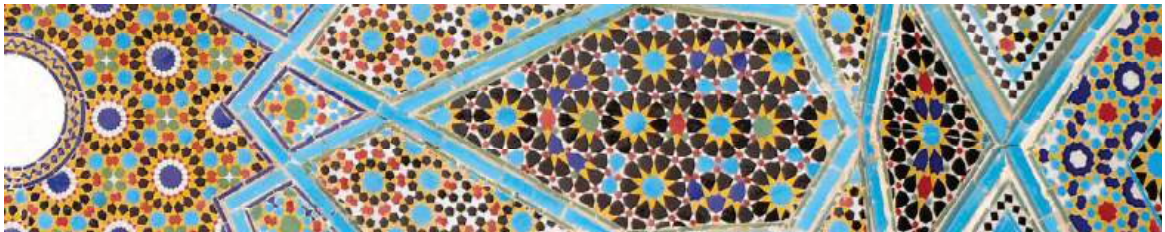
Kyau abubuwan duniya dalili ne na kyansa mai girma da buwaya, kyansa hankali ba ya iya sanin ƙarshensa, haka ma babu wata fahimta da za ta iya sanin ƙarshensa. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ba zan iya ƙididdige yabo gareka ba. Kai kamar yadda ka yabi kanka “ (Muslim ne ya rawaito shi)

“Mai kyau”

Ya yi wa halittarsa kyautar kyau, da kyan halaye, ya kuma ba su kyautar yi masa kyakkyawan zato.

Ya wanda yake mai kyau, yana son kyakkyawa, ka ƙawata zukanmu da imani, ka yi mana kyautar halaye kyawawa, da zukata masu kyau, da zahiri mai kyau.

Haƙiƙa Allah shi ne Mai kyau

Allah masani kwararre mai ba da labari, mai kewaye da dukkan komai da iliminsa

Hakika shi ne Allah kwararre wanda yake kewaye da komai da iliminsa.

“Masani, kwararren mai bada labari, wanda yake kewaye da komai da iliminsa”

Wanda iliminsa ya kewaye komai ciki da waje, fili da boye, wajiban abubuwa da wadanda ba za su yi wu ba, da wadanda za su yi wu, da duniyar sama da kasa, da can da yanzu, da nan gaba, babu wani abu da yake boye masa.

“Masani kwararre Mai bada labari”

“Lallai Allah a wurinsa ne sanin ilimin alkiyama yake, yana saukar da ruwan sama, yana sanin abin da yake cikin mahaifa, wata rai ba ta san abin da za ta yi gobe ba, haka ma wata ran ba ta san a inda za ta mutu ba, lallai Allah shi ne masani kwararre mai ba da labari” (Lukman : 34)

“Allah masani mai kewaye da komai da iliminsa”

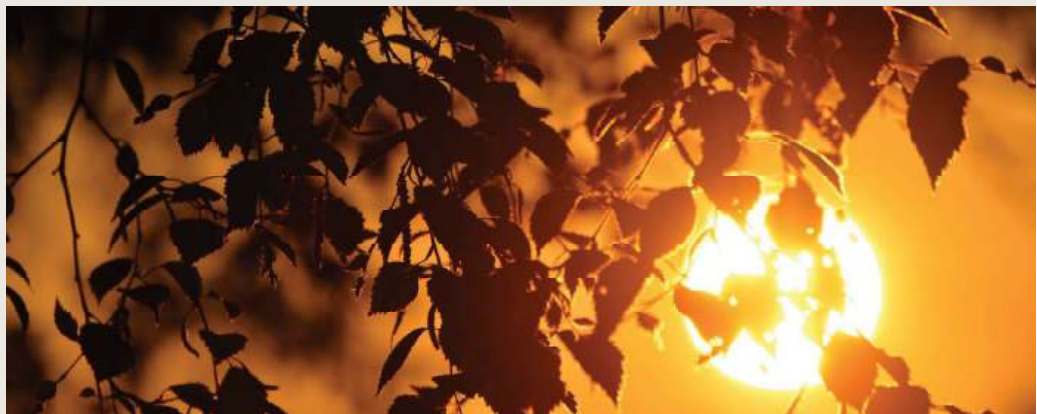
“Ya san abin da yake cikin sammai da kassai, ya san abin da kuke boyewa da abin da kuke bayyanawa, Allah masanin abin da yake cikin kirji ne” (Attagaabun : 4)

Shi Allah Masani ne ga dukkan komai

“Allah wanda ya halicci sammai bakwai, kuma kasa kwatankwacinsu, yana saukar da al’amura tsakaninsu, don ku sani Allah mai iko ne a kan dukkan komai, kuma ya kewaye komai da saninsa”. (Adfalak : 12)

Allah madaukakin Sarki ya ce, “Lallai Allah ya kewaye dukkan komai da sani” (Adfalak : 12)

Lallai Allah masani ne kwararre mai ba da labari, mai kewaye da dukkan komai da sani

Allah Makusanci

Lallai Allah makusanci

Ya wanda yake kusa da wanda ya kira shi, ya wanda yake kusa da wanda ya yi fata nagari gare shi.

Ya wanda yake kusa da wanda ya roke shi, ya wanda yake kusa da mu fiye da jijiyar wuyanmu

Ka yi mana baiwar samun debe kewa da kai, da zancenka, ya wanda yake kusa

“Idan Bayina suka tambayeka danagane da ni, ka ce ni a kusa nake”

(Albakra : 186)

“Makusanci”

Makusanci a cikin daukakarsa da iliminsa da tsinkayensa na dukkan komai

“Makusanci”

Ga wanda ya kira shi, yana bayarwa yana tausayawa, yana dagewa ya yaye, ya amsawa wanda yake cikin bukata.

“Makusanci”

Ga wanda ya tuba zuwa gare shi, ya ta'allafa da shi, yana gafarta zunubai, yana karɓar tuba.

“Makusanci”

Yana karɓar abin da bawansa ya kusance shi da shi, yana kusantar bawansa gwargwadon yadda bawan ya kusance shi.

“Makusanci”

Wanda yake ganin dukkan yanayin da bayinsa suke ciki, babu wani abin da yake boye masa

“Makusanci”

Makusanci da tausayinsa, da kiyayewarsa, da taimakonsa, da karfafawarsa, wannan na musamman ga bayinsa waliyyansa kadai.

“Makusanci”

Zuwa gare shi bayinsa za su koma a karshen lamarinsu.

“Mu muka fi kusa da shi fiye da ku”

(Alwaḳi’a : 85)

“Makusanci”

Zukata suna nutsuwa da shi, su na farin ciki da ambatonsa.

Lallai Allah Makusanci ne

Makusanci ga kowa da kowa da iliminsa, da saninsa, da kulawarsa, da ganin abin da ake, da kewayewarsa da sanin komai

Allah Mai Amsawa

Lallai Allah mai amsawa ne mai girma da buwaya

“Haḳiḳa Ubangijina makusanci ne mai amsawa”

(Hud : 61)

“Mai amsawa”

Yana amsawa bayinsa idan suka kama kafa gare shi, suka kirawo shi, suka roke shi. Shi ne wanda ya umarce su da addu’a, kuma ya yi musu alƙawarin amsawa.

“Mai amsawa”

Da shi ne fursina ya dogara a cikin kurkunsu, hakanan da shi talaka ya dogara a halin talaucinsa, hakanan maraya a halin mara’icinsa, da marar lafiya a lokacin rashin lafiyarsa, da bakarre yayin da ya rasa haihuwa. Kuma duk ya biya musu buƙatunsu duka.

“Mai amsawa” yana amsawa masu roko duk irin yadda suka kasance, a duk inda suke, a kowanne hali suke ciki.

“Mai amsawa”

Yana amsawa mai tsananin bukata “Waye yake amsawa wanda yake cikin tsananin bukata idan ya kira shi, kuma ya yaye cuta”. (Annamlı : 62)

A lokacin da ya fi kusancin amsa addu’a shi ne lokacin da bawa ya kira shi, ya yi kamun kafa da sunayensa da siffofinsa. Sau tari fursuna ya roke shi ya fito da shi, wanda ruwan teku ya ci, ya roke shi ya kuɓutar da shi, ya nemi arzikinsa daga talaucin da yake ciki ya azurta shi. Maraya nawa ne ya roke shi, ya amsa masa ya kula da shi, har ya girma. Mara lafiya nawa ne ya roke shi lafiya, kuma ya rubuta masa waraka. Nawa wanda ba ya haihuwa ya kasƙantar da kai gare shi, ya azurta shi da ɗa, ya karrama shi.

Lalla Allah mai amsawa ne

Allah Haske ne

Lallai Allah haske ne

“Allah ne hasken sammai da ƙassai” (Annur : 35)

“Haske”

Wanda ya haskaka zukatar bayinsa, waɗanda suka san shi, suka yi imani da shi, ya haskaka zukatansu da shiriyarsa.

“Haske”

Ya tafiyar da duhu da haskensa, ya haskaka sammai da ƙasa, ya haskaka hanyar masu bautata masa, ya haskaka zukatansu.

Allah haske ne, hijabinsa ma haske ne, da zai yaye shi, da kyan fuskarka ya ƙona iya inda ganinsa ya tsaya daga cikin halittarsa.

Lallai Allah haske ne

Allah Mai hikima ne

Lallai shi ne Allah mai hikima

“Ashe ba Allah ba ne mafi iya hukuncin masu hukunci”

(Attiin : 8)

Yang Maha Bijak, Dia yang memiliki kebijakan tinggi dalam penciptaan dan urusan-Nya, Dia tidak menciptakan untuk sesuatu yang sia-sia, dan tidak mensyariatkan sesuatu tanpa tujuan, Dia lah Dzat yang baginya semua hukum baik di dunia maupun di akhirat

“Mai Hikima”

Wanda ya kyautata komai, yake sanya komai a wurin da ya dace da shi, da kaddarawarsa mai girma da daukaka.

“Mai hikima”

Ya shar’anta shari’o’i saboda hikimarsa, ya sunnanta sunnoni saboda hikimarsa, Shari’arsa ta kai matuƙa wajen hikima, a cikin manufofinta da sirrikanta da sakamakarta duniya da lahira

“Mai hikima”

Mai hikima ne cikin abin da ya kaddara ya hukunta, mai hikima cikin abin da ya zartar ya hukunta, mai hikima ne akan talaka da talaucinsa, ko maras lafiya da rauninsa, ko wanda ake bi bashi da damuwarsa da rashinsa, babu matsala a cikin abin ya shirya, babu tawayar a cikin maganganunsa, ko ayyukansa. Tsarki ya tabbata gare shi ma’abocin hikima ta farshe.

“Mai hikima”

Wanda ya kimsawa bayinsa hikima da sani da nutsuwa da bi a hankali, ya sanya al’amura a wurin da ya dace da su.

Allah ne mafi hikimar masu hikima, babu wani abu da zai faru a duniyarsa sai da izininsa, shi ne yake halattawa yake haramtawa, abin da ya shar’anta shi ne hukunci, addini shi ne abin da ya yi umarni da shi da abin da ya hana, babu mai cin gyarar hukuncinsa, babu mai mayar da hukuncinsa da kaddararsa.

“Mai hikima”

Ba ya zaluntar kowa, mai adalci ne cikin umarninsa da haninsa, da labarinsa.

Lallai Allah mai hukunci ne mai hikima

“Mai hikima”

shi ne wanda yake da hikima madaukakiya a cikin halittarsa da al’amuransa, ba ya halittar abu don wasa, baya shar’anta komai haka kawai ba hikima, shi ne wanda yake da hukunci a duniya da lahira.

Allah Mai Mulki, Mamallaki

Lallai shi ne Allah mai mulki

“Mai mulki tsarkakakke” (Al-hashru : 23)

“Mai Mulki”

Ma’abocin girma da daukaka, yana jujjuya al’amuran bayinsa yana tasarrufi a cikinsu, su bayinsa ne, mabukata a gurinsa, shi kuma mamallakinsu ne mai mulkinsu.

Yana da mulki cikakken mulki, babu wani sarki ko mai mulki ko shugaba face mallakarsa ne, babu wani alheri a sama ko a kasa face kyautarsa ce da falalarsa.

“Dukkan abin da yake sammai da kasa nasa ne” (Albakra : 255)

Mai Mulki

“Yana bayarwa babu hisabi, yana kyauta mai yawa ga bayinsa, hakan ba ya rage komai daga mulkinsa, kuma babu wani abu da yake shagaltar da shi. Ya zo a cikin hadisi kudusi : “Da a ce na farkonku, da farkhenku, da mutanenku, da aljanunku, za su tsaya a wuri daya, su roki wani abu, kuma in baiwa kowa abin da ya roka, da hakan ba zai tauye komai daga cikin mulkina ba, sai kamar yadda allura za ta rage daga teku idan an shigar da ita cikinsa” (Muslim ne ya rawaito shi)

“Mai Mulki”

Yana ba wanda ya ga dama mulkinsa. Allah ya ce, “Ka ce Allah mamallakin Mulki kana ba da mulki ga wanda ka ga dama, kana cire wanda ka ga dama, kana daukaka wanda ka ga dama, kana kasfanta wanda ka ga dama, alheri yana hannunka, haƙiƙa kai mai iko ne akan dukkan komai” (Al-Imran : 26)

“Mamallaki”

Wanda ya mallaki halittarsa, mai tasarrufi a cikinsu duniya da lahira, don haka bayi su yi kwadayin abin da yake wajensa, su koma wajensa, su kara kwadayin abin da yake wajensa, da naci da roko.

Hakika Allah mamallaki ne mai mulki”

Allah Tsarkakakke ne

Shi ne Allah Mai tsarki

Ya tsarkaka a cikin daukakarsa, yabonsa ya girmama, ni'imominsa sun girmama. **“Shi ne Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, mai mulki, tsakakakke, mai aminci”** (Al-hashru : 23)

Wanda ake wa tasbihi, mai tsarki Ubangijin Mala'ika da Jibrilu, tsarki ya tabbata gare shi mai mulki tsarkakakke

“Lallai Shi ne Allah Tsarkakakke”

Tsarkakakke daga dukkan aibi da nakasa, da duk wata siffa da ba ta dace da shi ba.

“Hakika Shi ne tsarkakakke”

Wanda ya siffatu da siffofin kamala da kyau, ya tsarkaka daga tawaya ko aibi, babu wanda ya yi kama da shi, kuma babu wanda ya yi daidai da shi a wajen kamala, wanda ya kai shi a sunaye da siffofi

“Shi ne tsarkakakke”

Wanda zuciya take tsarkakewa, take rataya dukkan burinta gare shi, harasa suke tsarkakewa, suke masa tasbihi a kowane lokaci

“Lallai shi tsarkakakke ne”

“Tsakakakke Mai aminci”

abin girmamawa, wanda ake tsarkakewa daga siffofin tawaya gabadayansu, haka nan ya daukaka daga wani daga cikin halittarsa ya yi kama da shi, ya tsarkaka daga dukkan aibubuka, ya tsarkaka daga wani ya yi kama da shi a wajen cikas kamala.

Ma'abocin albarka da kyauta, da falala da yabo, albarka daga gare shi take, kuma gare shi za ta koma, shi ne yake albartakar bayinsa, ya yi musu albarka da abin da ya ga dama na kyauta da kari.

Lallai shi Allah tsarkakakke ne

Allah mai aminci

Shi ne Allah mai aminci

Allah ne aminci, kuma daga gare shi aminci yake, bawa ba ya aminta sai da amintarwa Allah, ba a samun nasara sai da datarwarsa.

Lallai shi Aminci ne

Sumul ne daga duk wata tawaya da aibi, mai kuɓutar da kowa daga cututtuka da sharri.

Lallai Shi mai aminci ne

Siffofinsa Allah sun kuɓuta daga kama da halitta, sun kuɓuta daga nau'o'in tawaya da siffofin gazawa. Iliminsa cikakke ne kuɓutacce ne, adalcinsa gamamme ne kuɓutacce, mulkinsa cikakke ne kuɓutacce ne, hukuncinsa kuɓutacce ne, hakama aikinsa, shi ne aminci, kuma daga gare shi aminci yake.

Allah ya sanya wa bayinsa aminci a duniya da lahira

“Aminci ya tabbata ga Ibrahim”

(Assaafat : 109)

“Aminci ya tabbata ga Musa da Haruna” (Assaafat : 120)

“Aminci ya tabbata ga Manzanni”

(Assaafat : 181)

A lahira ya ce,

“Ku shige ta da aminci kuna amintattu”

(Al-hujurat : 46)

Aminci

Aminci cikakke wanda babu tsoro a bayansa, da afuwar da babu tsoro bayanta.

Shi ne aminci kuma daga gare shi aminci yake

Shi ne Allah mai aminci

Allah shi ne gaskiya

Haƙiƙa Allah shi ne gaskiya
“Saboda Allah shi ne gaskiya”

(Al-hajji : 6)

Allah Shi ne Gaskiya

A cikin zatinsa da siffofinsa, shi ne cikakke a cikin siffofinsa, samuwarsa dole ce, babu wani abu da zai samu in babu shi, shi ne wanda bai gushe ba, kuma ba zai gushe ba da girma da kamala, da kyautatawa

Allah shi ne gaskiya

Maganarsa gaskiya ce, aikinsa gaskiya ne, gamuwa da shi gaskiya ce, manzanninsa gaskiya ne, litattafansa gaskiya ne, addininsa gaskiya ne, bauta masa shi kadai ita ce gaskiya, duk abin da yake da danganta da shi gaskiya ne. “Saboda Lallai ne Allah shi ne gaskiya, kuma wafanda suke bautawa ba shi ba su ne farya, kuma lallai Allah shi ne madaukaki mai girma (Al-hajji : 62)

Haƙiƙa Allah shi ne gaskiya

Allah shi ne mai gaskatawa mai mamaye dukkan komai

Shi ne Allah mai gasgatawa mai kulawa.

“Shi ne Allah wanda babu abin bautawa da gaskiya sai shi, mai mulki, tsakakakke, mai aminci, mai gaskatawa mai kulawa” (Al-hashru : 23)

“Mai amintarwa”

Wanda ta hanyar wahayinsa yake yada aminci a tsakanin bayinsa, da zaman lafiya a tsakanin halittarsa, da nutsuwa. “ya amintar da su daga tsoro” (Kuraish : 4)

“Mai amintarwa”

Amintacce, wanda ya mamaye dukkan komai, mai shaida akan bayinsa da abin da suke yi.

“Amintacce”

Wanda ba ya rage lada, ba ya kara ukuba. Shi ne mafi cancantar wanda ya yi kari, da ya kyautata.

“Mai kulawa”

Ya mamaye bayinsa, ya rinjaye su, ya kula da su, yana ganin ayyukansu da halinsu, yana kewaye da su, duk wani abu mai sauƙi ne a wajensa, kuma komai yana da bukata a wajensa. “babu wanda ya yi kama da shi, shi mai ji ne kuma mai gani” (Asshura : 11)

Shi ne Allah mai gaskatawa mai kulawa.

“Mai gaskatawa)

Wanda ya yabi kansa da siffofi na kamala, da kamalar cika da girma, wanda ya aiko manzanni ya saukar da littattafai da ayoyi da hujjoji, ya gaskata manzanninsa da kowace aya da hujja, wadda take nuna gaskiyarsu da ingancin abin da suka zo da shi.

“Mai kulawa”

Mai ganin boyayyun al’amura da abin zukata suka boye, wanda ya kewaye komai da ilimi.

Allah mai afuwa da yawan gafara

Lallai shi ne Allah mai afuwa mai yawan gafara. “Haƙiƙa Allah mai afuwa ne mai yawan gafara” (Al-hajji : 60)

“Allah mai afuwa da gafara”

Wanda bai gushe ba yana yin afuwa, yana mai siffata da afuwa da gafara, kowa yana buƙatar afuwarsa da gafararsa, kamar yadda kowa yake buƙatar rahamarsa da karamcinsa.

Ya wanda ya yi alƙawarin gafara da afuwa ga wanda ya zo da sabubbanta. Allah Maƙaukakin Sarki ya ce “Ni mai yawan gafara ne ga wanda ya tuba, ya yi imani ya yi aiki na ƙwarai sannan ya shiriya”. (Daha : 82)

Muna roƙonka, ya mai gafara ka azurta mu da tuba na gaskiya, wadda za mu bar zunubanmu da ita, mu yi nadama akan abin da muka yi na safo da wanda ba daidai ba, kuma mu fara azama da ita a wajen bauta maka. Ka gafarta mana ya mai yawan gafara.

Ya Allah kai mai afuwa ne, kana son afuwa, ka yi mana afuwa, Ya Allah ka ba mu labari kai mai gafara ne mai jin kai.. “Ka ba bayina labari cewa nine mai gafara mai jin kai” (Al-hujrat : 49)

Ka ji kanmu, ka yi mana gafara, ya mai yawan gafara.

Hakika shi ne Allah mai yawan gafara da gafartawa

Allah Mai karɓar tuba

Shi ne Allah mai karɓar tuba

“Lallai Allah mai yawan karɓar tuba ne mai jin kai” (Attaubah : 118)

“Mai Karɓar Tuba”

Wanda ya shar’antawa bayinsa tuba, saboda falalarsa da karamcinsa, ya yi musu alƙawari da abin da ya fi haka yawa, shi ne ya sanya munanan ayyukansu su zama masu kyau.

“Mai karɓar tuba”

Wanda yake tabbatar da bayi akan tubansu, ya taimake su akan abin da ya dora musu na ayyuka.

“Mai karɓar Tuba”

Wanda yake datar da bayinsa zuwa ga tuba, ya kwadaitar da su, ya sanya musu sonta.

“Mai karɓar tuba”

Wanda yake karɓarta daga bayinsa, ya ba su lada, ya daukaka musu darajan, ya kankare musu zunubai, Allah mai girma da buwaya

Hakika shi Allah mai karɓar tuba ne”

“Mai karɓar tuba”

Wanda bai gushe ba yana karɓar tuban masu tuba, yana gafarta zunuban masu zunubi, duk wanda ya tuba zuwa ga Allah tuba na gaskiya, Allah zai karɓi tubansa, shi ne wanda yake sanya masu tuba su tuba, ta hanyar datar da su, da fuskantar da zukatansu zuwa gare shi, shi ne yake karɓar tubansu, idan sun tuba, ya yafe musu kurakuransu.

Allah shi ne ɗaya tilo.

Haƙiƙa Allah Shi ne tilo.

Ya wanda yake shi kaɗai ne a cikin zatinsa, shi kaɗai a sunayensa, shi kaɗai a siffofinsa.

Muna roƙonka tsarkin zuciya da so, da fata. Ya wanda yake shi kaɗai wanda ake nufi da buƙata.

“Shi kaɗai tilo”

Tilo a cikin zatinsa, da sunayensa, da siffofinsa, baya da kishiya ko makamanci, ko kishiya ko kini. “Shin ka san takwara gare shi” (Maryam : 65)

“Tilo”

Tilo cikin alantakarsa, wanda ya cancanci bauta, babu wani wanda za a bautawa da gaskiya sai Allah, ba a juyar da ibada kaɗan ko mai yawa ga wanin Allah.

“Tilo”

Shi kaɗai tilo wanda ake nufata. Ubangiji abin bauta, dukkan zukata sun yi masa shaida, idanuwa sun ratayu da shi, masanin gaibu.

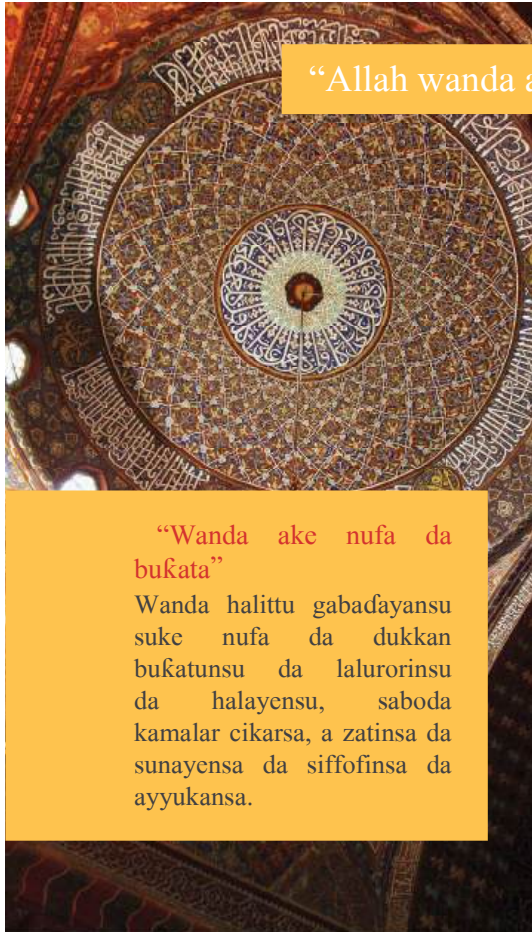
Shi ɗaya kaɗai tilo”

Allah ya halicci bayi akan kaɗaita shi, shi kaɗai, ba shi da abokin tarayya, babu wanda ya fuskanci waninsa ya samu nasara, ko ya bauta wa waninsa ya samu sa’ida, ko ya yi shirka da shi ya tsira.

Haƙiƙa Allah ɗaya ne shi kaɗai tilo.

Guda ɗaya tilo

Wanda ya kaɗaita da dukkan kamala, babu wanda ya yi tarayya da shi a ciki. Kuma wajibi ne akan bayi su kaɗaita shi, a tunaninsu, da maganganunsu da ayyukansu, su yarda da kamalarsa da kaɗaitakarsa, su bauta masa shi kaɗai

“Allah wanda ake nufa da buƙata”

“Wanda ake nufa da buƙata”

Wanda halittu gabaɗayansu suke nufa da dukkan buƙatunsu da lalurorinsu da halayensu, saboda kamalar cikarsa, a zatinsa da sunayensa da siffofinsa da ayyukansa.

Haƙiƙa Allah shi ne wanda ake nufa da buƙata

“ka ce shi ne Allah ɗaya. Allah wanda ake nufata da buƙata” (Al-ikhlas : 1 – 2)

“Wanda ake nufa da buƙata”

Cikakke a sunayensa da siffofinsa, ba wata tawaya ko gazawa dake samunsa

“Wanda ake nufa da buƙata”

Mawadacin da kowa yake buƙatarsa, shi kuma ba ya buƙatar kowa.

“yana ciyarwa shi kuma ba a ciyar da shi” (Al-an’am : 14)

“Wanda ake nufa da buƙata”

Ubangiji mai jujjuya al’amura, mai mulki, mai tasrifi.

“Wanda ake nufa da buƙata”

Zukata sun fuskance shi da buƙatu, ya ba su bai hana su ba, sun kirawo shi akan buƙatunsu, ya yaye musu damuwa ya amsa musu. Waɗanda suka bar shi sun kirawo shi ya ba su, waɗanda suke jin tsoro sun koma wajensa ya amintar da su, masu tauhidi sun yi fata a wajensa, ya ba

su abin da suka yi fata, waɗanda suke cikin musiba sun kirawo shi, ya kuɓutar da su, dukkan bayi sun sunkuyar da kai gare shi.

Haƙiƙa shi ne Allah wanda ake nufa da buƙata

Kuma Allah Mabuwayi

Haƙiƙa Allah Mabuwayi ne mai girma da ɗaukaka

“Allah mabuwayi ne mai hikima” (Al-anfal : 67)

Allah mabuwayi mai ƙarfi mai rinjaye.

Wanda ƙarfin mai ƙarfi ba ya cutar da shi, kuma ikon mai iko ba ya gajiyar da shi, albarkarsa ta yawaita maɗaukaki masani.

“Mabuwayi”

Buwayarsa ta cika, kowa da kowa ya sunkuyar da kai gare shi, duk wani mai ƙarfi ya yi rauni a gabansa, duk wanda ba shi ba ƙasƙantacce ne, duk wani mahluki na ƙasƙanta ne a gurinsa.

“Mabuwayi”

Yana ba wanda ya ga dama buwaya, yana ƙwaceta daga wanda ya ga dama, yana ƙasƙanta wanda ya ga dama, a hannunsa alheri yake, Allah ya ce, “Haƙiƙa buwaya gabaɗaya ta Allah ce” (Yunus : 65)

Babu wata ɗaukaka ta nasaba ko matsayi ko dukiya, sai daga wajensa kuma daga gare shi.

“Mabuwayi”

Ba wanda yake ɗaukaka sai da ɗaukakarsa, ba mai ƙarfi sai da falalarsa, duk wanda zai fake ya fake da shi, duk wanda yake neman ɗaukaka to ya fuskanci Allah da zuciyarsa.

“Daukaka ta Allah ce da Manzonsa da Muminai” (Almunafikun : 8)

Haƙiƙa Allah mabuwayi ne

“Mabuwayi”

Wanda yake da buwaya gabaɗaya, buwayar ƙarfi, buwayar rinjaye, buwayar kariya, babu wanda zai iya cutar da shi daga halittunsa, ya rinjayi dukkan halitta, kuma sun sunkuyar da kai gare shi, saboda girmansa.

Allah Mai ƙarfi mai rinjaye

Shi ne Allah mai ƙarfi mai rinjaye

Wanda ya rinjayi mutum da aljan da samansu “Kuma Shi ne mai rinjaye a saman bayinsa, shi ne mai hikima masani” (Al-an’am : 18)

“Mai rinjaye”

Ya rinjayi halittarsa ta hanyar ɗaukakarsa, da iliminsa, da kewayewarsa ga komai, da tsarawarsa, da ɗaukakarsa a kansu, babu wani abu a wannan duniya mai faɗi face da izinininsa da saninsa.

“Mai rinjaye”

Wanda ya rinjayi masu taurin kai da girman kai da manya-manya hujjoji, mabayyana, a kan cancantarsa da bauta shi kaɗai, da cancantar kaɗaita shi da bauta da ayyuka da sunaye da siffofi maɗaukaka

“Mai rinjaye”

Wanda ya rinjayi azzalumai da masu ɗagawa da girman kai, zai tara su suna ababan rinjaya ba tare da son su ba.

“Suka bayyana ga Allah shi kaɗai mai rinjaye” (Ibrahim : 48)

“Mai rinjaye”

Abin da ya so yana faruwa, ba wanda ya isa ya mayar da shi daga cikin halittarsa ko meye girmansa. Kyakkyawan aikinsa ya gagare masu ƙarfi kowane irin ƙarfi kuwa, harasa suna gaza bayanin kyan halittarsa, duk yadda suka kai da ƙwarewa da gwanancewa.

Hakika Allah shi ne Mai ƙarfi mai rinjaye

“Mai ƙarfi da rinjaye”

Mai rinjayar dukkan komai, wanda dukkan halittu suka sunkuya masa, suka kasƙantar da kai ga buwayars da cikar ikonsa

“Allah mai azurtawa”

Shi ne Allah mai azurtawa
“Haƙiƙa Allah shi ne mai tsananin karfi”
(Azzariyat : 58)
“Mai azurtawa”

Wanda arziƙin bayi yake hannunsa, shi ne wanda yake shimfiɗa arziƙi ga wanda ya so daga cikin bayinsa ya ƙaddara masa abin da ya so, a hannunsa. Makullan sammai da ƙasa suke a gunsa. Allah maɗaukakin Sarki ya ce, “babu wata dabba a bayan ƙasa face arziƙinta yana ga Allah, ya san matabbatarta da ma’ajiyarta”. (Hud : 6)

Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Dabba nawa ce da bata ɗauke da arziƙinta Allah ne yake azurtata da ku gabaɗaya. Shi ne mai ji masani”. (al’ankabut : 60)

Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Haƙiƙa Ubangijinka yana shimfiɗa arziƙi ga wanda ya ga dama ya Kuntata shi ga wanda ya ga dama. Haƙiƙa shi dangane da bayinsa masani ne mai gani”. (Al-isra’i : 30)

Kuma Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Allah yana azurta wanda ya ga dama ba tare da lissafi ba” (Albakra : 212)

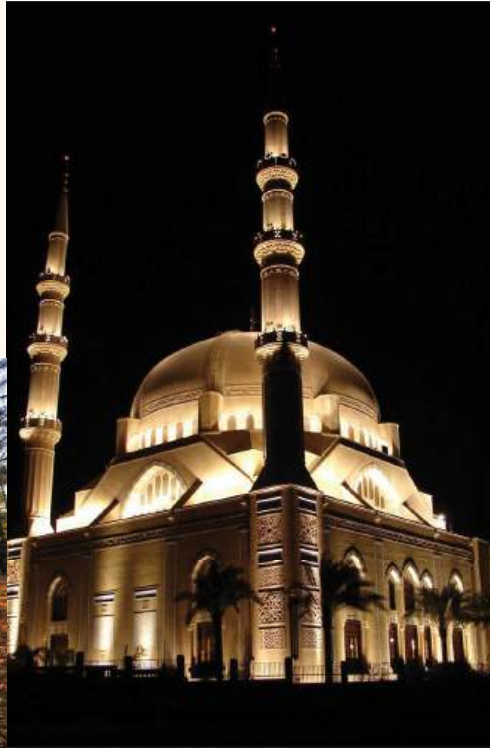
“Mai azurtawa”

Dukkan mutane mabukata ne, gare shi da arziƙinsa, yana azurta dukkan mutane, nagarinsu da fajiransu, na farkonsu da na ƙarshensu.

“Mai azurtawa”

Yana azurta wanda ya fuskance shi da zuciya mai kyau, gyaruwar zukata shi ne mafi girma arziki. Yana kwarara ilimi da imani ga wanda ya roke shi, yana ba da arziki na halal ga wanda ya neme shi, wanda yake taimakawa wajen gyara zuciya, da gyaruwar addini, ga wanda ya bukaci hakan daga wajensa.

Lallai Shi ne Allah Mai azurtawa

Allah mai tausasawa ne

Shi ne Allah mai tausasawa

“Haƙiƙa Ubangijina mai tausasawa ne ga wanda ya ga dama” (Yusuf : 100)

Mai tausasawa

Wanda yake horewa halitta wata halittar don tausasawa da jin kai da kauna.

Mai tausasawa

Mai bayar da manya – manyan kyaututtuka masu yawa,

Mai Tausasawa

Mai tausasawa bayinsa

“Allah mai tausasawa bayinsa ne” (Asshuura : 19)

Yana ba su abin da yake alheri a cikin addininsu da duniyarsu, ya kuma kare su daga abin da yake sharri gare su a duniyarsu da addininsu.

Mai tausasawa

Gannai ba sa iya riskarsa, shi ne yake riskar gannai.

“Gannai basa iya riskarsa, shi ne yake iya riskar gannai, shi mai tausasawa masani mai ba da labari” (Al-an’am : 103)

“Mai tausasawa”

Ya san boyayyun abubuwa, yana lissafa kananan ayyuka, babu wani abu da zai buya gare shi da dare ko rana. Ya san abin da ya dace da bayinsa, kanana da manya, yana tausaya musu.

Mai tausasawa

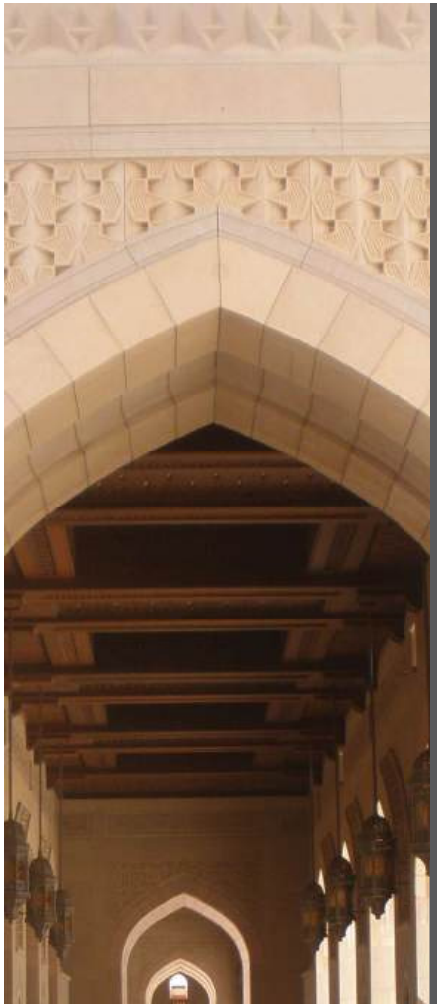
Yana tausasawa bayinsa idan ya hukunta wani lamari, yana taimaka musu idan ya kaddara abu, yana buɗe musu kofofin farin ciki idan lamarin ya tsananta, ya kawo musu sauki idan lamari ya ta’azzara.

Lallai Shi ne Allah mai tausasawa

“Mai tausasawa”

Wanda iliminsa ya kewaye dukkan abin da yake boye da fili, ya san boyayyu da kananan abubuwa, mai tausasawa bayinsa muminaɗi, mai sada su da maslaharsu da tausaɗinsa da kyautatawarsa ta hanyar da ba su sani ba.

“Mai hukunci”

Wanda yake hukunci da hukunce-hukuncensa da shari'onsa tsakanin bayinsa, hukunce-hukuncensa wadanda ya kaddara, da sakamako, wanda da tausayinsa ya buɗe basirar masu gaskiya, ya buɗe zukaɗansu da son shi da koma zuwa gare shi, ya buɗewa bayinsa rahama da arziki kala-kala

Allah Mai hukunci mai buɗewa

Tabbas shi ne Allah mai hukunci

“Shi ne mai hukunci masani” (Saba : 26)

“Mai Hukunci da buɗewa”

Yana buɗe mana rahamarsa. “Abin da Allah ya buɗewa mutane na rahamarsa babu mai riƙe shi” (Fadīr : 2)

“Mai hukunci da buɗewa bayinsa”

Ya buɗe mana, mu da ku albarkarsa, ya ba mu wani abu daga cikin falalarsa da kyautarsa, ya ƙara mana daga afuwarsa da kyautarsa.

Shi ne Allah mai buɗe abin da ya rufe zukaɗa, da mabudaɗan shiriya da imani

“Mai Hukunci da Buɗewa Bayi Alheri”

Yana buɗe kofofin rahama ya sako ta, ya kwararo musu ni’ima, ya ƙara, ya buɗe musu hasken ilimi da hikima ga hankulansu, ya ƙawata su, ya buɗe zukaɗa da imani ya shiryar da su.

“Mai hukunci da buɗewa”

Wanda yake yaye wa bayi damuwa, ya yaye musu baƙin ciki da duk wata cuta.

“Mai hukunci da buɗewa”

Wanda yake buɗe kofar adalci ga bayinsa a lahira, shi ne majibinci sha yabo.

Hafiƙa Allah shi ne mai hukunci

Allah ne mawadaci Mai wadatarwa

Shi ne Allah mawadaci mai wadatarwa.

“Mawadaci”

Wadatar zati, wanda yake da wadata cikakkiya, babu wata tawaya ko aibi a cikin siffofinsa ta kowace irin fuska, kuma koyaushe a wadace yake, saboda wadatarsa tana daga siffofin zatinsa, kamar yadda ya zama mai halitta ba, mai iko, mai kyautatawa. Baya buƙatar kowa ta kowace fuska, shi ne mawadacin da taskokin sammai da ƙasa

suke hannunsa, da taskokin duniya da lahira. Kuma mai wadatar da dukkan halittarsa wadata gamammiya.

Mawadaci

Mawadaci ga barin bayinsa, baya buƙatar abinci ko abin sha a wurinsu, bai kuma haliƙce su ba don ya ƙara yawa da su saboda ƙaranci, ko kuma ya yi ƙarfafa da su, ko ya ɗebe kewa da su, a'a su ne suke da buƙatarsa a wajen abincinsu da abin shansu da sauran al'amuransu. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce,

“Ban haliƙci aljanu da mutune ba sai don su bauta min. Ba na buƙatar wani arziki daga wajensu, kuma ba na buƙatar su ciyar da ni”. (Azzariyat : 56 – 57)

Mai wadatarwa

Ya wadatar da mutane daga talaucinsu da buƙatunsu, kyautarsa ba ta rage masa komai ba, kuma bayinsa ba sa buƙatar wani wanda ba shi ba. Kamar yadda ya zo a cikin hadisi ƙudusi : “Da a ce na farkonku da na ƙarshenku da mutananku da aljanunku za su tsaya a wuri ɗaya, su roƙe ni , in baiwa kowa abin da ya roƙe ni, da hakan ba zai tauye abin da yake wurina ba, sai dai kamar abin da allura take tauyewa idan an shigar da ita teku”.

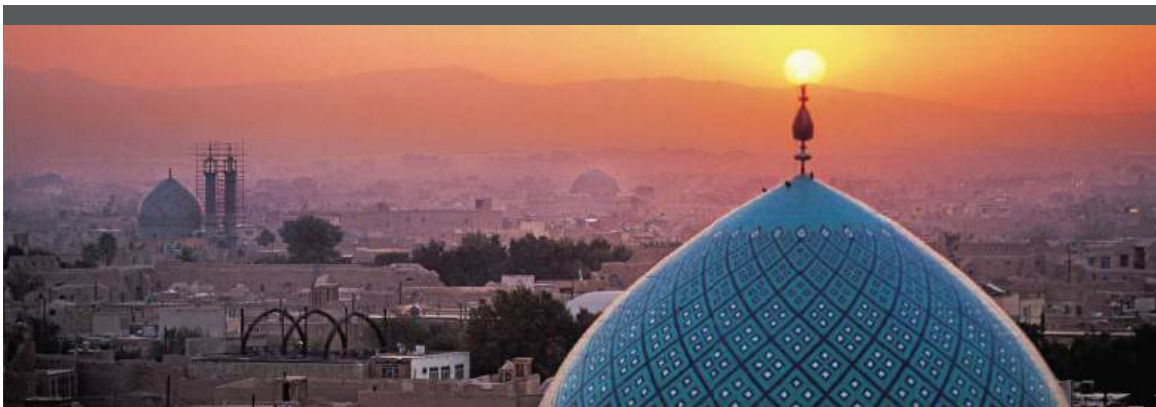
(Muslim ne ya rawaito shi)

“Mai Wadatarwa”

Ya wadatar da wasu daga cikin bayinsa ta hanyar shiryyar da su zuwa ga gyaruwar zuciyarsu, da saninsa da ɗaukaka shi da girmama shi, da son shi, sai ya wadatar da su da abin da ya fi cika da kaiwa matuƙa daga gyaruwar duniyarsu.

Ya wanda kyauta ba ta rage abin da yake wajensa, ka wadatar da mu da halal ɗinka daga barin abin da ka haramta, haƙiƙa kai mawadaci ne mai wadatarwa.

Haƙiƙa shi Allah mawadaci ne mai wadatarwa.

Allah ne mai ciyarwa

Hakika Shi Allah mai ciyarwar ne “Allah ya kasance mai kiyayewa akan dukkan komai” (Annisa’i : 85)

“Wanda yake ciyar da kowa”

Wanda ya isarwa da dukkan halittu abincinsu, ya halitta musu abin da za su rayu da shi, ya ba su abin da za su sha ya kosar da su, ya ba su rayuwa mai kyau.

Mai ciyarwa

Wanda yake ciyar da zukata da ilimi kala-kala, ta rayu da shi, hankula su kwanta da shi.

Ya Allah wanda yake tsaye da sha’anin bayi, da jujjuya rayuwarsu da makomarsu, kiyayewarka da afuwarka da lafiyarka muke nema.

“Allah ya kasance mai kiyayewa akan dukkan komai” (Annisa’i : 85)

Hakika Allah shi ne mai ciyar da dukkan komai mai kula da shi.

Mai ciyar da kowa da komai

Wanda ya isar wa da dukkan komai abin da zai ci, ya ba wa dukkan halitta arzikinta, ya sarrafa shi yadda ya ga dama da hikimarsa da godiayrsa.

Allah Shi ne mai isa.

Haƙiƙa shi ne Allah mai isa

Allah ya isarwa bayinsa, ya ishe su daga barin dukkan komai.

“Ashe Allah ba mai isa ne ga bawansa ba?”.
(Azzumar : 36)

Allah ya isar mana kuma madallah da abin dogara.... Annabi Ibrahim ya faɗi haka yayin da aka jefa shi wuta, sai ta zama sanyi da aminci gare shi. Haka ma sahabbai sun faɗe ta, kamar yadda yake cikin faɗin Allah Maɗaukakin Sarki :

“Lallai mutane sun yi yi muku taron dangi...” (Al – Imran : 173)

Sai suka ce,

“Allah ya isar mana, kuma madallah da abin dogara. Sai suka juya da ni’ima daga Allah da falala, ba wata cuta da ta same su, suka bi yardar Allah”. (Al-imran : 173 – 174)

Allah ne mai hisabi, wanda yake yi wa bayinsa hisabi, yana lissafa musu ayyukansu, ya saka musu bisa ayyukansu, alheri da alheri, sharri da sharri, sakamakon abin da suka aikata. “Shi ne mafi saurin masu hisabi”
(Al’an’am : 62)

Mai Isarwa

Ya isar wa bayinsa da dukkan abin da suke nema, kuma suke buƙata, ya ishi wanda ya yi imani da shi, ya dogara da shi, ya nemi buƙatunsa na duniya da lahira a wajensa, ya ishe shi, isa keɓantacciya,

“Mai isa”

Wanda ya kewaye da sanin komai daki-daki, ya san shi ciki da bai, ya san abin da halittunsa suka boye.

Ya Ubangiji ka isar mana sharrin abin da ya dame mu, ka kimsa mana shiriyarmu, ka kara mana alheri ya mai karamci.

“Allah ya isa Gwanin Hisabi”. (Annisa’i : 6)

Hakika shi Allah shi ne mai hisabi da wadatarwa

Mai Isarwa

Ya isar wa bayinsa da dukkan abin da suke nema, kuma suke bukata, ya ishi wanda ya yi imani da shi, ya dogara da shi, ya nemi bukatunsa na duniya da lahira a wajensa, ya ishe shi, isa kebantacciya,

Allah ne Mabayyani

Lallai Allah shi ne Mabayyani

“Lallai Allah shi ne gaskiya mabayyani” (Annur : 25)

Ya wanda yake Mabayyani, ka bayyana mana hanyar gaskiya, ka tseratar da mu daga hadewar hanyar gaskiya da ta karya, ya Ubangiji.

Allah mai bayyana gaskiya ne da dukkan wasu abubuwa, a lokacin duk shakka zata kau.

Lamarin kadaitakar Allah a bayyane yake, ba shi da abokin tarayya

“Mabayyani”

Ba ya buya ga halittarsa saboda abin da ya sanya na alamomin hankali da shari’a na zahiri, wadanda suke nuna samuwarsa da kyautarsa, da kuma ikonsa.

“Mabayyani

Wanda ya bayyanawa bayinsa hanyar gaskiya, ta hanyar aiko musu da Manzon Allah (S.A.W) da littafi bayananne.

“Haƙiƙa wani haske da wani littafi mabayyani sun zo muku daga Allah”
(Alma'idah : 15)

Allah wanda ya bayyana hanyar sa'ida ga bayinsa, ya gwama ta da yi masa da'a da kadaita shi a wajen bauta.

Haƙiƙa Allah Mabayyani ne

Allah Mai iko, mai iyawa

Haƙiƙa Allah mai iko ne mai iyawa.

“Allah mai iko ne akan dukkan komai” (Abakara : 284)

“A wurin zama na gaskiya, wajen gawurtaccen Sarki mai iko” (Alƙamar : 55)

“Ka ce shi mai iko ne” (Al-an'am : 65)

“Mai Iko”

Ma'abocin tsananin ƙarfi, mai iko a kan abin ya ga dama da abin da ya so.

“Mai iko”

Mai cikakken iko, ya raya ya kashe, ya samar da halittu, ya tsara su, ya kyautata su.

“Mai Iko”

Yana tayarwa ya yi sakamako, ya juya zuciya yadda ya so.

“Mai iko”

Mai cikakken iko, babu gajiya ko tawaya a tare da shi, a kowane hali da yanayi

“Mai iko”

Wanda yake tsara wa halintarsa abin da yake so, da abin da yake so, Yin haka yana daga cikin kamalar ikonsa da cika iliminsa.

Shi ne Allah mai iko

“Mai iko”

Cikakken iko, da ikonsa ya samar da dukkan komai, da ikonsa ne yake jujjuya su, da ikonsa ne ya daidaita su, ya kyautata su, da ikonsa ne yake rayawa, yake kashewa, yake tayar da bayi, don yi musu sakamako, yake sakawa mai kyautatawa da kyautatawarsa, mai munanawa da munanawarsa. Idan ya yi nufin abu sai ya ce masa “Kasance, sai ya kasance. Da ikonsa ne yake jujjuya zukata, yaka sarrafa su a kan abin da ya so kuma yake nufi.

Allah Mai gado ne

Shi ne Allah Mai gajewa

“Lallai mu muna rayawa muna kashewa, kuma mu ne magada”.

(Al-hijir : 23)

Mai gado”

Wanda yake gaje fasa da waƙanda suka kanta, babu wani abu da zai yi saura sai shi, mai girma da buwaya

“Mai gado”

Wanda zai dauwama bayan halittarsa, saboda cika mulkinsa, kuma zuwa ga mulkinsa kowane mai mulki zai koma. Yana gargadin duk wanda ya yi zalunci ya yi girman kai cewa makoma tana wajensa, domin shi ne mai gado.

“Mai gado”

Yana kwadaitar da bayinsa akan ciyarwa saboda shi. Dukiya abin aro ce, rayuwa kuma tafiya take, komawa kuma za ta kasance zuwa Allah mai gaje dukkan komai

“Mai gado”

Yana gargadin bayinsa da su guji butulce masa, saboda asalin ni'ima daga gare shi ne, kuma gare shi za ta koma.

“mai gado”

Yana gaje fasa da waƙanda suke kanta, duk kuwa wanda zai wanzu bayan wani ya tafi to shi ne Mai gado.

“Mun kasance mune masu gado” (Al-kasas : 58)

Hakika shi Allah mai gajewa

Allah mai ji mai gani

Shi ne Allah mai ji mai gani

Ya wanda yake ji, ka saurari addu'o'inmu, ka amsa mana, kai ne mai ganin ayyukanmu, da gazawarmu da buƙatunmu, kai kaƙai.

Allah mai ji

Yana jin muryoyi dukkansu, masu rauni da masu karfi, wata muryar ba ta hana shi ya ji wata, wani mai roko baya ha na shi jin wani mai rokon.

Allah mai gani ne

Yana ganin komai, duk kankantarsa ko girmansa, ko boyayye ciki dare ko rana.

Mai ji

Yana jin magana, duk da sabanin yaruka, da buƙatu kala-kala

“Mai Gani”

Yana ganin tafiyar baƙar tururuwa a cikin duhun dare, a kan kurman dutse. Yana ganin abin da yake ƙasan bakwai, kamar yadda yake ganin abin da yake saman bakwai.

Mai ji mai gani

Babu wani abin da yake boye masa, babu wani abin da yake guje masa.

Haƙiƙa shi mai ji ne mai gani

“Mai ji mai gani”

Yana jin maganarka, don haka ka yi wa kanka hisabi, yana jin addu'arka, don haka ka nace masa, yana ganin ayyukanka, kada ka boye masa komai, ka kyautata, Allah yana son masu kyautatawa.

Allah Mai godiya Abin godewa

Shi ne Allah mai godiya abin godewa

Shi ne Allah mai godiya

“To haƙiƙa Allah mai godiya ne masani” (Albaƙra : 158)

“Haƙiƙa Ubangijinmu mai yawan gafara ne mai godiya” (Faḍīr : 34)

Allah shi ne mai godewa aiki kaɗan, ya gafarta zunubi mai yawa, ya ninnika ladar masu tsarkake aiki gare shi, ba tare da wani lissafi ba.

“Allah Mai yawan godiya”

Yana bawa wanda ya gode masa, ya yi falala ga wanda ya roƙe shi, ya ambaci wanda ya ambace shi, wanda ya gode yana da ƙari, wanda ya kafirce kuwa ya yi hasara. Allah ya ce “Idan kuka gode tabbas zan ƙara muku, idan kuwa ku ka yi butulci to azaba ta mai tsanani ce” (Ibrahim : 7)

Lallai shi Allah mai godiya ne abin godewa”

Allah Sha Yabo

Haƙiƙa shi ne Allah sha yabo

Abin yabo a zatinsa, abin yabo a ayyukansa, abin yabo a halayensa, abin yabo a maganganunsa, babu wani abin yabo a duniyae nan sai Allah (S.W.T), dukkan yabo da kirari nasa ne, tsarki ya tabbata a gare shi.

Sha yabo

Sha yabo a zatinsa, da sunayensa, da sifofinsa, da ayyukansa, yana da sunaye mafiya kyau, siffofi mafiya cika, ayyuka mafiya kyau da cika, dukkan ayyukansa suna kewayawa tsakanin falala da adalci. Godiya taka ce, kai kadai. Ka saukar mana da littafinka, ka sanar da mu girmanka da daukakarka, ka aiko mana manzonka Muhmamad (S.A.W)

Lallai Shi ne Allah sha Yabo

Allah sha yabo, mai girma, mai daukaka

Shi ne Allah abin yabo da girma da daukaka

Shi ne Allah wanda ya siffatu da siffofin girma, da daukaka, wanda ya fi komai girma, ya fi komai daukaka. Yana da girma da daukaka a cikin zukan masoyansa zabaɓɓun

bayinsa. Zukanansu sun cika da girmansa da daukakarsa, da faskantar da kai gare shi.

Tsarki ya tabbata gareka. Ya girma mene ne ya yi girmanka!!

“Ka tsarkake sunan Ubangijinka mai girma” (Alwaki’a : 96)

Ba za mu iya lissafa yabo a gareka ba, da girmanka. Ya mai girma. Ya ma’abocin girma da karamci.

Mai girma cikin zatinsa, mai girma cikin sunayensa da siffofinsa.

“Babu abin da ya yi kama da shi” (Asshura : 11)

Shi ne ma'abocin girma da ɗaukaka, duk wanda ya ja da shi a cikin haka, zai karya shi, kamar yadda Allah ya faɗa a cikin hadisi kudusi : “Nuna isa mayafina ne, girma kuma kwarjallena ne, duk wanda ya yi ja da ni a cikin ɗaya daga cikinsu zan jefa shi a wuta” (Ahmad ne ya rawaito shi)

Shi ne Allah abin mai girma da ɗaukaka

Allah maɗaukaki mafi ɗaukaka

Shi ne Allah maɗaukaki mafi ɗaukaka.

Maɗaukaki Mai ɗaukaka

Yana da ɗaukaka a akan dukkan bayinsa, ɗaukakar zati, da ɗaukakar daraja, da ɗaukakar siffa, da ɗaukakar rinjaye.

(Shi ne Maɗaukaki mai girma” (Albakra : 255)

Ya daidaita a kan al'arshi, da dukkan siffofin girma da ɗaukaka da kyau, da cikas kamala ta karshe da nuna isa.

“Maɗaukaki Mafi ɗaukaka”

Ya ɗaukaka daga duk wata siffa da ba ta dace da shi ba, da duk wata tawaya. Ya ɗaukaka a zatinsa da siffofinsa da karfinsa, shi ne Allah Maɗaukaki

Shi ne Allah Maɗaukaki Mafi ɗaukaka

Allah Mai Rikewa Da Shimfidawa

Shi ne Allah mai rikewa da shimfidawa

“Allah Mai Rikewa”

Ya rikewa wasu mutane arzikinsu don ya jarrabe su. Yana hana wasu don ya tankwara su, ya tsare na wasu nasu don ya daukaka su.

“Allah Mai Shimfidawa”

Ya shimfida arziki, ya shimfidawa zukata saninsa, duk wannan da hikimarsa da rahamarsa da kyautarsa, tsarki ya tabbata a gare shi.

Lallai Shi ne Allah mai rikewa da shimfidawa

Allah Mai Bayarwa Mai Hanawa

Lallai Shi ne Allah mai bayarwa mai hanawa

“Allah mai bayarwa mai hanawa”

Ba wanda zai hana abin da ya bayar, ba kuma mai ba da abin da ya hana, dukkan wata maslaha da amfani a wurinsa ake nema, a wurinsa ake kwadayinsu, shi ne mai bayarwa ga wanda ya ga dama, yana hana wanda ya ga dama da hikimarsa da rahamarsa.

Ya mai shimfidawa, shimfida mana daga rahamarka, ka ba mu daga kyautarka, ka kame mana mummuna ya mai kamewa, ka kare mana sharri da mummuna ya wanda yake hanawa.

Shi ne mai bayarwa mai hanawa

Godiya ta tabbata ga Allah wanda yake kamar yadda ya siffata kansa, sama da yadda halittarsa suka siffata shi.

Imam Shafi'i

B. Tasirin sunayen Allah A Duniya

Sanin sunayen Allah mafiya kyau, da siffofinsa madaukaka yana daga cikin mafi mafi darajar ilimi, kowane suna daga cikin sunayensa yana da wata siffa da ya kebanta da ita. Dukkan sunayen Allah siffofi ne na yabo da kamala, kowa ce siffa kuma tana da abin da take hunkuntawa da nunawa. Don haka ba zai yi wu ba a raba zatin Allah da sunayensa, ko a raba sunayensa da ma'anoninsu da siffofinsu. Ko a kore abin da siffofinsa suka nuna

na ayyuka da tasiri. Duk wannan yana cikin tasirin sunayen Allah da sifofinsa.

Duk ayyukan Allah kunshe suke da hikima da maslaha. Sunayensa duka mafiya kyau ne. Ba zai taba yiwuwa ba a ce ba su da wata ma'ana a cikinsu. Dan haka Allah Ta'ala ya yi inkari ga wanda ya kore wa Allah umarninsa da haninsa, ko ya kore masa sakamakon da ukubarsa, ya nuna ya danganta shi zuwa ga abin da bai dace da shi ba, da abin da ya tsarkaka daga barinsa, kuma wannan mummunan hukunci ne ga wanda ya yi hukunci da shi, duk kuma wanda ya danganta shi zuwa ga haka, to bai girmama shi ba yadda ya dace ya girmama shi, kamar yadda Allah ya ce ga masu inkarin Annabta da aiko da Manzanni da saukar da littattafai, ya ce, “**Ba su girmama Allah ba iyakar girmamawa, yayin da suka ce Allah bai saukar da wani abu ba ga wani mutum**” (Al'an'am : 91)

Allah ya ce dangane da wadanda suke inkarin ranar Kiyama da sakamako da ukuba, ya ce, “**Ba su gimama Allah ba, yadda ya kamata su girmama shi, alhali kasa gabaɗayaanta damkarsa a ranar alkiyama, sammai kuma suna nade a damansa**” (Azzumar : 67)

Dangane da wafanda suka ce Allah zai daidaita tsakanin abubuwan da suka saba da juna, kamar masu biyayya da masu fajirci, ko muminaɗi da kafirai, Allah ya ce : “Wafanda suka yi munanan ayyuka suna zaton za mu sanya su kamar wafanda suka yi imani kuma suka yi ayyuka na kwari, daidai ne mutuwar su da rayuwar su, abin da suke hukuntawa ya yi muni”. (al-jaasiya : 21)

Allah ya ba da labarin cewa hukuncinsu mummuna ne, sunayen Allah da siffofinsa ba za su dauki haka ba,

Allah ya ce, “Yanzu kuna zaton mun haliƙe ku don wasa ne, kuma ba za ku dawo wajenmu ba. To Allah ya daukaka sarki na gaskiya, wanda babu wani abin bautawa da gaskiya sai shi, Ubangijin Al’arshi mai girma”. (Almuminuna : 115 – 116)

Allah ya daukaka daga zaton masu mummunan zato, wanda sunayen Allah da siffofinsa ba za su dauke shi ba.

Irin wannan yana nan da yawa a cikin Alkur’ani. Allah yana korewa kansa sabanin abin da sunayensa da siffofinsa suka nuna, domin hakan yana rushe kamalar su ne da ma’anoninsu.

Sunan shi na (Abin yabo mai girma) yana hana barin mutum kara-zube ba tare da wani aiki ba, ba umarni ba hani, ba lada ba azaba. Kamar yadda sunan shi “Mai hikima” shi ma yana nuna haka, haka ma sunanshi na “Mai mulki”

Sunan Allah “Rayayye” yana kore a ce Allah ba ya wani aiki, saboda haƙiƙanin rayuwa shi ne aiki, saboda duk wani rayayye to mai yawan aiki ne. Kasancewarsa mai halitta, wanda yake tsaye da zatinsa, yana nuna rayuwarsa. Sunan Allah “Mai ji mai gani” yana nuna akwai abin da ake ji, kuma ake gani. Sunan Allah (Mai halitta) yana nuna akwai halitta, haka nan sunan (Mai azurtawa) da (Mai mulki) yana nuna abin da aka mallaka, da tasarrufi, da tsarawa, da bayarwa, da hanawa, da adalci, da ba da lada, da yin ukuba. Sunayen Allah “Mai alheri, Mai kyautatawa, mai bayarwa mai yawan kyauta” da sauransu duk suna nuna ayyuka da tasirinsu.

Sunayen Allah (Mai yawan gafara, Mai karɓan tuba, mai afuwa” ba makawa sun ratayu da wani abu, domin ba makawa a samu laifin da za a gafarta, da tuban da za a karɓa, da laifukan da za a yi wa afuwa. Ba makawa sunan “Mai hikima” a samu inda hikimar za ta bayyana, abin da waɗannan sunaye suke nunawa kamar abin da sunayen Allah na Mai halitta da Azurtawa da bayarwa da hanawa suke nunawa, na wanda aka halitta, da wanda aka azurta, da wanda aka ba, da wanda akan hana, dukkansu waɗanna sunaye mafiya kyau.

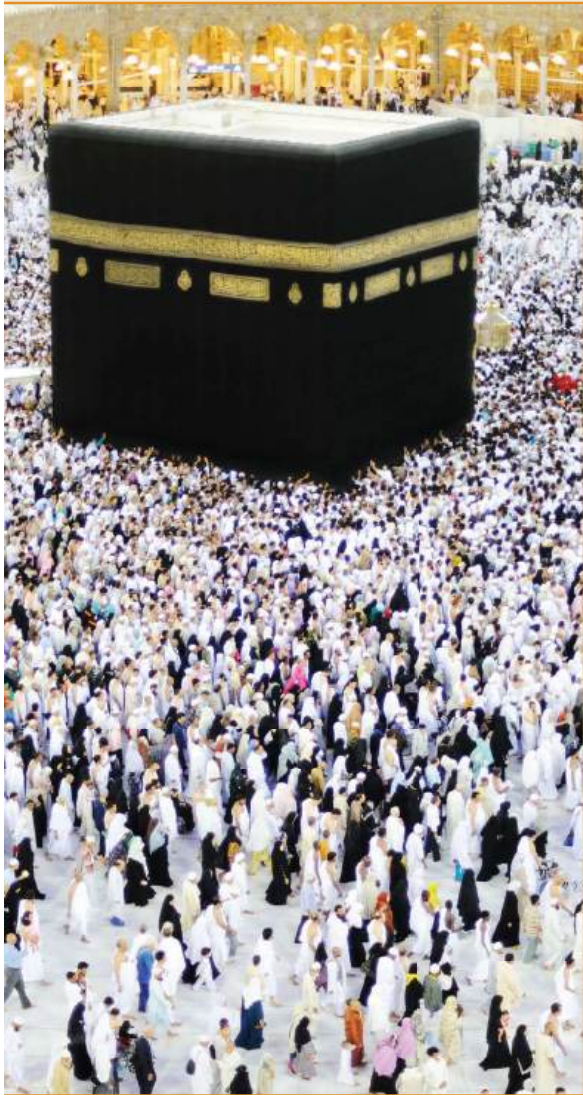
Ubangiji Ta’ala yana son zatinsa da siffofinsa da sunayensa, mai afuwa ne yana son afuwa, yana son gafara, yana son tuba, yana farin ciki da tuban bawansa yayin da ya tuba, farin cikin da bawa ba ya tunaninsa, yana haƙuri da shi, yana karɓar tubansa ya yafe masa.

Allah shi ne “Sha yabo, Mai girma” wannan yabo da godiyar sun hukuntar samar da tasirinsu, daga cikin tasirinsu gafarta kurakurai, da yafewa, da afuwa a kan munanan ayyuka, da yafiya akan laifuffuka, duk da cikakken ikon Allah a kan rama haƙƙi, da yadda Ubangiji

ya san laifukan da aka yi da gwargwadonsu, da yadda ya kamata a yi ukuba. Don haka hakurin Allah yana zuwa bayan saninsa, afuwarsa kuma tana kasancewa bayan ikonsa. Gafararsa bayan cikas izzarsa da hikmarsa, kamar yadda ya fada a kan harshen Almasihu (A.S) ya ce, “In ka azabtar da su, su bayinka ne, in ka yi musu gafara, to kai mabuwayi ne mai gafara”. (Alma'idah : 118)

Ma'ana gafararka tana tare da cikakken ikonka da hikmarka, ba kamar wanda yake gafara ba don gazawa, yake yafiya don bai san iya hakkinsa ba, a'a kai Allah ka san hakinka, kuma za ka iya karbo shi, kuma kana da hikima wajen kaɓar shi.

Duk wanda ya lura da yadda tasirin sunayen Allah da siffonsa suke gudana a duniya da cikin al'amura, to zai bayyana gare shi cewa tushen hukunta wadannan laifuka na bayi, da kaddara su, yana cikin cikas sunanyen Allah da sifofinsa da ayykansu, kuma babbar abin da suke kaiwa gare shi shi ne gode masa da yabonsa, kamar yadda suke tabbatar da kadaitakarsa a cikin ayyukansu da bautarsa.

Yana da cikakkiyar hikima cikin duk abin da ya hukunta ya kaddara, akwai kuma ayoyi masu kyau, da kaiwa ga bauta masa da sunayensa da siffofinta, soyayyarsu ga Allah, da gode masa, da bauta masa da sunayensa kyawawa, domin kowanne suna yana da bautarsa da ilimin da halin da ya keɓanta da shi. Mafi cikas mutane wajen bautawa Allah shi ne mai bautawa Allah da dukkan sunayensa da sifofinsa, wadanda dan adam ya sani. Yin bauta da wani suna, ba zai hana shi yin bauta ba da wani sunan, ba zai zama kamar wanda bautawa Allah da sunansa “Mai iko” zai hana shi bauta masa da sunan shi “Mai hakuri” ko “mai jinkai, ko bauta da sunansa “mai bayarwa” ya

hana shi bauta da suna “mai hanawa” ko bauta da sunanshi “mai jinkai” ko “mai afuwa” ko “mai gafara” ya hana shi bauta da sunanshi mai “Damka” da makamancin haka.

Allah ya ce, “Allah yana da sunaye mafiya kyau, ku kira shi da su” (Al-aaraf : 180)

Kiransa da su, ya haɗa kira na roko, da kira na yabo, da kira na bauta. Shi Allah (S.W.T) yana kiran bayinsa su san shi da sunayensa da siffofinsa, su yabe shi da su, su kuma samu rabonsa na bautawa musu da su.

Allah yana son abin da sunayensa suke nunawa. Shi Allah masani ne kuma yana son masani, mai kyauta ne kuma yana son mai kyauta, shi Mara ne (Tilo) kuma yana son mara, mai kyau ne, kuma yana son kyau, mai afuwa ne, kuma yana son afuwa, mai kunya ne, kuma yana son kunya da masu ita, mai da’a ne kuma yana son masu da’a, mai godiya ne, kuma yana son masu godiya, mai hakuri ne, kuma yana son masu hakuri, mai rangwame ne, kuma yana son masu rangwame, saboda yadda Allah yake son tuba da gafara da afuwa da kawar da kai, sai ya haliccin waɗanda zai karɓi tubansu, ya yi musu afuwa, ya kyale su.

Bai yi kama da wani abu ba daga cikin halittarsa, kuma babu abin da ya yi kama da shi, bai gushe ba, yana nan da sunayensa da siffofinsa.

Iman Abu Hanifa

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Fadī abin da ka sani daga sunayen Allah waƙanda suke nuna :
 - A. Daukaka da ƙarfi da girma
 - B. Kyau da kamala
 - C. Rahama da karamci
2. Ta yaya tasirin sunayen Allah da siffofinsa suke bayyana a rayuwarka?
3. Fadī sunayen Allah da siffofinka guda uku da suka yi maka tasiri? Kuma mene ne dalili?
4. Fadī wani abu daga abin da kake ganin na tasirin sunayen Allah a rayuwarka

Rufewa : Kira zuwa ga tataccen imani

Wanda duk ya san Allah sai ya so shi, ya tsarkake ibada gare shi

Rufewa : Kira zuwa ga tataccen Imani

Wanda duk ya san Allah sai ya so shi, ya tsarkake ibada gare shi.

Ma'anar Tsakake zuciya

Ikhlas shi ne aljannar masu Ikhlas, kuma ruhin masu tsoron Allah, sannan shi ne sirri tsakanin bawa da Ubangijinsa, shi ne abin da yake yanke waswasi da riya. Ikhlas shi ne ka yi nufin Allah da aikinka, kada ka nufi waninsa, kada ka nemi waninsa, kada ka nemi yabo daga wajen mutane, kada ka jira wani sakamako sai a wajen Allah (S.W.T).

Ikhlas shi ne cikar aiki da kyansa, kuma shi ne mafi girman abu a duniya, shi ne kadaita Allah da da'a, da mantawa da cewa mutane suna ganinka, ta hanyar tunawa da cewa Allah yana ganinka, duk abin da aka yi don Allah to zai saka a kanshi, duk kuwa abin da aka yi don waninsa, to zai tafi a wofi. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Dukkan ayyuka sai da niyya, kuma kowane mutum yana da sakamakon abin da ya yi niyya. Wanda hijirarsa ta kasance don duniya da zai samu, ko mace da zai aura, to sakamakon hijirarsa yana ga abin da ya yi hijira zuwa gare shi”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Ayyub Assakhatiyani ya kasance yana tsayuwar dare gabaɗɗayansa, yana boye haka, idan safiya ta yi, sai daga muryarsa kamar yanzu ya tashi.

Matsayin Ikhlas

Ikhlas yana da matsayi babba a addini, wanda babu abin da ya kai shi matsayi, ba a karɓar aiki sai da tsarkake niyya, Allah Maɗaukakin Sarki ya tunatar da mu Ikhlas a wurare da dama a cikin Alkurni mai girma, daga ciki akwai faɗin Allah Maɗaukakin Sarki “Ba a umarce su sai dai su bautawa Allah suna masu tsarkake addini gare shi” (Albayyinah : 5)

Kuma Allah mai girma da buwaya ya ce, “Ka ce haƙiƙa sallata da yankana da rayuwata da mutuwa ta Allah ne Ubangijin talikai. Ba shi da abokin tarayya, da wannan aka umarce ni, nine farkon musulmi” (Al’an’am : 162 – 163)

Allah mai girma da buwaya ya ce, “Wanda ya halicci mutuwa da rayuwa don ya jarrabeku wanene a cikinku ya fi kyan aiki” (Al-mulk : 2)

Kuma Ya sake cewa : “Haƙiƙa mun saukar maka da littafi da gaskiya, ka bautawa Allah kana mai tsarkake masa addini, ku saurara addini. Tsarkakakken addini na Allah ne”. (Azzumar : 2 – 3)

Kuma Ya ce, “Wanda yake fatan gamuwa da Ubanginsa to ya yi aiki na kwarai kada ya haɗa wani da Ubangijinsa a wajen bauta”. (Alkahfi : 110)

Ta yaya za ka zama mai tsarkake zuciyarka?

Duk wanda baɗininsa ya saɓa da zahirinsa, to wannan abu ne ɓatacce.

Abu na farko : tabbatar da (Tauhidi) kadaɗita Allah. Allah Maɗaukakin Sarki yana cewa, “Kana mai tsarkake addini gare shi. Ku saurara addini tsarkakakke na Allah ne” (Azzumar : 2 – 3)

Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “Ba a umarce su ba sai dai su bautawa Allah suna masu tsarkake addini gare shi” (Albayyinah : 5)

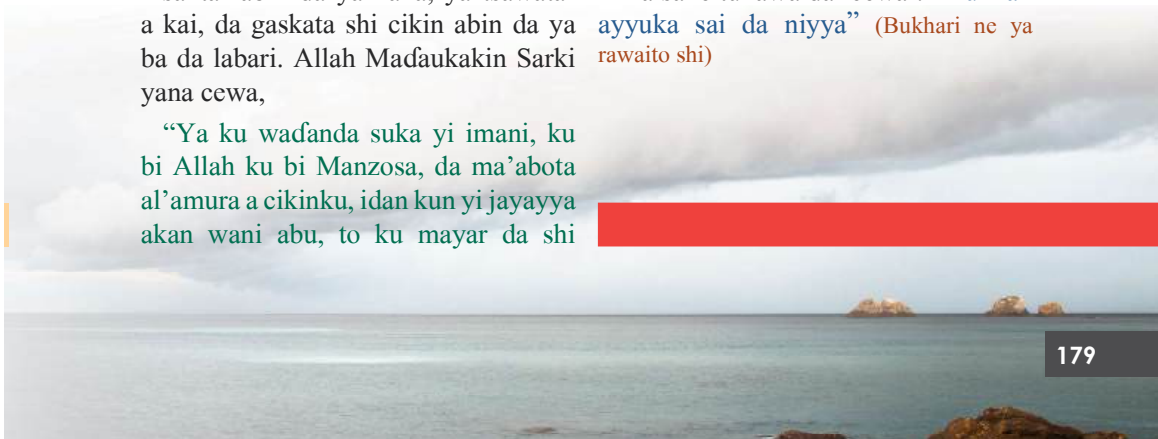
Na biyu : Tabbatar da biyayya ga Manzon Allah (S.A.W) da yi masa da’a cikin abin da ya umarta, da nisan tar abin da ya hana, ya tsawatar a kai, da gaskata shi cikin abin da ya ba da labari. Allah Maɗaukakin Sarki yana cewa,

“Ya ku waɗanda suka yi imani, ku bi Allah ku bi Manzosa, da ma’abota al’amura a cikinku, idan kun yi jayayya akan wani abu, to ku mayar da shi

zuwa ga Allah da Manzo, in har kun yi imani da Allah da ranar lahira, wannan shi ne mafi alheri kuma shi ne kyau ga fassara”. (Annisa’i : 59)

Na uku : Idan kana son ka samu Ikhlas to ka yi koƙarin aiki na fwarai, ka riƙa tunawa a koyaushe cewa daga cikin mutum bakwai da Allah zai musu inuwa ranar da babu inuwa sai inuwarsa, akwai : “Mutumin da ya yi sadaka ya ɓoye ta yayin bayarwa”. (Bukhari ne ya rawaito shi)

Ka sake tunawa dai cewa : “Dukkan ayyuka sai da niyya” (Bukhari ne ya rawaito shi)

Na hudu : Ka watsar da son yabon mutane daga zuciya, ka debe kauna daga abin da yake hannun mutane, ka mayar da komai naka zuwa ga Allah mai girma da buwaya. Mai tsarkake niyya mai yin abu don Allah baya kwaɗayin wata duniya da zai samu, ko wata mace da zai aura, kwaɗayinsa kullum shi ne rahamar Allah.

Na biyar : Ka koma ka faɗi gaban Ubangijinka, ka lazimci bakin kofarsa mai girma da buwaya tare da yin addu'a Allah ya azurtaka da tsarkin zuciya, da barin riya, ya karɓi tubanka daga abin da ya gabata na zunubai da sabo.

Tsarkake niyya shi ne kada nemi wani ya san aikinka sai Allah, kada ka nemi wani sakamako daga wajen waninsa

Na shida : Nisantar riya da guje mata, Idan bawa ya shigar da kansa hanyar riya to ya kara nisa daga hanyar Allah. Misalin haka yadda wasu mutane suke kiran kawunansu da waliyyi, ko mutum ya yarda a kira shi da haka, ko ya riƙa bayar da labarun ayyukansa da biyayyarsa ga Allah. Allah yana cewa,

“Wadanda suke neman rayuwar duniya da adonta to za mu cika musu sakamakon ayyukansu a cikinta ba za a rage musu ba. Wadannan ba su da komai a lahira sai wuta, ayyukansu da suka yi sun rushe, abin da suke aikatawa ya lalace”. (Hud : 15 – 16)

Riya karamar shirka ce, amma rashin karɓar aikin da ta shiga cikinsa koda kuwa a zahirinsa ingantacce ne, da mayar da shi ga wadanda suke

yin shi, ya ishe ya nuna mummunar makomarta,

Na Bakwai : Zama da masu Ikhlas. Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “**Mutum yana kan addinin abokinsa**” (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Ikhlas da son yabon mutane bacesa haɗuwa a zuciya, sai dai kamar yadda wuta da ruwa suke haɗuwa.

Na takwas : Boye ibada da sirrinta ta. Allah Maɗaukakin Sarki ya ce, “**Idan kuka bayyana sadaka to madallah da ita. Idan kuka boyeta kuka baiwa mabufata to wannan shi ya fi alheri gareku**”. (Albakra : 271)

Na tara : Yiwa kai hisabi mai tsanani. Wato hisabi a koda yausha. Allah maɗaukakin Sarki ya ce, “**Wadanda suka yi kofari a kanmu za mu shiryar da su hanyoyinmu**”. (Al'ankabut : 69)

Ka lura da faɗin Allah (S.W.T)
“**A kanmu**”

Na goma : lizimtar addu'a, da fuskantar Ubangiji da yawaita hakan. Idan bawa fakiri ya lizimci kofar ubangidansa, sai ubangidan nasa ya tausaya masa, ya biya masa buƙatarsa da abin da yake nema. Addu'a ita ce roƙon Allah mai girma da buwaya.

Daga Fa'idojin Ikhlas :

1. Karɓar ayyuka :

Wanda wannan abu ne mai mahimmanci, kuma sharadi ne daga

sharudɗan karɓar ayyuka. Manzon Allah (S.A.W) ya ce,

“Haƙiƙa Allah ba ya karɓar aiki sai wanda ya kasance an yi shi da tsarkakakkiyar zuciya, kuma an yi don neman yardarsa”. (Nasa’i ne ya rawaito shi)

2. Samun Nasara da kafuwa

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Allah yana taimakon wannan al’umma da raunananta, ta hanyar addu’arsu da sallarsu da Ikhlas”. (Nasa’i ne ya rawaito shi)

3. Kuɓutar zuciya daga cututtuka :

Ina nufin cututtukan zuciya, kamar ƙullata, da ƙyashi, da ha’inci, da hassada. Manzon Allah (S.A.W) ya faɗa a lokacin hajjin ban kwana ya ce,

“Abubuwa guda uku zuciya musulmi ba ta ƙullata a kansu : Tsarkake aiki ga Allah, yi wa shugabannin musulmi nasiha, lizimtar jama’ar musulmi. Domin addu’a tana kewaye da su”. (Tirmizi ne ya rawaito shi)

Abdullahi ɗan Umar ya ce, "Da na san Allah ya karɓi sujjadata guda ɗaya, da sadakar dirhami ɗaya, da babu abin da zan fi so kamar mutuwa. Kun san aikin wa ake karɓa? "kaɗai Allah yana karɓa daga masu tsoronsa ne".

4. Haɗa ayyukan duniya da ayyuka na ƙwarai :

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “A cikin tarawar ɗayanku da iyalinsa akwai ladan sadaka. Sai suka ce, ya Manzon Allah, yanzu ɗayanmu zai biya sha’awarsa kuma ya zama yana da lada? Sai Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Ku ba ni labari idan ya sanyata a haramun yana da alhaki? To haka ma idan ya sanyata a halal, to yana da lada”. (Muslim ne ya rawaito shi)

5. Korar munanan saƙe-saƙen Shaidan da wasiwasinsa.

Yayin da Allah ya kori Shaidan ya nisantar da shi daga rahamarsa sai Allah ya faɗa mana abin da ya ce,

”Ya ce, ya Ubangijina saboda batar da ni da ka yi, sai na kawata musu (Barna) a bayan kasa gabadayansu. Sai dai bayinka cikinsu wadanda aka tsarkake”. (Alhijri : 39 – 40)

6. Yaye damuwa da wahalhalu : kamar misalin abin da ya kasance a cikin labarin mutanen nan guda uku, wadanda barci ko ruwan sama ya kora su zuwa ga wani kogo. Asalin hadisin yana cikin Bukhari da Muslim.

7. Tsira da aminta daga hadarin fitintunu : kamar yadda ya faru da Yusuf (S.A.W) Allah yana cewa a kansa : “Ta himmatu da shi, shi ma ya himmatu da ita, ba don ya ga dalilin Ubangijinsa ba, hakan ya faru ne rawaito shi)

Ta yi wu wani ya nisanci duniya da jikinsa, amma kuma yana tare da ita a zuciyarsa. Ta yiwu wani kuma yana tare da duniya da jikinsa, amma kuma baya tare da ita da zuciyarsa, wannan shi ya fi hankali.

don mu kawar masa da mummunan aiki da alfasha, haƙiƙa shi yana cikin bayinmu tsarkaka”. (Yusuf : 24)

8. Samun lada koda kuwa aikin bai kai ba. Allah mai girma da buwaya ya ce, “Da wadanda idan sun zo wajenka don ka dauke su (zuwa jihadi) sai ka ce babu abin da zan dauke ku a kanshi, sai su juya idanuwansu suna zubar da hawaye don baƙin cikin ba su samu abin da za su ciyar ba”. (Attaubah : 92)

Manzon Allah (S.A.W) ya ce, “Duk wanda ya roƙi Allah shahada da gaskiya, to Allah zai kai shi matsayin Shahidai, koda kuwa ya mutu a kan shimfidarsa” (Muslim ne ya

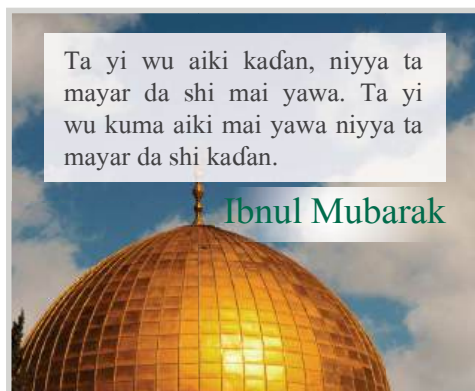

9. Shiga Aljannah : saboda faɗin Allah Maɗaukakin Sarki : “Ba komai ake saka muku ba, sai abin da kuka kasance kuna aikatawa”. (Assaafat : 39)

Allah Maɗaukakin Sarki ya ce,

“Sai dai bayin Allah tsakakakku. Waɗannan suna da wani arziki sananne. Kayan marmari kuma suna ababen girmamawa. A cikin aljannatai na ni’ima. Akan gadaje suna fuskantar juna. Ana kewayawa a cikinsu da kofi na giya ta wani marmaro. Fara sal mai daɗi ga masu sha. Babu wani jiri a cikinta, kuma ba za su yi wani maye ba. Kuma suna da wasu mata masu takaita kallonsu. Masu manyan idanu. Kamar su wani fwaɗi ne boyayye”. (Assaafat : 40 – 49)

Wannan yana cikin manya-manyan fa’idojin tsarkake zuciya

Ta yi wu aiki kaɗan, niyya ta mayar da shi mai yawa. Ta yi wu kuma aiki mai yawa niyya ta mayar da shi kaɗan.

Ibnul Mubarak

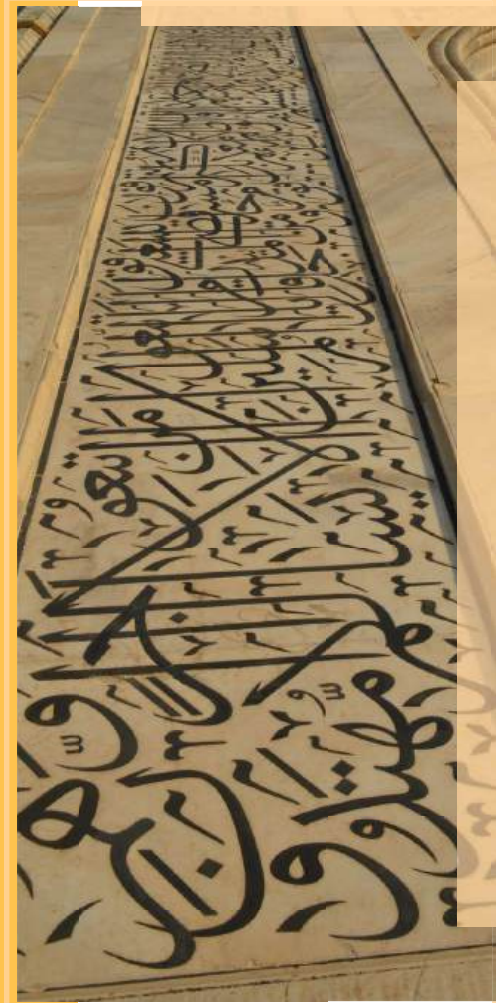

Ka boye kyawawan ayyukanka kamar yadda kake boye munanan ayyukanka.

**Abu Haazim
Al-madiniiy**

Bitar Abin Da Ya Gabata

1. Fadı abin da ka lura da shi na bambanci tsakanin mai tsarkake niyya da wanda baya tsarkake niyyarshi?
2. Mene ne kishiyar tsarkake niyya?
3. Wadanne abubuwa suke tunkuda mutane zuwa riya, ko shirka, duk kuwa da falalar kaɗaita Allah da tsarkake ayyuka gare shi?

Ma'aikata

Babban Mai Dubawa

Mai Girma As-Sheikh
Muhammad ibn Hasan
Al As-sheikh Mamba na
Kwamitin Manyan Malamai

Bita

Mai Girma As-Sheikh
Dr. Abdulhakeem ibn Muhammad
Al-Ejlan

Masu Duba Harshe

Rami As-Sayyid Al-Afcefi
Ustaz Nashawi As'ad

Ma'aikatan Zane-Zane

Sa'ced An-Nadi
Tarik Salah
Ahmad Yusuf
Amir Adil

Daukan Hoto

Ahmad Al-Adawi
Islam Abdulhalim
Abdullah Emad
Muhammad Mahrus

Kula Da Inganci

Husain Surur
Muhsin Ibrahim
Saamih Majdi

Ma'aikatan Ilimi Da Talifi

As-Sheikh Muhammad ibn Sarrar
Al-Yami
Dr. Abdullah ibn Salim Bahammam

Ma'aikata Masu Dubawa

As-Sheikh Muhammad ibn Sarrar
Al-Yami
Dr. Abdullah ibn Salim Bahammam
Ustaz Hasan Al-Jauni
Ustaz Kamal Sa'ced Fahmi

Ma'ikatan Na'ura Mai Kwakwalwa

Hamid Abdullah
Abdussalam Hasan
Abdurrahman Emad

Ma'aikatan Tsare-Tsaren Na'ura Mai Kwakwalwa

Abdullah Rabie
Ridha Rumaih
Muhammad Husain
Muhammad Ali

Bangare Tallace-Tallace

Ahmad Sa'ced Ibrahim
Tajul Muluk
Zainab Abdulkhalik Hasan
Asma' Wahdan Fadhal
Ayaat Sayyid Farraj
Amccrah Ibrahim Muhammad

Akwai Ma'aikata Na Musamman Masu Kula da Harsuna Da Tarjama Da
Shiryawa Na Harsuna Kamar Haka:

العربية - Español - Bahasa Indonesia - فارسی - Hausa - English - Português
- Тоҷикӣ - বাংলা - Filipino - Français - Türkçe - Русский - ཨུཊུཊུ - हिन्दी -
Deutsch - 中文 - اردو - Kiswahili - Italiano - தமிழ்

Sakon Wannan Aiki

Kusantar da mutane zuwa ga Allah mai girma da buwaya, da sanya musu son Allah, ta hanyar sanar da su Allah, da koya musu ingantacciyar akida, da tasirinta a cikin halaye da dabi'u, da amfani da dukkan kafafen yada labarai na zamani don isar da wannan saƙo.

Manufofi :

1. Kusantar da mutane zuwa ga Allah da sanya musu son Allah.
2. Sanar da mutane Allah da girmansa da daukarsa.
3. Bayanin ingantacciyar akida dangane da Allah Maɗaukakin Sarki.
4. Bayanin tasirin akida a cikin halaye da dabi'u.

Wanda Ake Nufi Da Wannan Aiki

1. Dukkan Musulmi
2. Sababbin Musulunta
3. Waɗanda ba musulmi ba, don yi musu bayanin akidar Musulmi dangane da Allah

www.with-allah.com

Shafin Shirin «Mu San Allah»	Kundin Akida	Waƙoƙi	Abubuwan da za iya gani	Shirye- Shiryen TV	Littafin «Ubangijina Allah»
Sautin «Mu San Allah»	Fastocin «Mu San Allah»	Flash «Mu San Allah»	Manhajar «Mu San Allah»	Sababbin Shafukan Yanar Gizo-Gizo.	

العربية - Español - Bahasa Indonesia - فارسی - Hausa - English - Português
- Тоҷикӣ - বাংলা - Filipino - Français - Türkçe - Русский - አማርኛ - हिन्दी -
Deutsch - 中文 - اردو - Kiswahili - Italiano - தமிழ்

Yarukan Wannan aiki

Fikihun Ibada A Cikin Hotuna

Koyar da hukunce-hukunce musuluci a saukake kuma dalla-dalla (Fikihun Ibada) ta hanyoyin koyarwa ta zamani ta hanyar amafani da hutuna masu motsi da marasa motsi, da yada su ta hanyoyin sadarwa na zamani cikin harsuna daban-daban

Yarukan Wannan aiki

Sanar Da Mu

Samar da hanyoyi isar da sakon Allah zuwa ga mutane masu banbancin harsuna da addinai da ala'adu. Alkur'ani ba na mumina ne ba kadai. A'a shi rahamace da duk duniya. Allah ya yi umarni da a jiyar da kowa da shi har wadanda ba musulmi ba. Kuma za a yada wannan aiki net a hanyar yin fayafayen bidiyo wadanda suke dauke da fassarar ma'anonin Alkur'ani da za nuna su a gidajen talabijin dake kan tauraron dan-adam, da shafukan yanar gizo-gizo na duniya, da sababbin hanayoyin sadarwa, da fayafayen CD, da tsare-tsaren na'urori masu kwakwala, da gidajen rediyo da na talabijin, da na'urorin na musamman da sauransu.

www.haske.tv/apps_ha.aspx

Yarukan Wannan aiki

Minbarin Duniya

Rubuta wasu manyan batutuwa da suka shafi addinin musulunci tare da yada su ga jama'a cikin harsuna daban-daban. Za kuma a yi hakan ne cikin hudubobi guda 60 da shirye-shiryen talabijin da redio, sannan a sanya su cikin yanar gezo-gezo (internet) da fayafayen CD da gidajen talabijin da na redio.

www.hausaminbar.com

الطريق إلى السعادة
The Path to Happiness

Yarukan Wannan aiki

Hanyar Samun Sa'ida

Samarwa da tallata ayyukan sadarwa na fasaha daban-daban don bayyana musulunci, cigabansa, tarihinsa, da tattaunawa tsakanin addinai da ra'yuyuka mabanbanta, tare da nuna cewa musulunci shi ne hanyar samun rayuwa ta jari da duniya da lahira, da hada dukkan ayyukan da aka yi a baya don bayyana addinin musuluci cikin harsuna na duniya daban-daban.

www.path-2-happiness.com

www.with-allah.com

Yarukan Wannan aiki

